

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENEK

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ček račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inserate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava, Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan (vrtaj), razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Pod križem

Kdor se na Veliki petek zamisli pred po-
dobo Križanega, kakor je krščanska navada, se
bo težko ubranil občutja, da je Jógodek na
Kalvariji brezčasoven, da ni navezan na noben
čas, pač pa obsega vse vekove kakor učlove-
čeni Bog sam, nositelj tega velikega dogodka.
Smrt Gospodova na križu je najpomembnejši
dogodek v zgodovini in stoji nad vsemi časi,
zato more tudi vsaki dobi posebej služiti kot
pomoč v vsakem zemeljskem trpljenju.

Se vsakomur, kdor je moral v življenju
piti iz kupe trpljenja, je bilo v veliko tolažbo,
če je videl, da tudi drugi ljudje prenašajo enako
usodo. Toda kdor hoče drugim nuditi res
prave utehne, ne zadostuje, da jim modruje knjiž-
no modrost, temveč mora najprej s svojim zgle-
dom in življenjem pokazati, da predvsem on
sam nekaj razume o trpljenju in bridkosti. Kdor
pa pogleda na križ, se takoj zaveda, da na Kri-
žanega ni potreba še staviti vprašanje zaupa-
nja. Vsakdo ve, da je Kristus mož bolečin, ki
je spoznal trpljenje, kakor nihče drugi. Okusil
je revščino in pomanjkanje, pozna lakoto in
žejo, pretrpel je preganjanje in zasramovanje,
tudi solze in vzdihni mu niso bili tuji; njegovo
srce in dušo je zalila smrtna stiska, šel je po
krvavem križevem potu in pretrpel grozno smrt
— vse, prav vse je pretrpel Kristus, kar more
človek sploh trpeti. V obilnosti se je dopolnilo,
kar je napovedal njegov prerok: Glejte, kje je
bridkost, podobna moji bolečini!

Ako je toraj sploh kdo upravičen, da go-
vori človeštvu o trpljenju, potem je Kristus
upravičen. On pozna trpljenje. In če je kdo v
stanu trpečim vlti moči in tolažbe, potem mo-
re to edinole Kristus, ki je s svojim trpljenjem
rešil trpljenje. Temu odrešenemu trpljenju se
je podvrnil Gospod prostovoljno, iz ljubezni
do križa. V njegovi duši je bila ljubezen do
trpljenja, kar je vzelo bolečini njeno trpkost,
je odbilo ost njene grenkobe in mu gorje spre-
menilo v blagoslov. S svojo pripravljenostjo
trpeti triumfira nad bolečino. Celo njegov kri-
žev pot je kraljevska pot. Prepričevalno doka-
zuje, da trpi le zato, kar sam tako hoče. Brez
te njegove lastne notranje volje ne bi imeli na-
sprotniki nad njim nobene moči. Samo on edini
ima oblast, dati življenje in ga zopet vzeti. Pital
se sicer postavlja z lastno močjo, a že mu od-
govarja Kristus: »Nikake oblasti ne bi imel
nad menoj...« Mučitelji ga pribijejo na križ in
na njem tudi umrje, a ne morda z vzklikom:
Sedaj je vse izgubljeno! ampak s klicem zmago-
slavlja: Dovořeno je! Kakor na getzemanskem
vrtu, tako je vselej in povsod on tisti, ki gre
nasproti svojim preganjalcem s pomembno be-
sedo: Jaz sem!

Kako žalostno vlogo pa igrajo premnogi
sodobni kristjani, kadar je treba iti v trpljenje.
Dasi so imenovani po Kristusu, beže pred vsa-
kim trpljenjem, kolikor le morejo, ako pa jih
križ dohiti, jim je brez očiščevalnega blagoslo-
va. Nasprotno, trpljenje jih stre. Na koncu svo-
jega križevnega pota, ki ga morajo nazadnje
prehoditi, so brez volje in brez moči, polni
dvomov in nevere. Ne marajo biti »soudelenci
Kristusovega trpljenja«, ampak venomer sa-
najo večno sanjo padlega človeka o zemelj-
skem paradizu, s katero ga trapijo razne mo-
derne filozofije, ki so iz svoje srede zavrgle
odrešilni križ.

Ako nočemo tuliti z množico in biti ob
zatonu življenja prelaski na božji tehtnici, se
moramo z vsem svojim notranjim bistvom spr-
jazniti z znamenjem Sinu človekovega, mimo
katerega ni ne za poedinca, ne za družbo no-
bene rešitve. Edinole v križu je rešitev. Ako Bog
nima drugega kakor križ, da z njim rešuje svet
in človeštvo njegove bede, tudi mi ljudje ne
bomo z ničemer bolj gotovo obvladali življenja
kakor s križem. Brez volje do križa, do odpo-
vedi človek nikdar ne doseže notranje svobode
in pravne usovršnosti. Brez žrtve in samo-
premagovanja ne bo nikdo zanesljivo vršil svo-
je dolžnosti. Brez žrtvovanja samega sebe si
ni mogoče prav misliti ne ljubezni, ne zakona,
ne zvestobe in zato tudi ne življenjske sreče.
Kdor se svetu ne zna odreči, ga tudi nikdar
ne bo obvladal. Srca niso nikdar tako mirna,
kakor če so očiščena v trpljenju. Šele križ ja
življenju najgloblji smisel.

Poglejmo v življenje in ne bo nam težko
spoznati, da se prav naša doba odigrava pod
križem, ki meče orjaško senco preko vesoljne
zemeljske oble. Iščimo zato v križu rešitve pro-
blemov in tudi tolažbe. Dobro jesti in piti, se
oblačiti v draga oblačila in živeti lagodno živ-
ljenje, to še ni nikdar osrečilo človeka. Svojo
srečo bi v čem podobnem smatral kvečjemu
tisti, ki je moral vse življenje težko garati za
skorjo kruha. Vendar pa je velika zabloda ravn-
no naših dni, da vsakdo misli, da je življenjska
sreča poedinca kakor naroda edinole mogoča
v znamenju blagostanja. V resnici pa ni bolj
pustega in praznega življenja kakor ga žive po-
tratneži s časom in denarjem, ki so prepuščeni
sproščeni nagonom svoje sle in svojih mu-
hastih potreb. Kako se marsikaka bogata go-
spa, varana od svojega moža v gosposkih so-
banah čuti kot najnesrečnejše bitje in tisočkrat
zavida svojo vrtarico za ono malo življenjske
sreče, ki jo pri njej sluti. Marsikak bogatin, ki
pa je tepen v svojih otrocih, bi kaj rad menjal
s svojim uslužbencom, z malim človekom, ki se
lahko raduje v krogu svoje družine. Premo-
ženje še ne oslobodi človeka križa. Kdor je
oblagodarjen v telesu in v mamoni, je po na-
vadi križan v srcu in duši. Oni pa, ki so na
zunaj križani, skrivajo največkrat v svoji no-

Hitler v defenzivi

Narodno socialistično gibanje pred zastojem — Izjave berlinskega nadškofa

Berlin, 24. marca. d. Iz Porenja poročajo, da
je v Gladbachu bilo aretiranih 180 hitlerjevcev, ki
so hoteli korakati po ulici v uniformi hitlerjevskih
napadalnih čet. Ko so bili aretirani, so hitlerjevci
pričeli groziti policiji, da bodo po 24. aprilu (dan
pruskih volitev) poslali v pokoj svojo policijo in
postavili na njeno mesto hitlerjevske napadalne
čete.

Dogodek je značilen za današnji položaj v
Nemčiji. Notranji minister je prepovedal za čas
velikonočnih praznikov vse javne nastope strank,
da zagotovi državi mir. Narodni socialisti se temu
ukrepu upirajo in braunschweigska vlada, ki je
v Hitlerjevih rokah, je vložila pri državnem so-
dišču tožbo proti zadevnemu ukazu notranjega
ministra. Prav v Braunschweigu bi se moralo za
veliko noč vršiti velikansko zborovanje narodnih
socialistov. Toda najhujša prede Hitlerjevim or-
ganizacijam na Pruskem, kjer je v teku sistematično
pobijanje hitlerjevstva. Na ukaz notranjega minis-
tra Severinga je bilo izvršenih 170 preiskav v
prostorih hitlerjevskih napadalnih čet S. A. Vsi
protesti osrednjega vodstva Hitlerjeve stranke
niso nič pomagali. Policija je zaplenila mnogo ma-
teriala, ki dokazuje, da je Hitler mobiliziral svoje
čete za vsak slučaj. Kancler Brüning je sprejel
pruskega notranjega ministra Severinga. O razgo-
voru ni bilo izdano uradno poročilo, vendar dozna-
vajo, da dr. Brüning odobrava energični nastop
pruske vlade proti Hitlerjevim četam.

Zanimivo je, da izvaja policija ukrepe proti
hitlerjevcom po vsem brezobzirno, medtem ko so
kazali posamezni policijski uradniki pred volitvami
veliko obzirnost napram hitlerjevcom in mnogi se
z ntimi tudi simpatizirali. To so delali iz previd-
nosti, da bi se ne kompromitirali preveč pred na-
rodnimi socialisti, ki bi lahko vsek hip prišli na
vlado in se potem nad njimi znesli ter jih vrgli
na cesto. Ko pa je Hitlerjev poraz pri volitvah po-
kazal, da je Hitler še daleč do zmase in so ne-
odvolni prišli hitlerjevci javno groziti, da bodo
odsvolili vsa sedanja policija, ker hočejo imeti
eksekutivno oblast popolnoma v rokah, je nastal
v zadržanju policije napram narodnim socialistom

imenovani preobrat. Hitlerjev poraz pri volitvah
je imel pričakovani psihološki učinek na javnost
in njega posledice se danes kažejo tudi v prak-
tičnem življenju, pokazale se bodo najbrž tudi pri
nedeljskih predsedniških volitvah in pozneje tudi
pri volitvah v pruski parlament. Podoben učinek
imajo tudi najnovejše preiskave v lokalnih hitler-
jevskih organizacijah in energično postopanje pru-
skih oblastev. Deset let se smatralo te organiza-
cije za nedotakljive, medtem ko že danes javno
razpravljajo o možnosti, da se vojaški odseki na-
rodnih socialistov razpustijo. Poleg tega je tudi
razpoloženje v Reichswehru proti Hitlerju in po-
sebnost proti njegovi neradni vojski. Državna ar-
mada se pač zaveda, da bi prišla ob vso veljavo v
primeru, da zavlada Hitler in uvede svojo milico.

Listi so ponatiskali zelo zanimive izjave, ki
jih je podal berlinski nadškof mons. Schreiber
dopisniku francoskega lista »Petit Journal« o od-
nošjih med Francijo in Nemčijo ter o razmahu
Hitlerjevega gibanja. »To gibanje, je dejal na-
dškof, je zrastle iz nezadovoljstva in bede, v kate-
ro je zašlo nemško ljudstvo po vojni. Jaz ne ver-
jamem, da bi predstavljalo resnično nevarnost za
mednarodne odnose, pa naj se kaže na zunaj v
teji ali drugi obliki. Smatram ga za epizodo, ki bo
trajala več ali manj časa. Brez dvoma so hitler-
jevci dobri organizatorji. Med njimi se nahaja
mnogo častnikov iz nekdanje cesarske armade, ki
tvorijo jedro organizacije. Nekatere njihove ideje
se silno vplivale na mladino, ki ljubi izpremembe
in bi si rada poboljšala svoj položaj za bodočnost.
Kljub temu je katoliška mladina po veliki večini
kljubovala tej privlačnosti. Naša mladinska or-
ganizacija šteje 500.000 dobro organiziranih mlade-
ničev in skoraj prav toliko deklet. Na visokih šo-
lah je od 25 do 30 tisoč organiziranih katoliških
akademikov.

Ne verjamem, da se je narodno socialistično
gibanje že ustavilo, mislim pa, da se bo prav kmalu.
Francoske skrbi v tem pogledu se mi vidijo
pretrpane. Predsedniške volitve so pokazale, da se
je 18 milijonov volivcev izreklo za mir in pri tem
ne omenjam 6 milijonov komunistov. Poleg tega

si mnogo hitlerjevcev želi samo izpremembo vlad-
nega sistema in noče vojne. V ostalem ni Hitlerjev
program jasen. Hitlerstvo bi rado pobijalo marksi-
zem, toda pozitivnega ne prinaša ničesar. Glavna
točka njegovega programa je zgolj kritika.

Hitlerjevci so hoteli udariti

Leipzig, 24. marca. tg. V tožbi narodnih soci-
alistov proti Prusiji pred državnim sodiščem za-
radi hišnih preiskav pri narodnih socialistih je
danes zastopnik Prusije ministerialni ravnatelj
Badt podal senzacionalno poročilo, da je odločilni
povod za postopenje Prusije dalo pismo dr. Grö-
nerja, ki ima datum 8. marca. To pismo pravi,
sklicujoč se na navedbe poučene osebnosti, da se
opaža v zadnjem času v napadalnih oddelkih na-
rodnih socialistov gibanje, ki daje povod za boja-
zen. Najprej so mrzlično skrbeli za to, da se pre-
skrbijo predpisane opreme za vse člane SA. Po-
tem so se, posebno v Šleziji, skrbno trudili, da
bi ugotovili zaloge orožja nemške vojske, ter je
bilo vse pripravljeno, da te zaloge zavzamejo z
nenadnim napadom. Nemška vojska je zato ukre-
nila posebne varnostne odredbe. Posebno povzročila
skrb tudi ugotovitev, da so na važna mesta napa-
dalnih oddelkov naenkrat postavili bivše častnike.
Frick Göbbels in Strasser sta hotela s tem, da sta
postavila Hitlerja za kandidata za predsedniške
volitve, pripomoči, da pride Hitler legalno do ob-
lasti. Če pa bi se pokazalo, da Hitlerjeva kandi-
datura nima upanja na uspeh, bi bilo morda že
takoj prihodnji ponedeljek računati s tem, da bi
napadalni oddelki udarili. Državna oblast je po
volitvah, ko je videla narodno socialistične trans-
porte orožja in municije, seveda morala storiti
svoje korake.

Današnja razprava, ki jo je vodil predsednik
dr. Bumke, je bila zaključena s tem, da je pred-
sednik izjavil, da se bo prizadeval doseči porav-
navo, tako da bi bila potem začasna odredba so-
dišča odveč.

Moskva in Tokio sta se zopet „sporazumela“

London, 24. marca. Po nekoliko sumljivem
zadržanju sovjetske vlade, ki je bila zadnje čase
koncentrirala veliko čet ob reki Amur, je med
Sovjetsko Rusijo in Japonsko nastopilo na podlagi
bovne kakšne politične kupčije zopet »prijatelj-
stvo«. Danes izjavljata tako sovjetska kakor ja-
panska vlada na najkategoričnejši način, da niti
ena niti druga nista koncentrirali nobenih čet na
mandžurski mejli.

Japonska bo spoštovala pogodbe z Rusijo.

Ta demanti se je objavil v posebnem komu-
nikuju, v katerem se sporoča vsebina razgovorov
med ljudskim podkomisarjem za zunanje zadeve
Karabanom in japonskim poslanikom v Moskvi
Hiroto. V tem komunikuju izjavljata obe vladi,
da hočeta vestno spoštovali določbe portsmouth-
skega mira iz leta 1905. Hirota izjavlja, da njegova
vlada v Mandžuriji ne podpira belogardistov, ampak
nasprotno budno pazi nad delovanjem ruskih
emigrantov, ki ga bo energično zatrla, ako bi
emigranti kaj zamisljali proti Sovjetski Rusiji. Hi-
rota izjavlja tudi, da transporti japonskih čet po
vzhodnokitajski železnici nimajo nobenega strate-
gičnega namena, naperjenega proti Eusiji, ampak
se tičejo samo varstva interesov japonskih podani-
kov. Nadzorstvo nad progo je poverjeno zaskrat
japonskim četam, ki imajo svoj glavni stan v Ki-
rinu in bodo zamenjane s četami mandžurske dr-

žave, kakor hitro bo ta organizirala svojo lastno
obrambo. Hirota je nadalje izjavil, da Japonska
še ni priznala neodvisne mandžurske države, ampak
da je samo napram njej prijateljsko razpolo-
žena. Na vsak način bo Japonska v Mandžuriji
zasledovala tako zvano politiko odprtih vrat, ki
priznava enakopravnost vsem državam, ki imajo
v Mandžuriji gospodarske interese. Japonski po-
slanik je izrekel tudi uganje, da bodo čete nove
mandžurske države lahko prevzele policijsko služ-
bo ob vzhodnokitajski železnici v najkrajšem času.

Društvo narodov pred izvršenim dejstvom.

V Londonu pravijo, da je ruska vlada spre-
menila svojo taktiko zavoljo tega, ker je Japonska
zahtevala, da bo pokret ruskih emigrantov v
kali zadušila. Kako so se Sovjeti tega pokreta
bali, dokazujejo dejstva, ki jih sovjetska vlada
sicer sedaj demantira, ki pa se ne dajo demanti-
rati. Na drugi strani pa je Japonski tudi mnogo
na tem, da ne razdraži Sovjetov, ker hoče biti v
Mandžuriji pripravljena na eventualna preseneče-
nja od strani Kitaja. Sploh so v Londonu prepri-
čani, da je Japonska aranžirala šanghajsko ek-
spedicijo samo zato, da odvrne pozornost Društva
narodov od Mandžurije, kjer so Japonci ustvarili
novo državo in obenem svoji vojaški položaj tako
utrdili, da bo komisija Društva narodov, ki je dva
tedna banketirala v Tokiu, sedaj pa se nahaja v

tranjosti tih in miren Nazaret. Tako si življe-
nja brez križa pravzaprav niti prav misliti ne
moremo.

Če je temu tako, potem bodimo priprav-
ljeni na trpljenje in ga vzemimo po Kristusu-
vem vzoru prostovoljno nase. To bo odbilo
njegovo grenko ost. Pridružimo se vsem tistim
tihim in javnim delavcem, ki jih je življenje tudi
razočaralo in prevaralo, a zato niso klonili tem-
več delajo, trpe in zmagujejo za svoje ideale.
Ceprav so jih »dragi« prijatelji nešteto krat
varali, ne nehajo delati dobro. Vse njihovo živ-
ljenje je skrb, delo in trpljenje, a ga kljub temu
ne mečejo od sebe in ne poznajo bojazljivi-
vega bega iz življenja. Pogumno stoje in vztra-
jajo pod križem, dokler jim ni dano, da ponove
za svojim Mojstrom: Dopolnjeno je!

Kristus je srečel nase bridkost trpljenja
zato, ker je trpljenje bila cena za odrešenje.
Brez dvoma bi mogel človeštvo odrešiti tudi
na kak drug način. Toda hotel ga je rešiti go-
spodstva greha ravno s trpljenjem, da je razo-
del svojo veliko, božjo ljubezen in ljudem s
svojim zgledom pokazal pot, po kateri edino
bodo sebe in druge mogli oteči.

Vsak krščanski človek, ki trpi, naj bi se
zavedal te velike resnice. Potem mu ne bo težko,
osebnemu trpljenju dodati tudi višji, social-
ni smisel. Človekovo odrešenje je bilo na Gol-
goti dovršeno. Kljub temu pa je božja volja,
da se dnevno in nekrvavo način obnavlja v da-

ritvi sv. maše. Nekakšno nekrvavo nadaljevanje
božjega trpljenja pa se dopolnjuje tudi v
osebnih težavah in bridkosti slehernega člo-
veka. Vsi »odrešeni« morajo na ta način z božjo
pomočjo sebe odreševati s trpljenjem, vsi mo-
ramo svoj osebni delež doprinesiti k lastnemu
odrešenju v Kristusu. Tako je trpljenje pojmo-
val tudi sv. Pavel, ki piše, da dopolnjuje na
svojem telesu, kar nedostaja bridkostim Kristu-
sovim (Kol. 1, 24). Vsak verni kristjan bi mor-
al biti zato ponosen, da na svoji trnjevi živ-
ljenjski poti stoji v službi odrešilne volje, da je
poklican, da pomaga kot ud skrivnostnega te-
lesa Kristusovega s svojimi žrtvami utrjevati
in širiti božje kraljestvo na zemlji.

Slične misli o trpljenju in odrešenju po
trpljenju navdajajo vernega kristjana na veliki
petek pri pogledu na Križanega. Križ vrhu
Kalvarije nam kliče v spomin, da Odrešenik ni
hotel nebes na zemlji, temveč da mora človek
po božjem zgledu hoditi pot križa in trpljenja.
Mali, boječji, plašljivi in sebični ljudje se boje
križa, treba je velikodušnih in pogumnih Kristu-
sovih posnemalec, ki svoje trpljenje zastav-
ljajo za rešitev sočloveštva, gotovo pa najprej
za rešitev tistih, ki so po jeziku in krvi naj-
bližji. Iz njih potem rastejo veliki značaji, sa-
terim je trpljenje nekaj velikega in ga spreje-
majo nase kakor božji dar, da po njem dozo-
revajo pred Bogom in človeštvom kot junaki
močni v veri in močni v trpljenju. Drin.

Šanghaju, odkoder se pada na bankete v Nanking,
mogla konstatirati v Mandžuriji, kadar bo tjakaj
prisnela, da ima pred seboj »neodvisno« državo,
na čemer ne bo mogla ničesar več spremeniti.
Dočim se nahaja v južni Mandžuriji 20.000 japo-
nskikh vojakov, se nahaja enako močna divizija pod
poveljstvom generala Tamona v Harbinu. Ta divi-
zija je naravnost sijajno opremljena z najmoder-
nejšimi vojnimi sredstvi.

Kaj bo ukrenil Kitaj?

Splošno se sprašuje, kaj bo ukrenil Kitaj.
Zaenkrat se zdi, da kitajska vlada ne misli na zo-
petno osvojitve Mandžurije, ker bi njena armada
imela na odprtem polju zelo slabe šanse. Mogoče
mislí Cankajsek na to, da odpošlje v Mandžurijo
kantonsko armado, vendar se pa to ne bo zgodilo,
dokler bo v Mandžuriji bivala komisija Društva
narodov. Na vsak način pa so Japonci dobro pri-
pravljeni in gledajo na to, da si ne bi ustvarili
sovražnika v Sovjetski Rusiji, ki bi mogla ogrožati
Japonsko s severa, medtem ko bi z juga skušali
prodreti v Mandžurijo Kantongi.

Nov kitajski protest.

Računi med Kitajem in Japonsko torej kljub
premirju na šanghajski fronti še daleč niso po-
ravnanji. Baš sedaj je kitajski zastopnik pri Dru-
štvu narodov vložil protest, ker se skuša Japonska
v Mandžuriji polastiti carinskih dohodkov in
jih odkazati mandžurski vladi, katero imenuje ki-
tajski zastopnik »vlado japonskih marionet«. Ta
atentat na carine ne pomeni samo zopetnega krše-
nja kitajske suverenitete, ampak ogroža tudi po-
litiko odprtih vrat, ki je garantirana po medna-
rodnih pogodbah. Kajti carine v Mandžuriji tve-
rije vir dohodkov, iz katerih mora Kitaj plačevati
svoje mednarodne obveznosti.

Nemiri v Nankingu.

V Nankingu so izbruhnili nemiri. Velika mno-
žica nacionalistov je namreč vpriporila protijaponsko
demonstracijo, ki se je po kmalu izrodila v
demonstracijo proti vladi. Dijaki so popolnoma
razrušili nek kinoteater in več oseb ranili. Vlada
je morala poslati proti demonstrantom čete mest-
ne garnizije. Ministrski svet se je zbral na sejo,
da podvzame potrebne korake proti povzročite-
ljem teh izgrediv. Brezdvoma so izgredivi uprizor-
jeni od Kantoncev in so naperjeni proti Cankaj-
seku, ki se je zopet polastil diktature.

Nov Tardieu'ev predlog

Pariz, 24. marca. ž. Na podlagi pogajanj, ki
jih je tekom večerašnjih dni vodil Tardieu s polj-
skim zunanjim ministrom Zaleskim in razgovorov,
ki jih je imel z nekaterimi državniki Podonavja,
se v francoskem zunanjem ministrstvu izdeluje
nov predlog, ki bo te dni predložen zainteresira-
nim vladam kot odgovor na nemško in italijansko
spomenico.

Dunajska vremenska napoved: Zaenkrat še ne
bo bitvene spremembe vremena. Temperatura bo
le počasi naraščala.

Poslednja pot dr. Stanka Vurnika

Ljubljana, 24. marca.

Kakor ptič, ki se je v silnem zaletu hotel povzpeti do zvezd in jim iztrgati poslednjo skrivnosp, pa je s prestreljenimi peroti omahnil že na začetku svoje poti — leži pred nami strl, nam. Njegovo telo se je uklonilo neizbežnemu, neizprosno, njegovega smelega duha polet pa je z bleščajo, neizbrisno sledjo ostal začrtan nad njim in nad nami vsemi. On, ki mu je bil okvir sveta pretesen, on, ki je grebel v globine in se zaganjal v višine — on se mora zdaj zadovoljiti s to ozko, leseno celico, ki jo imenujemo rakev in v kateri smo ga danes ponesli do skrajnih meja življenja, na poslednji zavinek, tja, kamor smo jih že toliko spremili, pa se nam še nihče nikoli vrnil ni... Največja tragika takih mladih talentov je, da odhajajo od nas, iz naše srede, iz našega duhovnega življenja zmerom takrat, ko se dramijo v speči zemlji novi sokovi, novi vrelci, ko slavi priroda svoje vstajenje. Tako je šel ob vzponu nove pomladi od nas tudi dr. Stanko Vurnik.

Pokojnika so na njegovi poslednji poti izpred zavetišča sv. Jožefa spremili številni njegovi znanci in prijatelji. Med onimi, ki so mu prišli izkazati poslednjo čast, smo opazili odlične kulturne delavce. Tako bivšega prosvet. šefa dr. Lončarja, univerzitetnega profesorja dr. Kidriča, ravnatelja etnografskega muzeja dr. Zupaniča, dr. Mala, konservatorja dr. Steleta, ravnatelja konservatorija Hubada, predsednika Narodne galerije dr. Windischerja, dr. Nallačena, profesorja dr. Breznika, skladatelja Premra in Kimovca, uredništvo »Slovenca« sta zastopala pri pogrebu glavni urednik dr. Ačim in urednik Čencič. Tudi naša mlada literarna generacija se je v častnem številu prišla pokloniti pokojnikovu spominu. Pred zavetiščem sv. Jožefa, odkoder se je razvil spoved proti sv. Križu, je pevski zbor »Ljubljana« pod vodstvom dr. Dolinarja odpel globoko občuteno žalostinko, ob odprtem grobu pa sta se od pokojnika poslovila ravnatelj etnografskega muzeja dr. Zupanič in konservator dr. Stele. V imenu »Dom in Svetac«, katerega plodovit sodrudi je bil dr. Vurnik dolga leta, pa mu je v slovo izrekel nekaj prisrčnih besedi urednik dr. Rajko Ložar.

Iz govora dr. Zupaniča.

Spremili smo mladega moža na njegovi zadnji zemski poti do roba tihе jame, ki ga bo držala v svojem hladnem naročju, dokler ga ne pokliče angela tromba k poslednji sodbi.

Pol poti prirodnega človeškega življenja ni prehodil potnik, ki leži tu pred nami v rakvi sklenjenih rok, kot vosek bleh. S tožkim srcem je včeraj naš kulturni zgodovinar zabeležil v anale smrti dr. Stanka Vurnika, ki si je tako lepo zaželel program znanstvenega dela za bodočnost, pa ga je objel mrak groba v cvetu let, v najlepši moški dobi.

Cebelica si bil, dragi pokojnik, na čelnih, na panjih naših, neumorno delujoča na poljanah našega narodnosti, tenko poslušajoča melodije naših narodnih pesmi, boreča se z ostrim peresom v sferah znanosti, letéča in brneča po višavah slovenske umetnosti in literature.

Izgleda, da so te tvoje zavidele za lepe uspehe in Te obtožile pri rojenjeh, ki so Ti odmerile prekratko nit življenja in jo pregledaj prezečaje. V Tvoji delavni sobi Etnografskega muzeja bo žalovalo po Tebi pero, ki je tako hitro in spretno švigalo po gladini papirja, ko si opisoval življenje Slovencev, njihovo narodno umetnost, zlasti arhitekturno hiš in pesmi melodijo. Pero si bo še često zaželelo Stanka Vurnika, ali Stanka nikjer več ne bo...

Nagrobni govor konservatorja dr. Steleta.

Iz dna duše zajete, s toplo iskrenostjo proste so bile tudi poslovinne besede konservatorja dr. Steleta:

»Ko se narava pripravlja, da vzbrsti, si legel, da ne vstaneš več med nas. Nisi padel kakor suha veja z drevesa in bi nihče ne potočil solze za njenim koncem. Padel si kakor borec, kakor živa mladika, ki jo odkretno z živga debela, da zaskeli in prikléče solze v oči.

Kaj si nam bil, se vprašujemo, ko zagrinjamo prst nad Teboj v skrbi, da brezobzirnež ne bi motil Tvojega mirnega spanja?

Kaj si nam bil, da srce se nam stiska v bolesti, ko gledamo sveži ta grob?

Kaj si nam bil, vprašujemo okoli stoječi in vsem se odgovor glasi:

Bil je vojak v napredujočih vrstah, bil je zidar v krdelu, ki je gradilo, bil je drug, srce se je z njim veselilo.

Bil je vojak v vrsti kulturnih borec in sukal kritični meč.

Bil je zidar, na zgradbi je znanosti naše gradil.

Obhajajmo Veliko noč - krščansko!

Katoličanom v mestu in po deželi

Največji praznik celega leta je pred nami. Naravno, da si vsak kristjan poleg nolanjega veselja, ki preveča njegovo srečo ob vstajenju Zveličarjem, privedi tudi nekaj znanjega razveseljenja, ki se razodeva v boljši jedi in drugih prijetnostih: obiskih prijateljev, izletih, sportu itd.

Letošnja velikonoč pa se razlikuje od svojih prednic. Brezposelnost, beda, pomanjkanje najpotrebnejšega je v tisočih družinah, da še ne pomnimo takega. Poleg tega o velikonoči še skoraj huška zima kakor o božiču. Ljubljanski magistrat, dobrodelna društva oblegajo siromaki; žene, ki nimajo ničesar v lopec dejati. Jesenice, Kropa in mnogi drugi kraji brez dela in zaslužka! Toliko reduciranosti na vseh krajih!

Vprašati se moramo: Kako bodo ti tisoči naših bratov obhajali velikonoč? Ali jo moremo veselo obhajati sami, ko gledamo, v kakem bledkem pomanjkanju jo bodo preštevali toliki tisoči siromanih družin?...

Kristjani! Katoličani!

Ljubezen našega Zveličarja, ki je dal kri in življenje za nas, nas priganja, da se v teh dneh največjega veselja spomimo onih, ki jim težko pomanjkanje kruha mori veselje celo v teh dneh. Obhajajmo velikonoč resnično krščansko! Obhajajmo jo s tem, da — vsak po svoji zmožnosti — s polnimi rokami delimo potrebnim darove!

Vprašati se moramo resno: Ali smo doslej v tem oziru storili svojo dolžnost? Poudarjamo: dolžnost! Le, preveč namreč prevladuje mnenje, da jo le dobra volja vsakega, kdor ima,

Iz seje Odbora zveze industrijcev

Pod predsedstvom gosp. Dragotina Hribarja se je dne 23. t. m. vršila seja Odbora Zveze industrijcev, katere so se udeležili gg. J. Dekleva, O. Dračar, Ignac Floriančič, Andrej Gassner, Janko Jovan, Anton Krejčič, Karel Noot, A. Praprotnik, Rihard Skubec in Avgust Westen. Seji je nadalje prisostvoval gosp. narodni poslanec Ivan Mohorič. Glavni tajnik ing. Šuklje je poročal o poteku Centralnega zbora industrijskih korporacij, ki se je vršil v Belgradu v dneh 14. in 15. t. m., ter o vtihih, ki so jih industrijski delegati dobili v Belgradu. Položaj je težaven, pri čemer je neugodno se to, da se v Belgradu in v sami Narodni skupščini razširja neprijetno razpoloženje napram industriji. V tej smeri se živahno udeležujejo izvestni belgradski krogi, ki se očitno prizadevajo odvrti pozornost javnosti od neuspeha žitnega monopola in od vesti o zlorabah, ki se poročajo v zvezi z žitnim režimom. Protiindustrijsko razpoloženje občutimo najtežje v dravski banovini, katere prebivalstvo je po znatnem delu navezavano na zaslužek v lesnem gospodarstvu in v drugih industrijskih panogah. — Poročilo se je vzelo na znanje.

V daljših izjavanjih je gosp. poslanec Mohorič obrazložil sedanje stanje. Osrednja oblastva se smotreno prizadevajo za izboljšanje naše plačilne bilance. V tem cilju se proučuje možnost povečanja izvoza in reguliranje uvoza. Dolžnost industrije bo, da po svojih strokovnjakih sodenja. Če bi se omejil uvoz, mora domača industrija dati kavelte proti povišanju cen industrijskih produktov.

Odbor je nato razpravljal o deviznem vprašanju. Zveza industrijcev je že pred meseci predlagala potrebne ukrepe za ohranitev devizne zaloge. Od takrat je minulo mnogo dragocenega časa, vendar je upati, da bodo primerni ukrepi še sedaj ugodno vplivali na situacijo. Našo industrijo navdaja skrb za delavstvo, kateremu ne more več

Bil je drug, ki je svoji četi bil zvest v veselju in stiski.

To si bil, Vurnik, in tri sestre so včeraj potegnile črne pajčolane na obraz in med nami žalostno strmijo v Tvoj grob: Ali se res ne povrne?

Tri sestre, hčerke naše mlade gospe kulture, ki si jim služil z ognjem mladosti, rotijo Tvoj grob: Vurnika vrni!

Tri sestre, hčerke naše gospe kulture, likovna umetnost, glasba in narodopisje rotijo Tvoj grob: Nenasitni, mar nam ga ni nadomestiti?

Tvoji drugovi iz Katoliškega akademičnega starčinstva vedo, kaj si nam bil.

Tvoji drugovi pa tudi vedo, da je življenje le mučen son in da ni nesrečen, kdor v grobu leži.

Tvoji drugovi vedo, da iz bede odplaval si k sreči, naprej pa boš živel v spominu.

Tvoji drugovi žele: Stanko, vojak in zidar, mirno počij in večne se luči napij!

Te krasne besede so se tako globoko dojmile vseh prisotnih, da je malokatero oko ostalo suho. Slava Tvojemu spominu, dr. Stanko Vurnik!

ako nekaj da onim, ki nimajo. Ne, — kakor imajo vsi pravice šteti, tako imajo tati, ki imajo več, kakor sami potrebujejo, dolžnost pomagati onim, ki potrebnega nimajo, dolžnost, ki izvira iz zapovedi ne naselca ljubezni. Ne samo pomilovanja, dejanske pomoči je treba vedno.

Vprašati se moramo: Koliko smo doslej od svoje obitnosti sebi pritrkali? Koliko se odrekli nepotrebnim užitek in zahtevam? Ali ne trpinimo v teh dneh bede marsikdaj še denarja za nepotrebe, morebiti za prazno potratno, za luksus, — dočim mnogi otroci milo prosijo kruha, pa ga jim ubogi starši dati ne morejo?!

Kristjani! Ljubezen Kristusova nas priganja! Odložimo svo sebičnost in trdosrčnost, odvrčimo se vsemu nepotrebnemu, pa delimo potrebnim s obilno, potreseno, zvrhano mero! S kakršno mero namreč bomo merili, s tako se nam bo odmerilo.

Četudi nekateri dobrodelnost zlorabijo, vendar resnično potrebni zaradi tega ne smejo trpeti. Treba je samo previdnosti!

Velikonočni prazniki naj bodo prazniki največje dobrotelivosti! To naše velikonočne veselje, da razveseljavajo siromake! To naši pirhi! To resnično krščanska velikonoč!

Obhajajmo velikonoč ne samo s tem, da se sami veselimo in si privoščimo za praznike raznih dobrot, marveč privoščimo in preskrbimo kar največ veselja tudi onim, ki si ga sami ne morejo. To bodi pravilo vsem katoličanom za letošnjo velikonoč!

nutiti zadostne zaposlitve. Centralna oblastva morajo posvetiti temu perečemu problemu večjo pozornost. — Mi smo že priglasili zahtevo, da naši denarni zavodi znižajo debetno obrestno mero. Zakonski projekt o obrestni meri, ki je bil te dni predložen Narodni skupščini, ni v skladu z našimi razmerami in bi ta zakon v dravski banovini mogel neugodno vplivati.

Napoved gosp. ministra financ, da umika zakonski načrt o državni trošarini in da se bo državna in banovinska trošarina na vino in žganje v bodoče pobirala samo potom trošarinskih taks, povzročila nove skrbi. Proračun dravske banovine je po dobri tretjini osnovan na donosu trošarine na alkoholne pijače, in tudi občinski proračuni naših mest računajo z znatnimi dohodki iz občinske trošarine na vino in žganje. Vsi ti proračuni bodo prevrženi, čim se neprevidno posega v trošarino na alkoholne pijače. Tudi se je bati, da bodo projektirane spremembe zakonskih predpisov povzročile izredno povečanje konsumna opojnih pijač, zlasti po svobodni žganjekuhi, ter dovede do alkoholiziranja dežele.

Odbor se je nato bavil s posledicami znižanja prejemkov državnih uradnikov in redukcije številnih železniških uslužbenec. Po mnenju industrije bodo ti ukrepi neugodno vplivali na gospodarsko življenje, ne glede na to, da je veliko število rodbin težko prizadetih.

Socialno ministrstvo dobi lastno palačo

Belgrad, 24. marca. I. Minister za socialno politiko je odpovedal zakup hiše, v kateri je nastanjeno ministrstvo za socialno politiko in ki znaša letnih 744.000 Din. Vsa leta sem je država plačevala privatnemu posestniku hiše to ogromno najemnino, s katero bi si bila mogla že zdavnaj postaviti svojo udobno palačo, kjer bi namestila svoje ministrstvo. Načrte je izdelal Higieniski zavod, sodelovali pa so arhitekti Aleksander Leko, ing. Tomašević in ing. Hmar. Nova zgradba bo imela 105 odelkov, dve mal dvorani za konference in ankete ter dve spalni dvorani, vsako z 20 posteljami za služinčad, ki bo nameščena v ministrstvu. Nova zgradba bo stala okoli 6,5 milj. Din ter bo dograjena v času, da se bo lahko ministrstvo preselilo v njo že do 1. maja 1933.

Venizelos čaka

Atene, 24. marca. tg. Ker je pričakovati, da bo pariški finančni minister dovolil Grški posojilo, je Venizelos odgodil za današnji dan napovedani odstop vse vlade, kateri hoče še dalje ostati na čelu, če bodo pogajanja za posojilo v Parizu in Londonu potekala ugodno.

Zagreška vremenska napoved: Precej stalno in zmerno hladno.

Glasovi k Marinkovičevemu govoru

Belgrad, 24. marca. I. V diplomatskih krogih se mnogo komentira govor znanjega ministra dr. Marinkoviča, ki je podal jasnost predvsem v vprašanju podonavskega bloka. Podčrtila se posebno tisti del njegovga govora, v katerem izrecno poudarja, da bo naša država ostala zvesta svojim dosedanjim trgov, četudi bo na drugi strani sprejela lojalno in iskreno zamisel o gospodarskem sodelovanju petih podonavskih držav. Nemški krogi naglašajo, da so s tem bila odprta vrata za posebna pogajanja z Nemčijo, ki je naš največji odjemalec med inozemskimi državami. Tega trga Jugoslavija ne bo žrtvovala na ljubo kakšnemu podonavskemu bloku. Dr. Marinkovič je s tem šel neko srednjo pot med anglo-nemško-italijanskim načrtom, ki bi rad, da se udeležita podonavskega bloka tudi Nemčija in Italija, ter med francoskim načrtom, ki predlaga, da se naj ustvari blok brez vmešavanja veselih. Z drugimi besedami rečeno, Jugoslavija si hoče tudi v tem vprašanju obdržati pravico svobodnega odločevanja. V italijanskih diplomatskih krogih se opaža, čeprav ne popolno zadovoljstvo, vendarle pomirjenje, ker je perspektiva nove Avstro-Ogrske, katere fantom je italijansko politiko nekoliko plašil, zaenkrat izginita. Zunanji minister je tekom današnjega dne sprejel veliko število inozemskih diplomatov, ki so se prišli informirati o gotovih vprašanjih, ki se nanašajo na njegov večernejši govor v senatu.

Francosko posojilo - Poljski

Varšava, 24. marca. AA. Listi objavljajo vest, da so se pogajanja, ki so se vršila v Parizu za sklenitev posojila dveh milijard zlotov, ugodno končala in da bo to posojilo v kratkem dovoljeno poljsko-francoski železniški družbi, ki gradi železniško progo za zvezo med Gornjo Šlezijo in Gdinjo.

Spanija brez procesij

Madrid, 24. marca. tg. Letošnji velikonočni prazniki, ki se vršijo prvič v republiki, so močno razlikujejo od prejšnjih. Po vsej Spaniji ne bo namreč razen nekaterih izjem nobenih procesij, temveč se bodo cerkvene slovesnosti vršile samo v cerkvah. Procesije sicer niso prepovedane, vendar se ne bodo vršile iz strahu, da jih ne bi usprotniki motili.

Ukinitev italijanskega jezika na Malti

London, 24. marca. Ž. Minister kolonij, odgovarjajoč na neko interpelacijo v poslanski zbornici, je izjavil, da bo vlada takoj izvajala odredbo o ukinitvi italijanskega jezika na vseh solah na Malti. Razen tega bo italijanski jezik ukinjen kot službeni jezik v državnih uradih. Do sedaj je bil poleg angleškega tudi italijanski jezik službeni jezik pri vseh sodiščih. Zdej bo italijanski jezik zamenjal malteški narečje. Na koncu je minister za kolonije naglasil, da je prepričan, da bo ta reforma v skladu z interesi malteškega ljudstva. Zaenkrat Malti ne bo vrnjena ustava, vendar bo pa vlada storila vse, da se tudi to vprašanje v najkrajšem času reši.

Delni promet na Liški progi

Split, 24. marca. Ž. Po šestdnevni napornih delih je sredi prispel v Split prvi osebni vlak iz Zagreba. Tudi danes zjutraj je prispel v Split zagrebški brzovlak. Osebni vlaki, ki prihajajo iz Splita, bodo izostali nekaj dni, dokler se popolnoma ne očisti proga, ki je vsa zamedena s suego.

Belgrad, 24. marca. I. V upravno-politični službi so napredovali: dr. Franc Orozim, okrajni podnadležnik v Laškem v 6. skupino, dr. Brolih pri banki upravi v Ljubljani v 7. skupino in Franc Hink za tajnika okr. glavarstva v Ljubljani.

Belgrad, 24. marca. I. Glavni ravnatelj državnih železnic ing. Šreplovič, ki bi imel priti v Ljubljano jutri v petek, da se na licu mesta osebno razgovori z merodajnimi krogi radi redukcij pri ljubljanskem železniškem ravnateljstvu, zaradi katoliških praznikov ne bo odpotoval v Ljubljano, toda bo vse prošnje in prilože, ki so zdaj prispeli in ki bodo še prišle, proučil osebno in natančno, in če bo potrebno, bo po praznikih odpotoval v Ljubljano.

Trst, 24. marca. Ž. Vojaško letalo je padlo na letališče v Gorici. Aparat je popolnoma razbit, pilot pa mrtev.

Liturgija velikega petka in velike sobote

Veliki petek

dan Gospodovega trpljenja je prvotno veljal pri vseh katoličanih kot dan žalovanja, ko se postimo, kakor pravi sv. Tomaž, »dan, ki se ne dela, a vendar ni praznik, ampak dan žalovanja, kakor pravi cerkvena določba iz Kristusove dobe. Prvotno ni bilo ta dan razen molitve psalmov, ki se je zopet pričela ponoči, nobenih obredov in tako morento razumeti grajo toledskega končila, da so v Spaniji kraj, kjer so bile cerkve na ta dan sploh zaprte. Verniki so imeli ta dan strogi post, ki je trajal tudi velike sobote in se končal šele v nedeljo zjutraj po slovesnem razglasenju Gospodovega vstajenja (morda je vživanje našega zvečnega na velikonočno jutro tudi v zvezi s tem). Pozneje pa so verniki na ta dan prejemale sveto obhajilo in končno so to navado odobrili tudi papeži, a po omenih stoletjih se je ta navada zopet opustila.

Kakor že omenjeno, so prvotno molili le pealme in opravili nekake molitve. Psalme so pozneje prenesli na prejšnji dan, a molitve so ostale. Obred si je privzel svoje ime iz grščine: maša predposvečenih kruhov. Obstajal je prvotno iz treh delov: čaščenja križa, obhajilna služba božja katehumenov (berila, evangelijske in prošnje) ter zavžitje predposvečenih kruhov. Pozneje pa se je vrstni red naš škodo preglednosti izpremenil.

Poglejmo rimski običaji. Papež je šel bog v apovedu iz Laterana v cerkev Svetega Križa v Jeruzalemu (v trasteverskem okraju) in dajal tam ljudstva poljubljati ostanke svetlega križa. Nato so brali berila in trpljenje Kristusovo, kateremu je sledila dolga molitev v obliki litanij. Po tej molitvi so se verniki prvotno razšli. Važna izprememba, ki je tudi obveljala, se je izvršila v 12. stoletju ko so čaščenje križa prenesli za to molitev in je tako postalo vmesni člen med molitveno

službo božjo in zavživanjem predposvečenih kruhov in tako pretrgalo prvotno daritev. V današnjem prvem delu moremo spoznati prvotno obliko prvega dela svete maše, kot ga je prevzelo krščanstvo od sinagoge. Vstopne molitve in litanij ni, pač pa tri berila, v presledkih pa opravi duhovnik po končanem respozitoriju kratko molitev. V prvem berilu nam prerok Ozej odkriva božji načrt za odrešenje človeštva, v drugem daje Gospod Mojzesu naročila radi vživanja velikonočnega jagnjeta, ki je predpodača Kristusa in po tem lepem stopnjevanju nam sv. Jancz slika Kristusovo ponižanje, trpljenje in smrt radi grešnega človeštva. Prošnje, ki sledijo branju Gospodovega trpljenja so vzhodnega izvora in so jih molili običajno pred odpustom katehumenov. Po teh prošnjah bi moral duhovnik prav za prav prenesti na oltar sveto hostijo in moliti Oče naš kot pripravo na sveto obhajilo, toda v 12. stoletju se je vrnilo vmes čaščenje svetega križa, star, častiljiv obred, ki je nastal v Jeruzalemu. Duhovnik potasi razkriva križ in poje: »Glejte lee križ, na katerem je vleselo zveličanje sveta.« in zbor mu odgovarja: »Pri-dite, molimo!« Nato prepeva zbor trojni slavospev v čast sveti Trojici, in sicer najpreje grško in potem še latinako in za tem oditanja, ki so prav tako vzhodnega izvora. Nato se zopet nadaljuje prvotni obred, a pred Oče naš, ki je bil prvotno na prvem mestu pri sveti maši, z predposvečenim kruhom — pnceži so v znak prijateljstva večkrat pošiljali sosednjim škofom posvečene kruhe — so se pozneje vrinile ceremonije kot: mašnik pokadi oltar, si umije roke, povzdigne sveto hostijo, jo zlomi, molit tretjo običajno predobhajilno molitev in zavžije sveto hostijo.

Sveto bhajilo, ki je bilo nekoč ta dan običajno, se delj danes le v skrajnem slučaju t. j. kot sv. popolnica.

Velika sobota

Kakor veliki petek je bila prvotno tudi velika sobota radi posta brez liturgije. Le katehumeni

so se zbrali in duhovnik je molil nad njimi eksorcizem in se potem po vzgledu Zveličarjem s silno dotaknil njihovega nosu in ušes ter molil: Odpri se milosti svetega Duha. Ti, zlobni sovražnik (satan), pa beži, zdej sodba božja se bliža. Ker je bil boj med pokvarjenim svetom, kateremu so se morali odpovedati in Bogom težak, so jih na prsih in ramenih mazili s svetim oljem. Ko je bilo to končano je škof vprašal vsakega posameznega: »Ali ee odpoved hudiču?« Katehumen je pokazal s pratom proti zapadu, kraju solnčnega zahoda in nočne teme in rekel: »Odpovem se ti, satan, tvojemu napuhu in vsem tvojim delom.« se nato obrnil proti vzhodu in se posvetil Bogu: »Tebi, neustvarjena Luč, se posvetim!« Sledilo je zopetno polaganje rok, še en eksorcizem in nato je vsakdo pred vsemi — ponekod tudi na ambonu molil veroizpoved. Po kratki molitvi jih je škof poslal domov z besedami: »Katehumeni naj odidejo. Dragi sinovi, vrnite se domov in pričakuje uro milosti svetega krsta.«

Zvečer so se verniki zopet zbrali in sicer sedaj vsi. Celotna slovesnost je obstajala iz štirih obredov: blagoslova sveče, ki naj bi svetila pri nočni molitvi, nočna molitev sama, blagoslovanje krsne vode in svetega krsta in svete daritve. Vsi štrije deli so še danes zelo jasno izraženi v sedanjem obredu in se vrate v istem redu kot nekoč. Ogledajmo si jih po vrsti. Blagoslov sveče oziroma luči je cerkev privzela od Judov, ki so ob koncu svojih sobotnih slovesnosti, torej istočasno s pričelkom nedeljskih, ki so jih imeli kristjani, prizgali luč. Kristjani so prizgali luč radi vigilije, ki se je vršila ponoči, in je imela torej luč sprva zgolj praktični pomen, a je le kmalu postala simbol Kristusa. Blagoslov ognja in zrna kadila je poznejšega izvora. Nekdanje molitve in velikonočni slavospevi: Exultete (katerega edinega je smel in sme še danes peti diakon, ki ga je včasih tudi sam sestavil) je najpomembnejša in najlepša cerkvena pesem v vsem letu, polna lirike in polna vsebine. Sveti Hieronim, star, sedit in na svoje

škofovsko dostojanstvo preveč ljubosumen mož, je nekoč zelo godrnjal nad diakoni, češ, da pušče v tem slavospevu preveč svobode svoje domišljiji in mladostnemu navdušenju ter vnašanju Vergilja (apis mater) v cerkvene pesmi. Drugi zopet so se pohujševali nad besedami: »O srečna krivda, o res ljubezni vreden Adamov greh...« ki pa so dogmatično v tej zvezi neoporebene. Ko so postavili svečo na ujeno mesto poleg ambona, se je pričela vigilija, pričakovanje Kristusovega vstajenja, da, ponekod so celo pričakovali, da se jim bo Gospod opolneči prikazal. V Rimu je obstajala vigilija iz branja dvanajstih beril iz starega zakona, katere je nato razlagal papež ali kdo drugi izmed duhovnikov. Med posameznimi berili so verniki premišljevali, kar so slišali in tiho molili, kadar jih je povabil diakon: Poklekajmo, nakar so tako dolgo klečali, da jih je subdiakon pozval: Vstanite. Nato je škof še enkrat povzel v skupni prošnji prošnje vsega občestva. Tako je minil večji del noči in že se je svetlikalo velikonočno jutro. Pevec in verniki so ostali v cerkvi in prepevali litanije, višja duhoščina in katehumeni pa so odšli v prostor, kjer ee je delil sveti kret. Tu se je izvršil blagoslov krsne vode in takoj nato so bili katehumeni tudi krščeni. Po prejetem sv. krsnia so takoj prejeli sveto birmo. Nato so se belo-občleni novokrščenci vrnili v cerkev, kjer se je takoj pričela sveta maša, in sicer s slavospevom. Prošnja, berilo in evangelijske molitve nad darovi so poznejšega izvora. Po svetlem obhajilu se takoj molijo tudi večernice. Pozneje se je ta sveta daritev opravila v soboto zvečer, danes pa — žal — že v soboto zjutraj.

Z lepo molitvijo: »Vlij nam v duše, Gospod, Duha svoje ljubezni: da bomo vsi, ki si nas nasitil z velikonočnim darom, po tvoji očetovski dobroti enega areca.« je bila slovesnost končana in diakon je zapel: Pojdite, maša je končana, alleluia, alleluia.

Umivanje nog v ljubljanski stolnici

Ljubljana, 24. marca.

Kakor vsako leto, tako se je tudi letos na veliki četrtek izvršil v stolnici lep liturgični obred umivanja nog. Kakor je Jezus pred zadnjo večerjo umil svojim apostolom noge, tako se ponavlja ta obred na veliki četrtek v vseh škofijskih stolnicah, kjer škof 12 starčkom po Jezusovem zgledu umiva noge. Davi so po slovesni službi božji zapeli evangelij o umivanju nog, nakar je bil obred. Prevz. g. knezoškofu dr. Gregoriju Rožmanu eta asistirala pri obredu stolni župnik in kanonik dr. Klinar in kanonik dr. Opeka. 12 starčkov je sede pričakovalo slovesnega trenutka, ko jim bo knezoškof umil noge. Dr. Klinar je vlival vodo, nakar je knezoškof vsakemu posebej umival noge in jih poljubil. Ka-

nonik dr. Opeka pa je pripravil brisače. Po zaključnih molitvah je povabil prevz. knezoškof vse starčke k sebi na okrepčilo.

Letošnjega obreda umivanja nog so se udeležili sledeči starčki: Valentin Sever z Brezovice pri Ljubljani, star 92 let; Janez Marolt iz Kostanjevice, star 92 let; Janez Goltes iz Kamnika, star 89 let; Mihael Mihelič iz Kamne gorice, star 87 let; Valentin Piber iz Ribnega pri Bledu, star 87 let; Jakob Jager iz Ljubljane, star 87 let; Jožef Muren iz Stopič pri Novem mestu, star 85 let; Jožef Jelnicar iz Kresnic, star 84 let; Ivan Cerar iz Ljubljane, star 80 let; Albin Jelačin iz Ljubljane, star 79 let; Lovrenc Mikoč iz Ljubljane, star 75 let in Jakob Grčman iz Ljubljane, star 70 let. Skupna starost vseh 12 starčkov znaša 1007 let.

Veliki petek na Jesenicah

Jesenice, 24. marca.

Položaj na Jesenicah je vedno bolj resen. Pomanjkanje in lakota naraščata. Skrb je na obrazih samskih delavcev, resigniran obup sije iz oči očetom in materam številnih otrok. Nedolžna mladina, ki je nekaj v teh dneh uživala toliko lepote in velikonočnega življenja, okusa že v mladih dneh vprav veliki petek trpljenja nedolžnih. — Delo podpornih akcij ne more biti kos svojim nalogam in še obljubljenih podpor od nikoder ni.

kakor da revščina in pomanjkanje lahko čakata tako kakor čaka kdor je sit. Vsem, ki hočejo pomagati, kliče: Pomagajte hitro!

Prehranjevalna akcija kovinarjev skupine JSZ se zahvaljuje vsem, ki so doslej poslali kak dar. Če bi kdo, ki prošnje ni prejel, naši revščini hotel pomoči, naj pošlje denar na: Hranilnico in posojilnico Jesenice. Hvaležni bomo zelo tudi za podporo v naturalijah.

Vrnila se je delavska delegacija iz Belgrada. Položaj je ostal žal neizpremenjen.

250 letnica Marijinega spomenika

Pred 250 leti na veliki petek so vzdignili v Ljubljani pred cerkvijo sv. Jakoba, tedanjo jezuitsko cerkvijo, kip Brezmadežne na steber. Bilo je to 27. marca 1682. Delo je izvršil stavbar Marcello Genovese.

Marijin spomenik je tedaj stal pred velikimi vrati šentjakobske cerkve. Razen bronastega Marijinega kipa je bil ves lesen. V dobi poldruga stoletja je pa tako opešal, da so ga odpravili, kip pa shranili v cerkvi sv. Jakoba.

Novi kameniti spomenik je postavil šentjakobski župnik Gustav Köstl l. 1870.; na njem je bilo lakrat vse novo, samo Marijin bronasti kip je bil še od starega spomenika.

Razveljavljena sodba

Banska uprava razveljavila sodbo kočevskega okr. glavarstva.

Kočevje, 22. marca.

Dne 4. julija 1981 je posestnik Kaplan Franc iz Rakitnice št. 32 peljal v kočiji župnika in duhovnega svetnika Škulja Karola iz Dolenje vasi v Ribnico. Šla sta naproti istega dne za mašnika posvečenemu Pahulju Francetu.

Kdor pozna Dolenjo vas, bo vedel, da cerkev z župniščem stoji na hribčku, in pot od cerkve precej močno pada proti glavni cesti Ribnice — Kočevje. Ravnokar sta se pripeljala na glavno cesto, ko jima je prišel naproti sokolski sprevid in je godba začela igrati koračnico. Pri zavozu na cesto sta morala v ostrem kotu zaobrtniti in zato tega sprevida nista mogla videti. Konji, ki niso navajeni godbe, so začeli poskakovati. Voznik se na desno stran ceste ni mogel umakniti, ker je stal tam velik avtomobil, na levi strani ceste so bili radovedneži in po sredi ceste sokolski sprevid. Med radovedneži in sprevidom je bilo še nekaj prostora in zato je svetnik Škulj rekel vozniku, naj počene, kajti sicer bi konji zavozili ali v sprevid ali v gledalce.

Radi tega sta se morala svetnik Škulj in posestnik Kaplan zagovarjati pri okrajnem glavarstvu v Kočevju in sta bila dne 10. 8. 1981 kaznovana, in sicer: župnik Škulj radi prestopka čl. 74 zakona o notranji upravi, storjenega s tem, da je z besedami in kretnjami ukazal kočijažu, da z brzino vozi proti udeležencem sokolskega sprevida ter radi prestopka čl. 36 uredbe o zaščiti javnih cest in varnosti prometa na njih, storjenega s tem, da je kočijaž po njegovem ukazu vozil po levi strani ceste, na 500 Dni denarne globe, v slučaju neizterljivosti na 10 dni zapore. Voznik Kaplan pa je bil za krivega spoznan prestopka čl. 36 gori omenjene uredbe, češ, da je vozil po levi in ne po desni strani ceste ter kaznovan na en dan zapore.

Zoper to razsodbo sta se oba pravočasno pritožila; med tem časom sta imela tudi kazensko razpravo pri sodišču v Ribnici, ki ju je oprostilo.

Te dni je prejel njun zastopnik dr. Lavrič Janko, odvetnik v Kočevju, dostavljeno razsodbo banke uprave v Ljubljani, ki je pritožbi ugodila in oba oprostila vsake krivde in kazni, češ, da ne eden ne drugi nista ničesar takega zakrivila, na podlagi česar bi mogla biti kaznovana.

Svojevrsna 40 letnica

Višnja gora, 25. marca.

Vseposevci se obhajajo razne 10., 20., 30 letnice in o njih večinoma poročajo javnost. Izvanredno 40 letnico pa obaja danes Janez Petrič ali po domače »Matičkov Janez«, kakor ga vsi poznamo: Kljub svojim 76 letom danes že štirideseto leto prinaša sv. olja od dekanjskega urada v Smarju v Višnjo goro. Njegovih 76 let se mu kar nič ne pozna; le pogledite ga, kakšen korenjak je šel! Zato se pa še prav nič ne ustraši za njegova leta res že dolge poti iz Smarja v Višnjo goro in jo prehodi še vedno peš. Prehodil jo je ničlikokrat — kakor pravi sam, in v takih vremenskih razmerah, da je bilo »strah in groza«!

Spominja se, da je bila svoj čas podobno tako huda zima kakor je letošnja. Burja je tulila in

zanašala sneg, ko je naš Janez šel po sv. olja v Smarje; pa je v tem snežnem meteu že takoj v Smarju zgrešil pot, namesto proti Grcuplju in domu jo je Janez sekal v največjem viharju ravno v nasprotno smer, proti Škofljici; pot je bila res strašna, snega vedno več — že ga je bilo strah in groza, kaj bo! Vedel več ni, kje da je in le dobrim ljudem se ima Janez zahvaliti, da se ni izgubil.

»Pa saj se izgubiti nisem mogel,« se je tolažil Janez, »moja pot je bila sveta, saj sem bil sveti popotnik,« pa jo je v največjem snežnem meteu na veliki petek proti večeru srečno prikreval domov. Kdaj je bila tako dolga zima, Janez natančno ne ve; spominja se pa, da je bilo tistega leta, ko je bila tudi dolga zima ko letošnja in so prišle o sv. Jožefu že postovke nazaj, pa je bilo povsod še vse polno snega. Zalostne so posedale okrog zvonika in prezebale sestradane, pa so pokojni g. župnik Razpotnik kupili mesa in ga sesekanega dali zanesiti v slepe linec v zvoniku in so se tako prezeble in sestradane postovke rešile pogina.

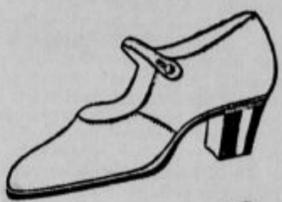
Tista zima in pa letošnja, pravi, da sta si zelo podobni; pa so tudi letošnje poti v Smarje nič ne boji, čeprav ve, da ne bo nič kaj prijetna, ko ima doma za hišo snega še do strehe. Pa saj je kljub svojim 76 letom korenjak, da malo takih! Le pogledjte ga, da je grča — čeprav drži grčavo v roki! Petričev Janez, le korajžno na to sveto pot. In jo boste tako čili in zdravi prehodili na veliki petek najmanj še vsaj desetkrat!

NAŠE NOVE ZMERNE CENE!

MODERNI LAKASTI ČEVLJI D.145-

ISTI IZ BARŽUNA ČRNI ALI RJAVI, SAMO D.75-

ČRNI, RJAVI ALI V MODNIH BARVAH, TUDI S ŠIROKO PETO D.125-

ČRNI, RJAVI ALI V MODNIH BARVAH, RAZNE VRSTE D.145-

MOŠKI POLČEVLJI ČRNI ALI RJAVI D.165- i D.128-

Humanik

LJUBLJANA, Dunajska cesta 1 a
CELJE Aleksandrova cesta 1
MARIBOR, Gosposka ulica 17

Nočni požar pod Homcem

Gorelo je v Nožicah pri Holmcu.

Holmec, 24. marca.

V sredo okrog 10 zvečer je nenažno pričelo goreti v skednju posestnika Ulčarja v Nožicah pod holmsko cerkvijo. Ognjeni plamen je naenkrat objel slammato streho lesenega poslopja, v katerem je poleg skednja tudi hlev. V hlevu sta bili 2 kravi in 3 prašiči.

Ko so se zbudili domači, je bilo že vse poslopje v plamenu, streha pa se je že podirala. Z veliko težavo so rešili iz hleva obe kravi, prašiče pa so morali prepustiti svoji usodi, da so zgoreli. Holmski gasilci, ki so takoj prihitali na kraj požara, dolgo niso mogli iz precej oddaljenega stu-

denca spraviti vode do gorečega poslopja. Šele ko so prišli gasilci iz Duplice, se jim je to posrečilo, vendar rešiti niso mogli ničesar več. Preprečili so samo, da se požar ni razširil na kakih 15 korakov oddaljeno hišo posestnika Ulčarja, na kateri so od velike vročine porokale vse šipe v oknih. Ako ne bi zvečer ponehal veter, ki je pihal ves dan od kamniških planin, bi se bila gotovo užgala tudi ta hiša.

Požar je do tal uničil gospodarsko poslopje s hlevom in skednjem. Kako je ogenj nastal, si nihče ne zna razložiti, sumijo pa, da je bil podtaknjen. Posestnik Ulčar ima precejšnjo škodo.

Preprečena smrtna nesreča

Trbovlje, 23. marca.

Kljub zadnji nesreči na kolodvoru se dovajanje vina pod roko nadaljuje in bi skoraj postala smrtna žrtev tega uvažanja zopet mlada ženska iz

»Eno marjetico moram utrgati«

Stanku Vurniku v spomin

Pravkar sem po Ivanu Pengovu, vestnem varihu naše daleč se oglašujoče kukavice v radiu zaslišal žalostno vest: »Umril je dr. Stanko Vurnik.«

Prevzelo me je presenetljivo občutje kakor pred leti ob prvem srečanju v Stanku Vurniku. 11. avgusta, na god sv. Filomene 1923. Našla sva se v Kranju, v vročem opoldanskem času. Oba sva bila namenjena v Velesovo, da si ogledava cerkev nekdanjih dominikank in sloveče Kremerschmidtove podobe. Iskala sva voz na kolodvoru in drugod, nisva ga našli nikjer. Morala sva oditi peš v prašno pot in vroč dan.

Ob tem potovanju sem zaslužil v mladem ljubitelju umetnosti vse, kar se je kmalu začelo razvijati in se je tako lepo razvilo v Stanku Vurniku. Ze takrat je bilo njegovo znanje o glasbeni in upodabljalni umetnosti veliko. Tako jedrovito so se glasile sodbe in tako živahno so se menjavala imena domačih in drugih glasbenikov: Foerster, Parma, Lajovic, Adamič, Premrl in Wagner, Strauss, Bruckner, Reger in drugi.

»Eno marjetico pa moram utrgati!« je nagloma Stanko zaklical in se sklonil v ozaro po droben cvet.

Mimogrede sva se ustavila v Senčurju, v župni cerkvi, ki ji glavni oltar krasi znamenita Šubičeva slika svetega Jurija. Kako vesel je bil Stanko, ko je videl, kako so naši domači umetniki umeli dušo ljudstva in svetnikov, ki jih ljudstvo časti in ljubi. Jurij Šubič se je po tej sliki svojemu zavetniku imenitno poklonil.

Pohitela sva naprej po lepem senčurškem polju. Ajda je cvetela v prvem nežnem cvetu in čebule so že polne pričakovanja poletavale preko nje. Stanko je postal in se zamislil: »Posavsko polje je tudi tako lepo. Le zdi se mi, da so posavske čebule glanejšie.« Stanko je povsod slišal godbo in posem. Z dolgim pogledom je še večkrat pogledal preko cvetočih ajdovih razorov.

Kupujte kolke Protituberkulozne lige

Studentca na Dolenjskem. Malo višje od kolodvora je iz strahu pred prihajajočo finančno stražo hotela pobegniti čez potok Trboveljščico, ki je radi dežja in tajajočega se snega narnesl, da je bila ženski voda do vratu in jo je seveda spodnesla.

Vodja finančne straže g. Oblak je organiziral hitro pomoč, da so žensko rešili in potegnili iz vode na breg, kjer si je kmalu opomogla.

Stiska priganja ljudi do takih obupnih činov, da vse poskusijo, da bi vsaj za praznike prišli do denarja.

»Hitiva! Z večernim vlakom se že vrneva, sva rekla.«

Ni se več mudil in kmalu sva bila v Velesovem. Ali komaj sto korakov prej sva še le zagledala cerkev.

»Triumf naše cerkvene arhitektonike!«

To je bil Stankov prvi pozdrav in poklon.

Po vrsti je pričel ogledovati in občudovati: oltarje, podobe, leco. Najprej plastiko, potem sliko. Ze je segel po fotografskem aparatu. Ne, ne, bilo bi prebrano!

Pogled se je dalje divil, misel se je poglabljala, Stankova duša je molila.

»V tej cerkvi se more zbrano moliti. Marija v oltarju molji s teboj. Se angel, se vidi, jo skoraj nerad moti v molitvi. Kakor bi ji hotel reči: Devica, oprosti! Samo za nekaj trenutkov. Moram. Imam važno naročilo in sporočilo!«

Zares! Sveta slika, ki ne vzbudi trenutne verne misli in molitve, ni sveta: ni cerkvena umetnost. Poslušal sem Stanka in uvidel, kako jasen v pogled ima v raznovrstna vprašanja moderne, protine in cerkvene umetnosti.

»Velesovske slike imajo po pravici velik sloves v Sloveniji kakor izven nje. Le, žal, da kazita in motita glavni oltar dve novi stranski sliki. Vse častiljivejši bi bil oltar brez njih! In častiljivejši bi bili obe sliki na drugem kraju. Ne vsebinsko, ne slikovno, ne simetrično ne spadata v okvir glavnega oltarja in njegove globoke skrivnosti.«

Stanko Vurnik je bil izvrsten kritik. Njegove sodbe so nas prepričevalno uvajale v spoznavanje umetnostnih del in v značaj umetnikov. Dragocene so te sodbe, ker so po načinu tako nove, po vsebini tako bogate, po besedi tako zveže, po misli tako iskrene in odkritosrčne: stvarne.

Komaj je umetnostna kritika izrekla njegovo ime, že ga je smrt utisnila v spominski kamen. Morebiti jo je premočilo Stanislavovo ime in gralo: »Ad maiora natus: za nekaj višjega si rojen!«

Vse ptice bodo skoraj spet zapele, vse rože bodo skoraj spet zacvetele. Vendar, Stanko, to bo le bežen odmev in odsev neminljive Lepote, ki jo Tvoj duh že posluša in gleda. In v upanju na prihodnje svidenje bomo tudi mi že jutri spremenili spokorne žalostne pesmi v zmagovalne veliko-nočne.

Ljubljana

Prvi slovenski glasbeni festival

O binkošnih v Ljubljani

Ljubljana, 24. marca.

Slovenci spadamo v tisto skupino evropskih narodov, ki sta jim petje in ljubezen do glasbe najbolj lastna in morda je le malo narodov, ki bi nas mogli v tem prekositi. Če pa upoštevamo, s kakšno ljubeznijo se pri nas odlepajo najbolj široko množice petja, še več, da pri nas sploh koreniti vse petje v narodu samem, torej na samo v glasbeno izobraženih slojih, moramo reči, da z lepa ne najdemo sebi primera. V smislu te naše narodne umetnosti in v smislu sodobnih uspehov naše glasbe in pesmi, je povsem upravičeno, da se vrši letos v Ljubljani velik glasbeni festival. Je to prvi slovenski glasbeni festival, sploh prvi festival v Jugoslaviji.

Ta glasbeni festival bo prirejen po vzorcu festivalov v drugih krajih, v Pragi in v Nemčiji. Festival v Ljubljani bo letos o Binkošnih. Priredil ga Glasbena Matica in se bo na njem izvajala izključno le naša slovenska in v veliki večini sodobna glasba. S tem festivalom do združenja tudi proslava 60-letnice Glasbene Matice in 50-letnice obstoja Glasbene šole Glasbene Matice.

Prva prireditev festivala bo 10. maja s produkcijo šol Glasbene Matice. Nastopijo najprej gojenci klavirskega oddelka pri več klavirskih hkrati. Za tem nastopi mladinski pevski zbor pod vodstvom g. Šonea in mladinski godalni orkester pod vodstvom prof. Jeraja.

Festival sam pa se začne 13. maja s komornim koncertom v filharmonični dvorani. Izvajali ga bodo konservatoristi, ki so združeni v slovenski godalni kvartet in ki jih sedaj vežba prof. Slajs. Izvajali bodo skladbe Škrjanca, Lipoviška, Osterca. V soboto 14. bo ob 11 odprta v veliki dvorani Narodne galerije velika razstava, ki bo podala razvoj slovenske glasbe od prvotnih začetkov do danes. Samo v sliki bo razstava obsegala 120 portretov slovenskih glasbenikov. Seveda bodo na razstavi tudi rokopisi sodobnih skladateljev in njihovi portreti, dalje statistika glasbenega šolstva, ki bo navajala tudi vse šole, kjer se je pred stoletji poučevalo petje, najprej v Mariboru in v šoli pri Senkavžu v Ljubljani. Razstavljene bodo stare slovenske glasbene knjige, pesmarice in druge v originalu in v fotografiji. Razstava bo imela tudi popolno zbirko vseh slovenskih gramofonskih plošč. Od otvoritve dalje bo razstava odprta ves mesec maj, kar bo ugodno zlasti za šole. Na razstavi bodo seveda tudi razne umetnine, slike in kipi slovenskih slikarjev in kiparjev, ki so iskali motive v glasbi. Načelnik oddelka za razstavo je dr. Mantuan.

V soboto 14. maja se vrši seja odbora vseslovenske pevске zveze. Udeležo se je zastopniki Bolgarov, Čehoslovakov, Jugoslovancev in Poljakov.

Istega dne b 20 bo simfonični zborovski in instrumentalni koncert. Izvajalec se bodo skladbe Bravničarja, Kogoja, Adamiča, Lajevca in Škrjanca. Program pa se še izpopolni.

V nedeljo 15. maja se ob pol 10 zjutraj vrši v franciskanski cerkvi med slovesno službo božjo cerkveni instrumentalni koncert pod vodstvom p. Hugolina Sattnerja. Izvajali se bosta pred povzdigovanjem Sattnerjeva maša, po povzdigovanju pa Premrlova maša. Vmes se bodo izvajale skladbe Försterja in Kimoveca, profesor Tomič pa bo igral svojo fugo. Ob sklepu slovesne službe božje bo peta slovenska velikonočna pesem.

Ob pol 12 se vrši v Filharmonični dvorani Galusov koncert. Na njem bo izvajanih deset madrigalov, ki jih bo pel osemglasni mešani zbor. Ob 15 popoldne se vrši zborovski vokalni koncert na Kongresnem trgu. Na njem nastopijo zbori »Hlahole« iz Prage, »Lisnusk« iz Zagreba, »Stankovič« iz Beograda in Slovenski učiteljski pevski zbor iz Ljubljane. Ob sklepu bo vzporedno drugo dejanje opere Rista Savina »Gospodstvu«.

Zvečer ob 20 se vrši operna predstava Bravničarjeva »Pohujšanja v dolini šentflorjanske«. Na binkoštni ponedeljek ob 9 zjutraj se vrši občni zbor Glasbene matice v Filharmoniji in razvite zastave Glasbene matice, ki jo daruje Matici kralj. Ob pol 11 pa bo odkritje spomenikov slovenskih skladateljev. Spomenike dobe: Franc Ger-

bič, dr. Benjamin Ipavec, Davorin Jenko, Jakob Petelin-Gallus, Lisinski Vatroslav, Stjepan Mokranjac, p. Hugolin Sattner in Matej Hubad. Spomenike dela sedaj akademski kipar Dolinar in je šest kipov že gotovih, dva pa sta še v izdelavi. Ovsja bodo izdelana v nadnaravni velikosti in bo vsako 65 cm visoko. Prvo misel za te spomenike je sprožil minister n. r. Ivan Hribar, ki je želel, da dobi Davorin Jenko v Ljubljani spomenik. Odsek, ki mu načeluje g. Hribar sam, je lani odkril Jenku spominsko ploščo v Cerkljah, letos pa dobi Davorin Jenko poleg sedem drugih skladateljev še spomenik v Ljubljani.

Popoldne ob 2 bo na velesojmskem prostoru tekma slovenskih pritrkovalcev zvonov. Pritrkovanje na zvonove je poseben slovenski običaj in umetnost, ki jo je razvil samo naš narod. Za pritrkovanje je treba od roda do roda podedovanega in razvitega posebnega ritmičnega čuta. Da se ta naša tipična narodna umetnost dvigne, bo priredila letos tekma v pritrkovanju. Prireditveni odbor izda v kratkem poseben oklic, naj se pritrkovalci prično vežbati in naj se nauče svojih melodij ter naj pridejo tekmovalci v Ljubljano. Tekme se bodo vršile na štiri nove zvonove, ki so jih vlije Strojne tovarne in livarne za romarsko cerkev na Brezjah, intonacijo pa jim je dal p. Hugolin Sattner. In sicer: »h. d. s. g. Zvonovi bodo težki 5200 kg. Za tekmovalce bo razpisanih pet nagrad.

Po tekmi slovenskih pritrkovalcev se bo vršila tekma slovenskih pevskih zborov. Tekma se vrši v treh skupinah, najtežji, srednji in lažji. Zbori bodo v skupine uvrščeni po prijavljenih skladbah, ki morajo biti slovenske. Skladbe si izberejo zbori sami. Žirija pa dobeči njihovo razvrstitev. Do sedaj je prijavih 25 pevskih zborov za tekme. S to tekmo se zaključijo glasbeni festival.

V nedeljo in ponedeljek se vrši kongres Južnoslovenske pevске zveze, v kateri je organiziranih 250 pevskih zborov iz vse države. Kongres se bodo udeležili delegati vseh zborov.

Prvi slovenski glasbeni festival bo torej veličastna manifestacija slovenske pesmi, slovenske glasbe in tudi samosvojesti slovenske narodne duše, ki se tako lepo in na tako vzvišen način izraža v glasbi.

Velikonočni pirhi!

Od danes dalje točimo originalna, pristna, izborna vina

GROFA HERBERSTEINA
KNEZOSKOFA KARLINA
GROFA MERANA
KNEZA WINDSCHGRAETZA

črez ulico po litru Din 4.— ceneje!

Automat-buffet »Daj-Dam«
na Aleksandrovi c. 4, palača »Viktoria«, tel. 2308

Kaj bo danes?

V stolnici ob pol 8 zvečer govor g. knezoškofa dr. Rožmana.

Drama: Zaprta.

Opera: Zaprta.

Nočno službo imata lekarni: dr. Piccoli, Dunajska cesta 6 in mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9.

Postni govor v stolnici. Drevi ob pol 8 je v stolnici sklepni postni govor prevz. gosp. škofa dr. Rožmana, po govoru pa petje žalostnik.

Vseslovenski kongres narodnih noš. Se letos odvijala Ljubljana lepo in slikovito slovesnost, na kateri homo spoznali, kakšne lepote imamo Slovenci v svojih narodnih nošah, obenem pa jih bodo mogli primerjati z nošami drugih narodov, zlasti slovenskih. V jeseni, v začetku septembra se vrši namreč v Ljubljani (istočasno z jesensko velesojmsko razstavo) vseslovenski kongres narodnih noš. Kongres pripravljata tukajšnje Društvo za propagando narodnih noš, v katerem je včlanjenih že okoli 1800 prijateljev narodnih noš. H kongresu so občubili svoje sodelovanje že Čehi in Slovaki, Poljaki, Bolgari, od nevelovanskih narodov pa že sedaj Francozi in Romani. Na vsak način doživi Ljubljana v jeseni krasno manifestacijo narodnih noš in folklorne. Udeleženci kongresa se v narodnih nošah poklonijo tudi kraljevski dvojici, v narčtu pa so se izletli po vsej Jugoslaviji.

»Viktorijac« in »Dunave« priključena na mestno elektrarno. Dodatno k večerašnjemu poro-

čilu o prežaganem vodu »Elektrec« poročamo še, da sta bili takoj priključeni na tok mestne elektrarne palači »Viktorijac« in »Dunave«, ki sta dozdaj prejemale tok od »Elektrec«.

V Zvezdi obrezujejo drevje. Marčni sneg je sicer nekoliko zadržal pomladansko prebujenje, vendar so že nastopili tedni, ko je treba misliti na obrezovanje drevja. Tako so se spravili nad korenjaške kostanje v Zvezdi kar z lestvo na koleških in z dolgimi žagami. Pod kostanji pa se že gromdijo kupi našaganih vej, katerih je toliko, da bi kak rezev, če bi jih smel odpeljati domov, lahko kuril z njimi najmanj do jeseni.

Priklopitev Most k Ljubljani ali Ljubljane k Mostam? Ako greš po Zaloški cesti v smeri proti Mostam ob Leonišču ali pa po Vodmatskem trgu, veš takoj, da je združenje obeh občin, kakor smo naznačili v prvem stavku, resnično že izvršeno dejstvo. Naravna vez med obema je namreč enako blatna cesta tu in tam, zlasti Zaloška cesta v Ljubljani in enako imenovana cesta v Mostah. Ob slabem vremenu je ondi blata na nekaterih krajih toliko, da je prav čudno, ako se ni kak otrok izmed stoterih, ki ga morajo bresti na poti v šole, obličal v njem. — O tem tožijo zlasti meščani, ki se hodijo krepčat v Moste. — Plačujemo davke, direktne in indirektno, plačujemo kuluk, zato imamo menda tudi pravico zahtevati, da nam bo omočeno hoditi po cestah vsaj ob straneh, kajti vsakdo si ne more privoščiti avtomobila, ki te — uboga ga pešca — drveč obriga od pete do glave, ko se mu nimaš drufam umalnuti nego v — blato. Dolžnost občine je, skrbeti za vse občane enako in skrbeti za to, da bo mogoče tudi pešcu varno hoditi po posutih obstranskih delih ceste povsod, ne samo ob lišah nekaterih boljših ljudi. Sedaj je pa zaenkrat res, da je blato trdna vez, ki združila via facti obe občini. — Blatni pešec.

Stanje Josipa Rebolja, o katerem smo poročali, da je v Trzinu med pretepom bil v silobranu od nekoga obstreljen, se je večeraj v bolnišnici znatno zboljšalo in je celo upanje, da Rebolj okreva. Takoj prvi dan pa je kazalo, da Rebolj ne bo preživel noči, vendar je k zboljšanju pripomogla njegova močna narava.

Dve ponesrečeni ženski. V tovarni »Saturnus« se je večeraj pri delu ponesrečila 36-letna delavka Tereza Dergane. Ta je s svojimi tovaršicami prenašala tovore pločevine in se pri tem močno vrezala ob pločevino v desno roko. Druga ponesrečenka je 54-letna kuharica Antonija Tonec, stanujoča na Viču, čuvajnica 444. Večeraj je rezala slanino na stroju, pri tem preveč vlaknila desno roko v stroj, ki ji je odtrgal sredinec. Obe ženski sta iskali pomoči v bolnišnici.

Obstrelil se je. Večeraj je na Kodeljevem, v Lovčevoti ulici 49, preizkušal revolver 29-letni šofer Anton Ravnik. Revolver pa se je pri tem sprožil in strel je zadel Ravnika v desno roko. Poškodba k sreči ni nevarna, vendar je moral Ravnik v bolnišnico.

Nadaljanje aretacije postopačev. V večerašnji številki smo poročali, da je ljubljanska policija izvršila predvečerašnjim veliko racijo na množico izredno številnih brezposelnih postopačev, ki beracijo po mestu. Število je do večeraj popoldne naraslo na 160. Danes nas je policija tudi uradno obvestila o vzrokih te racije s prošnjo, naj pojasnimo občinstvu, zakaj se te dni dogajajo na cestah prizori, da stražniki ustavljajo mlade fante in jih odpravljajo na policijo. Vzrok so prav za prav isti, kakor smo jih navedli v našem večerašnjem poročilu: brezposelnost je prisilila veliko število ljudi k pohajkovanju in beračenju, tako, da so postali že prav nadležni. Ako je kdo kdaj odklonil podporo in mlodard mlademu moškemu, je to storil z motivacijo: »Delat pojdit! Ste še mladi in močni! Danes ima vsak teh postopačev pripravljen gladek in največkrat tudi resničen odgovor: »Prav rad, samo dela mi dajte! S tem velikim številom brezposelnih so obremenjene razne pomožne akcije, karitativna društva in tudi zasebna dobrotelost, ker postaja občinstvo utrujeno dobrotelosti ter zaradi teh brezposelnih trpo še bolj potrebni, to so družine domačih brezposelnih. Pri nas na deželi še nismo tako daleč, da ne bi manjkalo dela za pridne in mlade ljudi, nasprotno: v mnogih krajih jih celo manjka, zlasti jih bo manjkalo sedaj na pomlad, na drugi strani pa brezposelnost v mestu in vsi bodo še povečava dotok mladih ljudi z dežele, ki tukaj tonejo v pohajkovanju, prostituciji in kriminaliteti. Predvsem proti takim ljudem in proti ljudem z juga, ki tukaj pohajkujejo brez pravega dela in namena, so namenjene sedanje racije. Predvečerašnjim je bilo aretiranih 120 ljudi, od katerih je policija takoj pridržala 80, večeraj pa jih je bilo aretiranih še 40. Dobra tretjina teh je ali pa še bo izgnana v domovinske občine, zaradi manjših prestopkov, kakor beračenja in podobnega jih bo izročila sodišču 25, ostali pa bodo izpuščeni. Število 160 aretirancev v dveh dnevih pa pomenja za Ljubljano žalosten rekord, ki je možen le v težkih časih.

Bluze, damsko perilo, rokavice, nogavice in torbice, ima najnovejšo krasno izbiro: Sterk nastl, Karničnik, Stari trg 18.

Naznanila

Ljubljana

VII. Materinsko proslavo priredi kršćansko žensko društvo dne 4. aprila ob pol 20 v opernem gledališču. Spored: Otrokova prošnja, Deklamacija, Mamica išče svoje dete, Deklamacija. Nastop Ljubljanskega orkestra orglie. Dva računa. Otroška enodejanka: P. Zakrajšek. Čudodelna piščal. Otroška igrice v 4 prizorih: P. Krizostom Sekovanič.

Zborovanje Slovskevo družbe, ki bo dne 29. marca t. l. v beli unionski dvorani bo zanimivo zlasti radi referata: »Razvoj učiteljske duhovne orientacije.« Predavatelj tovariš Venčeslav Winkler.

Prosvetno društvo »Trnovo« v Ljubljani naznanja vsem članom, da se tudi letos udeležijo velikonočne procesije na veliko soboto v farni cerkvi. Zbirališče v društvenem domu ob 4 popoldne. Prosim vse člane, da se te cerkvene pobožnosti udeležijo polnoštevilno s znaki. — Predsednik.

Učiteljski pevski zbor JUU v Ljubljani. Radi skrajšanih počitnic odpade pevski tečaj napovedan za 1. in 2. april. Pridobitni tečaj bo šele v maju in sicer 5., 6., 7. in 8. — Odbor.

Društvo »Treznost« opozarja vse svoje člane, da se zanesljivo udeležijo obnega zboru, ki se bo vršil v četrtek dne 31. marca v Delavski zbornici. Vpis novih članov (ne) po občnem zboru. — Odbor.

Maribor

Prosvetna knjižnica na Aleksandrovi cesti 6 bo poslovala še na Veliko soboto popoldne in popoldne od 14—17.

Jesenice. Igra »Pasijonc«, ki jo je Krekovo prosv. društvo uprizorilo na sv. Jožefa in v nedeljo s tolikim uspehom, se v korist brezposelnih ponovi na velikonočni ponedeljek ob treh in osmih. Opozorjamo na popoldansko prireditvev okolice.

St. Vid pri Ptuj. Na Jožefovo lepo izpadla predstava igre »A njega nič, ki jo je napravil po Kolenčevi knjigi naš domačin Avgust Purg. Čisti dobček se bo porabil za ploščo padlim vojakom, ki jih je v naši fari čez 100... Igra se ponavlja na Belo nedeljo popoldne po večernih.

Konjice. Katoliško izobraževalno društvo vprizori na velikonočni ponedeljek, 28. marca t. l. po večernicah v Katoliškem društvenem domu dramo v petih dejanjih »Crnošolec«. Med odmori bo igral društveni orkester in prvi godba na pihala. Vstopnice si lahko vsakdo prisrbi v prodajni v Valenčakovi trgovini. Na svidenje vsi, od blizu in daleč!

Dol. Logatec. Naše prosvetno društvo priredi na velikonočni ponedeljek popoldne ob 3 in zvečer ob 8 v proslavo 25-letnice oderskega delovanja tukajšnjega rojaka gosp. Franceta Poženala njegovo jubilejno predstavo »Zlatopolčan«, igrokaz v 4 dejanjih. Naslovno vlogo igra jubilat sam, ki je ustanovitelj dramatičnega društva, ki je pred 25 leti kot dijak skupno z ostalimi člani prosv. društva prirejal dramatične predstave. Dolžnost nas vseh je, da rojaka gob njegovem jubileju počastimo s čim večjo udeležbo pri obeh predstavah. Kat. prosv. društvo.

Novo mesto. V sled hudega navala občinstva se bo Pasijon ponavljal še na velikonočni ponedeljek popoldne ob 2 in zvečer ob 8.

Cerkveni vestnik

Cerkev sv. Jožefa. Velikonočna nedelja: Ob 8 slov. sv. maša; izvaja se: Missa solemnis in C. z. Ig. Mitterer z orkestrom; Gradual in sekvenca z. Jos. Gruber ofert. Terra tremuit z. A. Foerster, tantum ergo z. dr. Fr. Kimovec. Po maši: Kristus je vstal, z. St. Premrl.

Cerkev v Križankah. Velika sobota: Ob pol 8 zvečer slovesno vstajenje Gospodovo. Po trikatnem aleluja: Zveličar naš je vstal iz groba z. Gr. Rihar nato procesija z Najsvetejšim (ob ugodnem vremenu). Po procesiji: Te Deum z. Jos. Gruber, Regna coeli in Tantum ergo z. A. Foerster. Po blagoslovu: Skalovje groba z. l. Cvek. — Velikonočna nedelja: Ob pol 11 sv. maša z blagoslovom (pridiga odpade). Pojo se razne slovenske velikonočne pesmi. — Velikonočni ponedeljek: Ob 10 nova sv. maša, katero daruje č. g. p. Jožef Šavora iz križanskega viteškega reda. Izvaja se: Novi mašnik z. Gr. Rihar, Veni Sancte Spiritus z. A. Foerster. Po slavnostnem govoru slov. sv. maša. Izvaja se: Missa quinta v f. z. A. Faist z orkestrom. Gradual in sekvenca z. P. Griesbacher. Po ofertoriju: Terra tremuit z. A. Foerster, tantum ergo, z. dr. Fr. Kimovec.

Trbovlje

Ponovna volitev v bratovsko skladnico. V sled nepravilnosti pri oddaji glasovnic je rudarski glavar na pritožbo razveljavil zadnje volitve in odredil nove, ki bodo menda 10. aprila.

KLOBUKE raznih kakovosti, v najnovejših barvah in oblikah, zadnje modne novosti, ter športne klobuke in čepice, dobite v lepi izbiri po nizkih cenah pri **MIRKO BOGATAJ** SPECIJALNA TRGOVINA KLOBUKOV LJUBLJANA // STARI TRG 14 Sprejemajo se popravila Solidna postrežba!

Kulturni obzornik

Ciciban - ilustriran

Zupančičev »Ciciban« je prvič izšel leta 1915, torej v času, za tedanje otroke najbolj žalostnem. Prišel je bil pa zelo prav: prinesel je otrokom mnogo veselja. Mahoma je postal znan in — priljubljen. Po pravici je rečeno:

»Saj koder govor naš je znan, povegod doma je Ciciban...«

Nehote bi skoro dostavili: znan kakor Ribničan Urban. In zdaj, ta teden, je izšel ilustriran vsaj Ciciban iz leta 1915, ilustrirane so prav vse pesmi (tiskano je pa tudi popolno besedilo), do Janji pa je še pet novih: Lisica, Pismo, Stari Medo, Ververica, Slovo. Slike je izvršil Nik. Pirnat (znan tudi že iz »Ilustriranega Slovence«). Večina ilustracij je zelo posreženih. Otrok bo imel dosti, dosti gledati. Izdajateljica (»Umetniška propaganda«) je bila zelo radodarna: nekatere ilustracije grede kar preko dveh ali še več strani (Plos krajja Matjaža, Dedek Samonog, Zabe, Zlato v Blatni vasi itd.), vsaka pa zavzema vsaj eno celo stran (format četverke). Risano je vse s persosom in črtalnikom. Iz vsake risbe pa gleda v nas — prijazna, ljubka fantazija. Tu zdaj vidimo, kakšen je — Ciciban. Kakšen je, kadar se cmeri, kakšen, kadar je priden, kakšen, kadar spi itd. Izvzeto je pogodbeni tudi Cicibanov — oče (str. 78)! Ob teh risbah bo otrok še enkrat bolj pazil na tekst in pač marsikaj novega odkril v njem.

Ciciban je bil tudi Hrvatom prav tako znan kakor nam; zdaj dobe, kakor čujemo, to ilustrirano izdajo v prevodu St. Tomašiča. Dobe jo tudi Čehi in Nemci.

Ali jo dobe tudi slovenski otroci ostantr državnih mej? Na zadnji strani se pesnik žalosten

vprašuje: »Ne sme beseda kar naprej — svobodna preko vseh teh mej?« In zadnja dva stihata nam vse povesta: »Po naši zemlji se ozrem, — zgrozim se in ob zaprem...«

Knjiga stane vezana (kartonirana) 45 Din. Dobi se v vseh knjigarnah. Gotovo zelo lepo velikonočno darilo. J. D.

KRSTNA PREDSTAVA V MARIBORSKEM GLEDALIŠČU

V Mariboru je veliko ambicije in veliko ljubezni do umetnosti in umetniške ustvarjanja; tudi dobro volje je veliko in če se iz leta v leto v tukajšnjem gledališču množe krstne predstave, potem je treba to pravilno razumeti. Kritiki mariborskega gledališča vznikajo drug za drugim na oder s svojimi stvarmi. Za Snuderlovo »Rajsko plico«, Roharjevo »Učlovečenje«, za »Učlovečenje« Goluhova »Grotoska sedanost«, in sedaj Silihova »Kaverna«. Je v vsem tem izraz neke bolezne težnje do ustvarjanja kakor je v ožjem krogu kulturnih delavcev nedavno povsem pravilno izjavil eden izmed vodilnih mariborskih dusevnik delavcev. Če pa ima to težnjo in vzporedno ustvarjanje svoj primeren korelat na tehnični literarnozgodovinskega ocenjevanja, je stvar za sebe, ter ne kaže tukaj o tem razmotrivati. Dejstvo je pač, da je razen ene izmed navedenih oderskih stvari zaenkrat ostalo vse pridržano samo mariborskemu odru. Prav gotovo je tukaj treba neke načelne razjasnitve glede tega, če naj se to in kar bo še sledilo, ustvarja že s preudčim, da je na mariborskem odru vzšlo in obenem zatnilo. Te in še precej drugih misli so se porajale ob najnovejši krstni predstavi; pozitivne osnove so namreč brez dvoma podane samo tedaj, če ni prvenec obenem tudi edinec. Kakršni so pa že ti poizkusi, je treba vendarle gledati na nje z velikim zadoščenjem in priznanjem. In to tudi ob Silihovi »Kaverni«. Gustav Silih je obrise tega svojega oderskega prvenca zajel zunaj v kavernah svetovne vihre ter ga je pozneje izdeloval in pill

do sedanje oblike. Potem je zgrabil še režiser za svinčnik in priznati moram, da ga je uporabljal na nekaterih mestih, kjer bi nekrajanje moglo oderski učinek povsem zrušiti.

Snovno nudi Silihova zamisel možnost izredno učinkovite obdelave. Zdi se, da je pri celi stvari ravno v vprašanju obdelava in dramsko arhitektonska zgradnja. Drugačna razdelitev tega snovnega bogastva v posameznih dejanjih in scenah bi dajale prav gotovo obilo oderske učinka in dinamike. Tako bi morda bila na mestu rekonstrukcija kavernske zgradnje v obliki predigre; sedanje prvo in deloma drugo dejanje bi se moglo zgneti v prvo dejanje, sedanje tretje dejanje pa in del sedanjega drugega dejanja v drugo dejanje. Seveda bi se s tem stavilo na režiserja precej drugačne naloge, ki bi jih pa bil naš Joško Kovič z lahkoto kos. Mimo tega sicer čisto subjektivnega in teoretičnega vidika pa so se občutili pri uprizoritvi nekatere rahlosti v prikazu in psihološki zagrabitvi. Tako se dinamično najvažnejšnje dogodki vršijo za odrom ter predstavljajo neobestovno oderski kapital, ki bi ga trebalo bolje izkristizirati. Psiholška struktura izkazuje nekatere špranje v vidu nekaterih nepričakovanih doživljanj. Tako je pač psihološko neorganizirano preobrat Marije od drugega do tretjega dejanja, dasi je na drugi strani vendarle razumljiv. Tudi odločilni moment potrebe po sočudenju (Boris) ne more gledalec osvojiti. Celoten vtis trpi končno na presematskih menjavah dialogov ter nekaterih brezveznih nastopih. Ob drugačni razdelitvi sila dragocene snovi ter psihološke in arhitektonske strnjivosti in kondenzirani zlitosti bi dogajanja prišla vse močneje do izraza ter bi z navezavo še morebitnih vzporednih momentov mogla biti to eno naših dramatskih najefektnjših oderskih del.

Avtor sam prikazuje v razgovoru s kritiki celo zgodbo sledeče: »Mladenik, ki je donja pustil deklet, čaka v kaverni na fronti ofenzive in nevestinega pisma. V frontni atmosferi se spremeni,

njegovi instinkti postanejo primitivnejši. Zadnji udarec pa mu da spoznanje, da je deklet najljubšo pozabilo. In nanese, da pride zapeljavec v njegov zakop, v kaverno. Tu mu izvabi tajne in ga pri napadu sovražnika pusti v podminirani kaveri, katero razstreli. Toda tekme pride sicer trsko ranjen toda živ v ujetništvo. Po končani vojni se prvi vrne k dekletu. Tedaj pa se pojavi tudi drugi iz ujetništva in razvoj se bliža drugemu načinu, katerega žrtve postane invalid, povzročitelj konflikta pa ujetnik. In tedaj se kakor po občutljivem sproščanju znova vzbudi človek v prvem Naenkrat občuti potrebo popolnega očiščenja; zro se, dokler ni došeeno, ne zveže z dekletom, katerega zopet ljubi. Drama izveneva v upajoč — morda.

Glavna nositelja zapletljiva sta dekletova mati, ki iz neutemeljenih razlogov protežira Arnolda (drugega) proti Borisu (prvega), in pa invalid, tip v vojni demoraliziranega človeka, ki v diabolčni spekulaciji povzroča konflikte. Šilih je tukaj ustvaril uprav diabolščen tip, ki v svoji preračunljivosti ne pozna nobenih ozirov. Vse druge osebe so več ali manj pasivne in se motajo v situacijah, ki jih ti dve osebi ustvarjata. Zakrajškova je kot mati odlično podčrtavala mimično in glasovno neprikrite simpatije, ki jih čuti ta Marijina mati do Arnolda; brutalna brezobzirnost je bruhala iz Furljanovega invalida. Marijo in Mileno sta z uspeho interpretaciji podajali Starčeva in Kraljeva. Tomašič je bil vzbura in temperamenten snubeč, Grom dobrodušen strišek. Skrbniček je tudi pri tej krstni predstavi pokazal, da pojmuje svoje like v smislu nekakšnega soustvarjanja z avtorjem. Uporizoritev je z večjo roko organiziral režiser Joško Kovič. Morda ni zamisel scenerije v drugem dejanju, kakor je sicer bila čedna, povsem odgovarjala miljeju, v katerem se dejanje vrši. Avtorja je občinstvo, ki je parterne sedeže in lože zelo dobro zasedlo, priključilo pred zastor ter ga živahno aplaudiralo. Prejel je tudi vence in več šopkov. Značilno pa je: galerija je malodane zevala.

Dnevna kronika

Božji mir bodi v nas

Ni prazna beseda trditev, da kulturno stopnjo vsakega naroda označuje kultura srca. Z drugimi besedami: narod stoji na potrebnih kulturnih stopnjah le takrat, ako je v njem razvit čut socialne pomoči in pravičnosti, ako ima vsak posameznik smisel za potrebe splošnosti in zlasti za potrebe socialno najbolj prizadetih slojev naroda. Tam, kjer krize mečejo ljudi brez zaščite na cesto, ni kulture in splošnega pojmovanja dolžnosti do naroda. Mesto kulturne blagodejnosti divja grad materijalizem, dokler se sam onemogel ne zruši na tla.

Plemeniti vzgled globoke in resne kulture nam nudi bralski čehoslovaški narod. Zato je njegova država v notranosti močna in na zunan avtoritativna. Kljub izredno visokim socialnim bremenom je njena finančna in gospodarska moč jaka in zavirana vredna. To pomeni, da socialno-kulturna zaščita naroda ni mogla poslabševati gospodarskega razmaha in finančne sile te mlade države, kar se rado trdi pri nas. Skrivnost velikega napredka leži v dušah in v srcih narodov!

Velika noč! Praznik Vstajenja in ožvilenja prirode, katera naj nam rodi zopet naš vsakdanji kruh.

Mi smo skromni in mali, vendar pa po svoji kulturi vredni, da tudi naša srca in duše sredi grozot materijalizma proglašajo Božji mir sebi in vsem, kateri so ustvarjeni po Božji podobi.

Božji mir bodi v nas, ko bodo lepo zapeli velikonočni zvonovi in oznanjali Vstajenje Kristusa, kateri je trpel in umiral, da živimo mi. Ko bo Božji mir v nas, naj se duše in srca zganejo v ljubezni do onih, na katere misli Osrednja protituberkulozna liga, ko vam priporoča, da z nakupom lignih kolekov okrasite Božji mir v svojih domovih.

Koledar

Petek, 25. marca: Veliki petek. Dizma, desni razbojnik.

Osebnosti

Diplomiral je na ekonomsko-komercialni visoki šoli v Zagrebu gosp. Stane Kostomaj iz Maribora. Iskreno čestitamo!

Diplomirali so na juridični fakulteti gg. Gabrijel Čop ter Leo in Stojan Pretnar.

Diplomiral je na juridični fakulteti v Ljubljani gosp. Kepec Milko. Čestitamo!

Imenovanje pri železnici. Z ukazom sta postavljena pri direkciji drž. železnice v Ljubljani za višjega tajnika pete skupine gosp. Ivan Merslavič, poverjenik šeste skupine, in za kontrolorja sedme skupine splošnega oddelka gosp. Hijeronim Hvala, dosedanjí kontrolor iste skupine pri prometno-komercialnem oddelku iste direkcije.

Iz vojaške službe. Odrejeni so po službeni potrebi na službo v IV. odsek poročevalskega oddelka glavnega generalnega štaba peh. popolkovnik Vladimir Martinkovič; za blaginjaka 32. pešpolka intendantki podporočnik Božidar Ridi; za upravitelja materiala šabskega intendantskega skladišča intendantki podporočnik Josip Vajbl; za vodnika 64. pešpolka peh. podporočnik Krešimir Polič; za pobočnika 12. pododseka obmejne trupe peh. podporočnik Rihard Darer; za vršilca dolžnosti glavnega knjigovodje računskega oddelka kontrolno-budžetnega oddelka ministrstva vojske in mornarice nižji vojni uradnik I. razr. ekonomske stroke Rudolf Salaba; za vršilca dolžnosti poveljnika 1. čete zrakoplovne podčastniške šole zrakoplovni poročnik Alojzij Radin; za vodnika 11. čete 54. pešpolka peh. podporočnik Oskar Baranovič; za vršilca dolžnosti knjigovodje poveljstva bregalniške divizijske oblasti nižji voj. uradnik I. razr. ekonomske stroke Ivan Majič in za pobočnika 2. pontonirskega polka inženjerski poročnik Blagoje Vuksan.

Gospodje,

ako hočete imeti srajce in ostalo perilo lepo in trpežno, kupujte istega samo pri tvrdki F. L. GORICAR, Ljubljana, Sv. Petra cesta 29. Mi jamčimo za kompletne velikosti, prvovrstne kvalitete v blagu kot izdelavi, ter smo kljub temu v cenah najnižji, ker nam to omogoča večletna lastna izdelava.

Ostale vesti

Zborovanje Slomškove družbe. Kakor že objavljeno, bo zborovanje Slomškove družbe dne 29. t. m. ob 9 v Unionu po nastopnem dnevnem redu: 1. Občni zbor Slomškovega doma, registrirane zadruge z o. z. 2. Zborovanje Slomškove družbe s predavanjem tov. Venceslava Winklerja o razvoju učiteljske duhovne orientacije. 3. Diskusija o predavanju. 4. Raznoterosti. Pripomnja: Tovariš Winkler nam bo pokazal rane, ki moré učiteljski stan v sedanosti, odkrival bo one iz preteklosti in pokazal nam bo smeri za bodočnost. Pridite na zborovanje vsi, ki vam peza življenja še ni zamorila idealov.

Razpis književnih nagrad za redne publikacije Mladinske Matice za leto 1932-33. Mladinska Matica razpisuje za svoje redne publikacije sledeče nagrade: 1. 3.000 Din za izvirno umetniško in vzgojno povest, primerno mladini po desetem letu. Povest je lahko zajeta iz sodobnega življenja ali iz naše zgodovine, mora pa imeti zdravno jedro. Obseg: 6 tiskovnih pol male osmerke formata Mladinske Matice, 2. 2.000 Din za belestručno ali slikarsko delo za otroke od šestega do devetega leta. Snov poljubna; realistična ali pravljicna, resna ali šaljna, oblikovana v prozi, v verzih ali v risbi. Obseg: 3 do 4 tiskovne pole istega formata. 3. Po 2.000 Din nagrade za najboljša spise o razvoju a) tehnike, b) kulture, c) vsemirja in splošno zemlje ter d) o gospodarskem razvoju človeštva. Nagrada dela, ki bodo tiskana, dobe tudi običajni honorar. Rokopise naj pisatelji predložijo pod gestom, s katerim naj bo opremljena tudi zaprta kuverta z avtorjevim naslovom. Čas za vlaganje rokopisov je do 1. decembra 1932. Rokopise sprejema tajništvo Mladinske Matice, Ljubljana, Frančiškanska ulica 6, I. nadstropje. Tu dobijo lahko konkurenti tudi vsa podrobnejša navodila. Mladinska Matica.

Promet vlakov Ljubljana-Kranj-Ljubljana na velikonočni ponedeljek. V slučaju ugodnega vremena in zadostne frekvence bo vozil na velikonočni ponedeljek dne 28. marca t. l. na progi Ljubljana gl. kol.—Kranj potniški vlak št. 926, odhod iz Ljubljane gl. kol. ob 17.27 prihod v Kranj ob 18.18 in v obratni smeri potniški vlak št. 927, odhod iz Kranja ob 18.33, prihod v Ljubljano gl. kol. ob 19.22.

Novomeske maturante iz leta 1922 prosim, da mi javijo svoje naslove, da jim moram poslati predlog za proslavo desetletnice mature. — Bajuk Hugo, profesor na gimnaziji v Ptuj.

Zahvala Zveze slušateljev Aleksandrove univerze. Ob zaključku nabiralne akcije, ki jo je izvedla letos Zveza slušateljev Aleksandrove univerze namesto vsakoletnega reprezentančnega plesa, je odboru nabiralne akcije dolžnost, da se zahvali vsem, ki so se odzvali in pomagali akademski mladini Aleksandrove univerze. Dohodek nabiralne akcije znaša 32.140 Din 28 par in se bo razdelil Akademski bolniški blaginji in knjižnicam strokovnih društev, ki so najpotrebnejše akademske ustanove. Vsem, ki so pripomogli k uspehu naše nabiralne akcije, bodi izrečena globoka zahvala. Za Zvezo slušateljev Aleksandrove univerze odbor nabiralne akcije: Matija Roth s. r., predsednik, Albert Kos s. r., tajnik.

Na Veliki petek popoldne in na Veliko soboto celi dan bančni zavodi v dravski banovini ne bodo poslovali. — Društvo bančnih zavodov v dravski banovini.

Vožnja šteti, greje! Original Lutz peč! — Drazba lava. Lov agrarne skupnosti Stara Fužina—Studor, in sicer Lovišči »Perševce« in »Ukanca« se bo oddajal na javni dražbi dne 30. marca 1932 ob 13. v hotelu »St. Janez« ob Bohinjskem jezeru v zakup za dobo od 1. aprila 1932 do 31. marca 1937.

Ljudje, ki trpe na huden zaprtju in jih vrhu teča muči preobilica krvi v spodnjem delu telesa, valovanje krvi proti možganom, glavobol in utripanje srca ter trpe na obolenjih sluznice debelega črevesa, ranitvi istega, hemeroidih in tvorih, jemljejo zjutraj in zvečer četrtinko naravnega »Franz-Josef« grenčice. Vodilni zdravnik kirurških zavodov izjavljajo, da so z najboljšim uspehom uporabljali »Franz-Josef« vodo pred in po operacijah. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specialnih trgovinah.

Požar. Iz št. Jerneja: Na Hrvaškem Brodu je posestniku Luzarju pogorelo gospodarsko poslopje, v katerem sta se nahajala pod za mlacvo žita in kašča. — Omenjeni posestnik je v teku zadnjih let sedaj že tretji pogorel in trpi precejšnjo škodo. — Kdo je požigalec, se ne ve in se tudi pri prejšnjih požarih ni moglo ugotoviti.

Številne tatvine. Iz št. Jerneja: Posestnik M. Črtalič iz Stare vasi je preteklo noč spal pri sosedu. Ponoči pa so v njegovo hišo vlomili tatovi in odnesli več mernikov pšenice in ajde. — Srebrnjakova mati na Rožah je imela naprodaj krasnega purana. Ponujali so ji zanj 6 kovačev. Sredi noči pa je prišel tat, odnesel rejeno žival in sedaj nima rečna mati ne purana, ne kovačev. — Tudi v Vrhopolju in po drugih vaseh tožijo, da je zadnje dni izginilo mnogo kuretnine v tatinskih malhe.

Pravi pot za dosego

lepih belih zob

kakor tudi istočasna odstranitev neokusno barvanega zobnega obločka je sledeč:

Iztinite malo količino Chlorodont zobne paste na suho Chlorodont zobno ščetko - t. j. specialna ščetka z zobčastim rezom drgnite svoje zobe od vseh strani, kakor tudi od zgoraj navzdol. Pomočilo šelo nato ščetko v vodo, ter izplaknite si usta temeljito, igrgrajte s Chlorodont ustno vodo. Uspeh je presentljiv! Neokusna barva zobnega obločka je izginila in ostane vam v ustih prijeten svež občutek.

Varujte se manjverjenih cenejših posnemanj, ter zahtevajte izrecno le Chlorodont zobno pasto. Tuba Din 8.—.

Vremensko poročilo SPD. Velika Planina, dne 23. marca 1932. Snega 1 m pršič. Smuka prav dobra. Izgledi za praznike prav dobri. — Krvavec, dne 23. marca 1932. Snega 1 m pršič. Smuka prav dobra. Izgledi za praznike prav dobri. — Mrzli studenec (Gorje pri Bledu), dne 23. marca 1932. Temperatura -10° C, veter: sever, sneg: pršič ponekod srež. Smuka prav dobra. Izgledi za praznike prav dobri. — Rudno polje—Praprotnica—Bohinj. Mrzli studenec—Bled. Mrzli studenec—Koprivnik—Nomenj, prav dobri.

Vremensko poročilo iz Kranjske gore po stanju dne 24. marca 1932 ob 7 zjutraj: Barometer 758 mm; temperatura -8° C; vreme jasno in mirno; veter vzhodni; sneg, višina 30 cm; sneg, vrsta srež; smuka prav dobra; skakalnica uporabna; sankalnice uporabno; izgledi za nedeljo odn. praznik prav dobri.

Zahtevajte Gaglova erfuriska semena.

Zlata zobna protetika v zobnem ambulateriju Okrožnega urada. Radi številnih vprašanj, ki prihajajo na urad glede zobnih del v zlatu, ponovno sporoča urad članstvu, da se izvršuje dela v zlatu vsak popoldan od 14 do 16. Cene posameznih del so sledeče: 1. zlata krona 200 Din, 2. plomba iz zlata 120 Din, 3. pri zlatem mostu vsak polni člen 240 Din. Izvršuje se tudi vsa druga dela v zlatu. Podrobne informacije se dobe v zobnem ambulateriju Okrožnega urada na Miklošičevi cesti, prišliše levo. Vsa dela v zlatu izvršuje zobozdravnik.

Zalostna smrt starke. V Subotici so pretekli ponedeljek zvečer okrog devetih zapazili, da se iz neke male kočé kadi. Hitro so obvestili policijo in gasilce. V kočé so našli staro ženo Katico Hafenbauer vso v plamenih. Grela se je pri ognju, pa se ji je zgála obleka. Ker je bila stara in slabotna, si sama ni mogla pomagati, v kočé pa ni nihče drugi stanoval. Starke so vso opečeno prepeljali v bolnišnico, kjer je ponoči umrla.

Delavski dom v Subotici. Te dni se je v Subotici vršila konserenca, na kateri so razpravljali o gradnji Delavskega doma, ki je za Subotico nujno potreben. Sklenili so, da bo zgradil delavski dom Delavska zbornica. Ministrstvo za socialno politiko bo dalo v ta namen 2 milijona brezobrestnega posojila za dobo 12 let. Delavski dom bo zgrajen po vzorcu doma na Sušaku.

Zaprje. V zdravniški praksi se uporablja naravna »Franz-Josef« grenčica največ radi tega, ker na mil način odstranja vzroke mnogih bolezenskih pojavov.

Vinoté — Cankarjevo nabrežje 5 (poleg franč. mostu), nudi pristna žlajnska in dalmatinska vina od Din 10.— naprej. Čez ulico Din 1.— ceneje.

Jugoslovaška knjigarna v Ljubljani priporoča: Dossler A. P.: Schlagworte junger Mädchen. Zwölf Vorträge, 50 strani, nevezano Din 20.50. Dossler A. P.: Schlagworte junger Männer. Zwölf Vorträge, 56 strani, nevezano Din 19.—. Fahrnenbruch K.: Die ewigen Taten. Religiöse Vorträge für Jungfrauen, 122 strani, nevezano Din 28.—. Fiedler E.: Haussgenossen Gottes. Jünglingsansprache bei den monatlichen Kommunionen, 70 str., nevezano Din 27.—. Fromm H.: Priester im Laiengewande. Schulungs-vorträge für Laienapostel.

Band I: Apostolat für Jedermann, 86 strani, nevezano Din 18.—; Band II: Apostolat für bestimmte Personen und Berufe, 104 strani, nevezano Din 23.—; Hoornaert-Sternaux: Kampf um Reinheit. Ein Buch für die junge Männerwelt, 203 str., vezano Din 125.—; Sellmaier: Internatserziehung. Probleme und Aufgaben katholischer Gemeinschaftserziehung, 331 strani, vezano Din 150.—; Weber A. P.: Dein Meisterstück. Ein Büchlein über Charakterbildung für junge Leute, 222 str., vezano Din 52.50; Wibbelt A.: Die goldene Schaukel, 311 strani, vezano Din 67.50; Worlitschek A.: Persönlichkeitspflege, 144 strani, vezano Din 57.—.

Ivana Cankarja zbranih spisov XIII. zvezek z uvodom in opombami Iv. Cankarja je izšel in se dobe po vseh knjigarnah, predvsem pa pri založnici spisov Novi založbi v Ljubljani.

Zadnja poročila:

Stanovanjski zakon se pripravlja

Belgrad, 24. marca. I. Ravnokar je prišla vest iz Bukarešta, da je romunska vlada pripravila zakonski predlog, s katerim se bodo na državno intervencijo znižale najemnine. Država v prvi vrsti namerava zaščititi svoje uradnike, zato bo novi najemniški zakon naložil hišnim posestnikom dolžnost, da znižajo za 15% najemnino za državne uradnike, ako oddajo manj kakor deset sob. Ako jih oddajo več, znaša obvezno znižanje 20 odst. Nadalje določa ta zakon znižanje od 20 odst. do 30 odst. za lokate trgovcev, industrijev in apotekarjev, ki so bili najemniki istega lokala že pet let. Za izračunavanje znižanja se bo vzela najemninska baza od 25. oktobra 1929. Vsak drugi sporazum, ki bi bil temu zakonu nasproten, izgubi avtomatično vsako vrednost. — K temu je treba pripomniti, da tudi naša vlada pripravlja najemniški zakon, in sicer v resoru ministrstva za socialno politiko. V naši državi je problem mnogo težji nego v Romuniji, ker so pri nas najemnine mnogo bolj različne ter se zelo spreminjajo od mesta do mesta in od pokrajine do pokrajine. Zato je socialni minister smatral za potrebno, da v pogledu stanovanjske kontrole podeli večjo oblast našim samoupravnim telesom, predvsem pa občinam, ki so svoje dni na tem polju že imele veliko ingerenco, ki so jo pa potem postopoma izgubljale. Občine, ki poznajo razmere na licu mesta, bodo v prvi vrsti poiskane, da regulirajo najemninska vprašanja, okrajna glavarstva in banovine pa jih morajo pri tem podpirati. Zakonski predlog, ki ga pripravlja socialno ministrstvo, bo torej imel značaj okvirnega zakona, ki bo postavil samo glavna načela, podrobno kontrolo pa bo prepustil avtonomnim oblastvom. Ministrstvo za socialno poli-

tiko je nadalje prišlo do zaključka, da se ne sme napraviti samo razlika od mesta do mesta in od pokrajine do pokrajine, kakor to zahtevajo različni deli, ki zahtevajo različno zaščito. Zak. predlog bo polegnil v vsakem mestu gotovo vemo, za katero se bo določila najemnina. Takorvani centralni mest, kjer se steka največji trgovski promet, bodo ostali v pogledu najemnine izven kontrole zakona. V Belgradu bodo n. pr. prišle v poštev Terazije, v Zagrebu Jelačićev trg, v Ljubljani pa eventualno del okrog pošte. Istotako bo morská obala pri obmorskih mestih ostala izven območja zakona, ker je naravno valed svoje lege še bolj draga. Drugi deli mesta pa bodo uvažili zaščito zakona. Minister za soc. politiko je bil mnenja, da se mora napraviti tudi razlika v pogledu velikosti stanovanj samih. Velika stanovanja z velikim številom sob ne potrebuje iste zakonske zaščite, kajti kdor si lahko nabavi stanovanje z velikim številom sob, ta dolžuje, da ga tudi lahko plačuje. Zakon se bo zavrel predvsem za mala stanovanja, ter bo v tem pogledu sledil glavnim črtam znamenitega Loucheberjevega najemninskega in stanovanjskega zakona v Franciji, ki je v prvi vrsti zaščilil malega človeka, malega uradnika, malega obrtnika in delavca. Zanimat se bo smatralo stanovanje, sestojace se iz treh sob in pritličja, med katere sodijo predstoba, kopalnica, kuhinja, soba za služkinjo, shramba in kletni prostorji, za malo stanovanje, katerega boće zakon predvsem zaščititi ter najemnino znižati na nivo sedanega življenjskega standarda. Zakon bo predpisoval in del širše možnosti, katere bodo posamezne banovine oziroma občine v skladu z mestnimi razmerami več ali manj izvajale.

Razpust komunističnih organizacij v CSR

Ostri ukrepi proti hitlerjcem

Praga, 24. marca. V zvezi z najnovejšo komunistično agitacijo v Podkarpatski Rusiji, sta bili razpuščeni »Delavska pomoč« (Delnička pomoc v Československu) in »Rdeča pomoč« (Ruda pomoc Československa), delavski podporni organizaciji. Razpust obeh društev je odredilo notranje ministrstvo. V prostorih Delavske pomoči je policija izvršila preiskavo in policijski komisar je uradniku javil, da je društvo razpuščeno, ker je prekorajilo v svojem delovanju meje, ki jih določajo društvena pravila. Policija je odnesla vse listine in tudi blaginjske knjige. Zaplenjeni dokumenti se nahajajo trenutno na policiji in so na razpolago notranjemu ministrstvu.

V smislu društvenih pravil bi morala biti organizacija nepolitično podporno društvo, po zatrdili oblastev pa je to bila agitacijska organizacija komunistične stranke. Proti ukrepu notranjega ministrstva se društvo lahko pritoži pri najvišjem

vpravnem sodišču.

Tudi v Užhorodu je bila razpuščena »Delavska pomoč« z motivacijo, da ni sploh imela političnih pravil. Policija je izvedla preiskavo na domu uradnikov in zaplenila mnogo listin. Društvo je obdolženo, da je rovalo proti državi.

Kakor javlja policija, je bila »Rdeča pomoč« razpuščena na podlagi društvenega zakona, ker se je udeleževala kot društvo, čeprav ni imela po svojih pravilih te pravice.

Praga, 24. marca. Iz Českoslovaško notranje ministrstvo je prepovedalo v vsej republiki nošenje ključastih križcev in obenem razpustilo zvezo narodnosocialistične mladine. Prepovedani so tudi njihovi znaki na zastavah, vrših, štampiljkah itd. Prepovedana so tudi vsa narodnosocialistična profetna zborovanja.

Praga, 24. marca. Iz Lidove Noviny poročajo, da namerava čehoslovaška vlada razpisati veliko notranje posojilo.

Avstrijske finance

Dunaj, 24. marca. I. Istotako, ko je ženevski finančni odbor sklenil, da priporoča posojilo za Avstrijo, so se vršila tudi na Dunaju posvetovanja o tem, da bi se proglasil moratorij za inozemska javna posojila v Avstriji. Narodna banka ima samo še deviz za 75 milijonov šilingov. Če se tudi snatra za popolnoma gotovo, da se bo trimesečni inozemski kredit 190 milijonov, ki zapade 15. aprila, zopet podaljšal, zaenkrat ni videti, kako naj se preskrbi plačilo dunajskega mestnega posojila 7 milijonov, ki zapade meseca maja in za posojilo Zveze narodov okoli 50 milijonov, ki zapade začetkom junija. V zadnjih dneh se govori zopet o novem inozemskem kreditu 100 milijonov šilingov, za katerega je predpogoji, da se uredijo dolgov Credit Anstalta. Ti pa očitno še dolgo ne bodo urejeni. Zato gre sedaj predvsem za ono posojilo, ki ga je Francija obljubila pred meseci v znesku 60 milijonov, zdi se pa, da boče Pariz stisko Avstrije zaradi gori navedene zapadlosti porabiti za to, da bi ta mali kredit politično izkoristila proti trgovsko-političnim ponudbam Berlina Dunaju. Vodstvo narodne banke pa je mnenja, da tako novo posojilo ne bi bilo priporočljivo, če naj bi služilo samo za to, kakor da se z njim za nekoliko mesecev pokrijejo starejše obveznosti. Do odločitve bo prišlo kmalu po veliki noči.

Francoski proračun

Pariz, 24. marca. I. V francoskem senatu se je danes načela generalna debata za novi proračun, ki se ima po možnosti končati do konca meseca marca. Generalni poročevalec Gardey je ugotovil, da je deficit v Franciji postal kar kronična bolezen. Prvič po dolgih letih so se dohodki ocenili manjši. Deficit za novo proračunsko leto računava poročevalec na 6 do 7 milijard, vpošteva je pri tem manjše prihodke radi Hooverjevega moratorija in radi hipotekarnih obremenitev tresorja. Zeleti bi bilo, da bi se francoske cene v notranjosti znižale, da bi mogla biti Francija poleg kurenčena, Senator Berengier je naglašal, da je ravnatelj francoskega državnega gospodarstva deloma odvisno od rezultatov lausnanske konference. Ko je govoril Berengier o varnosti pogodb, ki so potrebne za to, da se doseže zaupanje v mednarodnih odnošajih, je zaklical Tardieu: »Prav dobro! Finančni minister Flaudin je v drastičnih številkah pokazal neprestano naraščanje državnih bremen in izdatkov. Tako n. pr. znaša sedaj proračun za uradnike nad 11 milijard frankov. Število državnih uradnikov, ki je znašalo l. 1914, še 617.000, je naraslo sedaj na 715.000. Število civilnih in vojaških vpokojencev pa znaša 553.000. Nato so bili hudi spori s socialisti radi obdavčenja, kakor je bila debata za danes zaključena.

Drobne vesti

Belgrad, 24. marca. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja in na predlog ministra za gozdove in rudnike so napredovali za računsko kontrolorje 7. skupine pri računovodstvu direkcije za gozdove in rudnike v Ljubljani: Julij Lavrenčič, knjigovodja 8. skupine pri isti direkciji; pri gozdni upravi v Boh. Bistrici Vinko Ausser, podgorzar istega razreda 8. skupine, za podšumarja istega razreda 7. skupine; pri direkciji za gozdove in rudnike v Ljubljani Jaka Jesenko, podšumar istega razreda 8. skupine pri isti direkciji.

Belgrad, 24. marca. AA. Na podlagi člena 460 obrtnega zakona z 5. novembra l. l. je predpisal minister za trgovino in industrijo pravilnik o obrzatih po obrtnem zakonu. Po tem pravilniku so vse oblasti in vse osebe, ki se morajo ravnati po obrtnem zakonu, dolžni rabiti izključno samo obrzate, ki jih predpisuje ta pravilnik. Teh obrzate je 17 vrst. Oblasti in uslužbenci bodo smele pobirati od strank odškodnino za izdane obrzate po lastni ceni, ki jo ugotovi ban.

Zagreb, 24. marca. Z Danes je plinsko-električni odbor mestne občine imel svojo sejo, na kateri je sklenil, da se zniža cena električnemu toku v kavarnah, gostilnah in obrtnih delavnicah od 4.5 Din na 4 Din za kilovatro uro.

London, 24. marca. I. V Saughaju so se davki začela pogajanja med kitajskimi in japonskimi delegati. Po prvi seji se je odelno sporočilo, da je dosežen med delegati kontakt. Konferenca bo po popolne nadaljevala.

Moskva, 24. marca. I. Sovjetska vlada in Stalin objavljata skupni sklep vlade in stranke, po katerem nameravata začeti graditi nove ogromne elektrarne ob srednji Volgi, ki bi proizvajale 800 tisoč do 1 mili. kilovatrov. Te nove elektrarne bodo preskrbovale z električno silo industrijske okrajje, Ivanov, Vosnesensk, Nižni Novgorod in Nižni Tagilsk.

Rim, 24. marca. Z. Po vsej Italiji je zavladalo hladno vreme. V Neaplju pada sneg, v Casertti, severno od Neaplja, pa je padal sneg neprestano šest ur. Tudi v Abrucih je snežilo zelo dolgo.

Milan, 24. marca. Z. Včeraj so bili tokaj izvršeni poskusi z novim letalom, ki je težko 700 kg in ima motor 80 konjskih sil. Letalo se lahko dvigne v treh sekundah na prostoru, dolgem 15 metrov. V slučaju motornega defekta letalo lahko leti še 5 km ter si na ta način lahko izbere primerno mesto za pristanek.

Nesreče v Ljubljani

Ljubljana, 24. marca.

Trgovci in fotograf Pučko Srečko iz Zgor. Šiške 187 je zvečer tako nesrečno padel na seuce v Vegovi ulici blizu lekarne Bahovec, da so ga morali prepeljati z rešilnim avtom v bolnišnico.

Preenko Boris, sin trgovca z usnjem iz Streliške ulice 80, je pri smučanju padel in si zlomil roko. Prepeljali so ga z doma v bolnišnico.

Karl Frank S. J.:

Kaj čuti človek, ko umira

Kalvarija. (Olje Ede Piščanec, akad. slikarice.)

Večina ljudi ima pred smrtjo bolj ali manj izrazito čustvo strahu. Smrt je zanje zlo, torej nevarnost. Vzroki in povodi takega pojmovanja so si temeljno različni. Predvsem imamo vsakemu živemu bitju prirojeni čuti samoohrane, ko se čuti ogroženo vsled neizogibnega konca življenja. Vendar se ta strah redko pojavlja v dobi zdravja in moči. Samo bolešni ljudje in oni, ki se bojijo smrti (nozo- in tánatofobi) živijo stvarno v stalnem strahu pred smrtjo.

Profesor Müller, predstojnik medicinske klinike v Erlangenu, piše v svoji, nedavno izšli knjigi: »Die Seelenverfassung der Sterbenden« (Dušno razpoloženje umirajočih): »Čudno je obnašanje ljudi, ki so se vse svoje življenje tresli od strahu pred smrtjo, kadar resno oboli in morajo računati z najhujšim. Poskušajo varati samega sebe in svojo okolico glede resnosti bolezni. Tudi zdravniki, ki na podlagi skušenj pač lahko točno presodijo stanje svoje bolezni, se v takih slučajih niti malo ne razlikujejo od laičnih ljudi.«

K temu, s čutom samoohrane združenemu strahu pred koncem življenja pride še nesigurnost glede časovne dobe tega konca, kar nas ovira, da bi mogli delati življenjske in delovne načrte za daljšo dobo, dalje misel, da bo umiranje združeno z bolečinami, potem pa še skrbi polno vprašanje, ali s smrtjo preneha sploh vsako življenje ali samo doba naše preizkušnje, o kateri bomo morali dati točne račune. Jasno je, da je odgovor na to vprašanje v zvezi s filozofičnim in še bolj z religioznim pojmovanjem v smislu našega zemeljskega bivanja. Za kristjana vsaj smrt, gledana s tega vidika, nima na sebi ničesar, pred čemer bi se moral plašiti, če je svoje življenje uravnal v duhu resnic po načelih svoje veroizpovedi. V nasprotnem slučaju pa postane ravno verovanje, da odloča smrt o načinu posmrtnega življenja, največji povod morečemu strahu.

Kako se očitujejo vsi ti nagibi k strahu, če se človek v resnici nahaja v smrtni nevarnosti? To raziskuje profesor Müller prav posebno. Kar pripoveduje, velja samo za ono skupino, pri kateri odloča samo prirodno, naravno gledanje; v posameznih slučajih se odlični starostna doba, vzgoja, temperament in posebno vrsta bolezni ali življenjske nevarnosti. V splošnem daje prof. Müller sledečo razlago: »Kdor je kot zdravnik stal pogosto ob smrtni postelji in kdor je tam mogel zbirati skušnje o poteku telesnih in duševnih doživljetij umirajočega, mora biti proti mnenju, češ, da je pri bolnikih prehod iz življenja v smrt združen s telesnimi bolečinami in duševnimi borbami bojazni. Vsem dobra, tudi za umirajoča bitja še vedno skrbeča narava, ali bolje Oni, ki je pisal naravne zakone, skrbi za to, da težave popuste, da ponehajo zavedanje o vseh telesnih smrtnih mukah in povzročajo s tem evtanazijo (mirno umiranje). Najlažje umira pač starček v fiziološki starosti. Popustitev življenjskih nagibov in s tem pomanjkanje apetita, zmanjšanje veselja do življenja, vedno več starostnih težkoč, osamljenost, vse to ga stori sita tega življenja... On opaža, da je svojem nadležni in tako mu nekam lahko postane slovo od tega sveta, v katerega razvoj in napredek se nikakor ne more prav vživeti. Umrje mirno in udano. Podobno tej starostni smrti je umiranje ljudi, ki so trpeli na dolgotrajnih zavratnih boleznih, vsled raka, težkih krvnih obolenj in počasne jetike. Od

dolgotrajnega bolehanja izčrpano telo postane vedno manj odporno in s to izčrpanostjo pada tudi delovanje možganov, zmanjša se moč presojevanja in pojmovanja. Bolniki so preveč oslabei, da bi mogli tok misli in duševnih občutij pravilno uravnati ali doumeti. Telesnih bolečin ne čutijo več zavestno in bežne sanje bdečega preidejo počasi v nekako podzavestno sanjarenje in sčasoma v globoko nezavest. Tudi čir v možganih, krvavitve in in zastrupljenje krvi povzročijo kmalu motnje v zavedanju in nezavest. V teh slučajih prehod v nezavest ni združen z nobenim strahom ali s slutnjami smrti. Tudi pri vročinskih boleznih nastopijo kmalu motnje zavesti. Bolniki niso v stanju pravilno presoditi, v kakem položaju se nahajajo. Večinoma niti ne občutijo težke poslednje borbe med telesom in zavratno boleznijo.«

Priznati moramo, da v navedenih slučajih prehod iz življenja v smrt ni združen s telesnimi bolečinami ali duševnimi potresi, če proučujemo samo poslednji stadij umiranja. Kajti velika slabost in seveda še v večji meri motnje v zavedanju ne povzročijo samo brezčutnosti napram telesnim mukam, ampak tudi nebržnost ali brezučestnost za verska razmotrivanja. Takim bolnikom je vse eno, tudi to, kar »pride po smrti«. Kakor, da bi se dogovorili, pripovedujejo duhovniku, da so preveč utrujeni, četudi sicer napram verskim obveznostim niso ravnodušni. Pri drugih bolnikih, ki ostanejo do poslednjega trenutka pri polni zavesti, kakor n. pr. pri vodeničarjih, astmatikih, diabetikih, obolenih na srčnih hribah in posebej še pri onih nesrečnejših, ki pri polni zavesti končajo nasilne smrti, pa samo takrat ne moremo govoriti o strahu pred smrtjo, če je pozornost tako skoncentrirana na občutke strahu, da je povod tem občutkom — smrt — že povsem pozabljena. V tem smislu je razumeti razlago, da je izrek smrtno kazni »pravzaprav samo izrek smrtnega strahu.« »Pri vseh zakladih mamona! Ne bi hotel doživeti tega še enkrat, strah pred smrtjo je hušji od smrti same,« vzklika v Schillerjevi drami razbojnik, ki se je rešil vislic.

Slučaj samomorilcev nam kaže, da je možno premagati strah pred smrtjo, če se kako obstoječe zlo zdi človeku težje in huje od smrti. Kdaj nastopi tak slučaj, je večinoma odvisno o verskem pojmovanju, kaj bo prišlo po smrti. Lahko pa sprejememo tolmačenje, da večina samomorilcev dela v stanju duševne zmedenosti, v stanju »težkega duševnega potresa«, ki ga seveda lahko sami povzročijo. Kdor že neprestano računa s tem, da se bo v najnem slučaju lahko s samomorom rešil kazni ali sramote, tega pač zanese neodoljive sile predpostavke preko vse odpornosti k temu nenaravnemu koraku.

O tem, koliko povzroča strah pred smrtjo strah pred posmrtno usodo, o tem prepriča prof. Müller besedo merodajnim, to je duhovnikom in usmiljenkam. Kaj je povedal v tem, bo pač podpisal vsa duhovnik. Če je umirajoči brez vsakega interesa, se ne zanima tudi ne za svojo usodo po smrti. Gotovo pa je, da je ravno strah pred tem, kaj pride po smrti, pogosto glavni vzrok, zakaj se smrti sploh bojimo. Po spravi z Bogom umrjejo bolniki popolnoma mirno in udano, brezbržni za vse drugo, kar bi še sicer jim moglo povzročiti skrbi. To prepustijo Bogu, saj sami itak ne morejo več pomagati.

(Stimmen der Zeit, 12, 1931.)

Sovjetski piruhi

»Sovjet vojnstvujuščih bezbožnikov v SSSR« je počastil Veliko noč s posebno izdajo. Imenuje se »Pohod v novo življenje — Protivelikonočni šolski zbornik«, in avtorji upajo, da »bo postal kažipot za smotreno širjenje brezverstva na sovjetskem ozemlju«. Med »znanstvenimi članki«, ki v ulogi težkih topov odkrivajo knjigo, beležimo »komunistično tolmačenje 10 zapovedi«. Pod četrto zapovedjo se dokazuje, da je treba spoštovati očeta in mater samo, če sta zavedna proletarca in delavca svetovne revolucije. Peta zapoved »Ne ubijaj« je označena kot »tipičen poziv buržuijskega hlapstva.« Proletariat je v svetovni zgodovini prvi razred, ki izhaja z iskreno politiko. Če je katerikoli posameznik izredno nevaren in škodljiv za revolucijsko borbo, imaš seveda popolno pravico ga umoriti. Stori to s pristankom merodajnega razrednega organa, ki si mu podrejen. A v sili, če moraš hitro odstraniti škodljivca, seveda bi bilo neumno čakati na slično avtoritetno dovoljenje.«

Nepopisno sovraštvo do Zveličarja narekuje odgovor na »temeljno vprašanje«: ali je res kdaj živel Kristus? Zavedni brezbožnik redno mora trditi, da ni bilo Zveličarja nikoli na svetu. Pripomniti je treba, da je v teku zadnjih let sovjetsko »javno mnenje« v tem oziru izredno napredovalo in res popolnoma »pojasnilo razredno stališče«. Še pred tremi leti je vodil sam Preobraženski, star priznan teoretičar, eden izmed avtorjev edino zveličavne »Komunistične abecede« tozadeven spor z generalom brezbožnikov Jaroslavskim. Dokazoval mu je, da ni treba vnetosti na ljubo pretirati resnice in priporočal previdnost, češ, da znanost nima nobenega dokaza za to, da bi bil Kristus zgolj pravilni osebnost. Ta spor se nikakor ni zdel umesten komunističnim veljakom, a je bil vendarle mogoč. Zdaj ni nobenega govora o sličnem sporu vprito široke javnosti. Noben komunist ne sme dvomiti o tem, da Kristusa sploh ni bilo. Če pa trdi katerikoli znanstvenik v Evropi, da to ni res, dokazuje s tem, da je podrepan in plačanec kapitalizma. Ali ni tako vse najbolj jasno in enostavno! Sovjetske pametne glave so prišle tako daleč, da pišejo zdaj besedo »kristus« redno z malo

Salve sancta facies nostri Redemptoris (Potni prt Veronike). Lesores Burgkmaira (1473—1531).

začetno črko. Ta pravopis razodeva seveda stodostno brezverstvo, a z njim vred tudi stodostno nepismenost in neumnost.

Splošnemu teoretičnemu delu sledi v zborniku drugi velikonočni. Namenjen je pred vsem... »šartlju z rozinami« in »pashic« iz sladke skute. Vsi avtorji enoglasno priznavajo, da »so ritualne jedi žalibog prav okusne.« »A ta okusnost«, — piše N. Rumjancev, — »je zvijača sovražnikov: pomaga jim zastrupiti z verskimi bacili mladino in odrasle. Velikonočne jedi obujajo spomine na nekdanje življenje«, zlato dobo naših sovražnikov. Mladina se vnaprej veseli šartlja in pashie in v zvezi s tem z veseljem pričakuje praznike. Pobjati moramo te jedi, ker so nad vse nevarne...«

V poglavju »Deset velikonočnih vprašanj« bo našel mladi brezbožnik zadosti gradiva za pobjanje sovražnikov. A sovražniki morajo biti nepismeni, ker stavijo mlademu prosvitljencu jako nedoločna vprašanja. »Ali je kaj resnice na ljudski veri, da poskakuje tudi sonce od veselja, ko sliši velikonočne zvonove?« — »Ali ima ljudstvo pravico trditi, da je noč t. zv. Vstajenja vedno tiha in temna?« Odgovarjati je treba: »Veter žvižga včasih to noč prav tako hudo kakor pozimic itd. Tretji in zadnji del zbornika vsebuje leposlovne prispevke, ki se odlikujejo po isti duovitosti. Pesnik K. Schürman popisuje »Toljko, vestnega pionirja« (komunist. skavta). Čeprav mal in šibek, s 14 leti, je dokazoval zaostali materi, da ni treba hoditi v cerkev. Mati ga ni poslušala. A na srečo je prišlo pismo s kmetov. Ded je pisal: »Sovjeti imajo prav. Kaj ima kmet od vere?« — To je tako presenetljivo mammo, da je nemudoma snela sveto podobo z zida, ga sežgala v štedilniku in Toljki sledila v pionirski klub. Kakor vidite, je zgodba jako verjetna in torej prepričevalna... Na koncu srečamo še »protiverske družabne igre in humoristične točke, ki so jako zabavne. Nekoliko brezbožnikov se je n. pr. zbralo pri prijatelju. Od kraja posnemajo molitev, a potem se pačijo, držijo za trebue in kažejo, da se vživajo od bolečin. Kaj se je zgodilo?« »Zdravniki« pojasni, da so to posledice zastrupljenja. Saj je molitev in verstvo sploh — strup. Kako duhovito!

Raglje. Od velikega četrtka do sobote, ko »se vrnejo zvonovi iz Rimca«, nadomešča zvonjenje ragljanje.

Veliki teden in vraže

Tudi v naših krajih so po deželi ohranjeni razni običaji, ki so v zvezi s posameznimi dnevi velikega tedna in ki so jih svojčas še bolj gojili. Na veliki četrtki n. pr. gnojijo sadno drevje in ga na veliko soboto, ko zvonovi veselo oznanjajo svojo vrnitev, med zvonjenjem tresejo. Obenem molijo v čast Sv. Trojice in so prepričani, da bo drevje rodilo obilen sad. — Jajca, znesena na veliki četrtek, so najboljša za valenje. — Na veliki petek se mora konje voditi na napajališče pred solničnim vzhodom, kar jih obvaruje pred različnimi boleznimi. — Glavobola ne bodo imela dekleta, ki se na veliki petek pred solničnim vzhodom počesejo in operejo v dežnici svoje lase. — Kdor se na veliki petek vzdrži vsake pijače, mu nobena pijača v letu ne more škodovati.

Zaradi 4 ožigalic

Francoski vladni list »Journal Officiel« pri naša sledečo odredbo: »Na temelju zakonov z dne 2. marca 1872, 15. marca 1873, čl. VI zakona z dne 29. sept. 1917, ukazov od 30. dec. 1889, 10. maja 1904, 30. dec. 1911, 27. jan. 1912, 1. okt. 1917, 26. maja 1919, 14. febr. 1921, 24. avg. 1921, 7. maja 1923, 15. jun. 1925, 31. jul. 1925, 3. aprila, 9. maja, 1. junija, 10. avg. 1. 1926, 4. jan. 1928, 29. junija 1930 in 23. maja 1831 po zaslišanjem poročilu ministra za proračun, določa vlada sledeče: Čl. 1. Uprava državne samoprodaje tobaka in kadilskih potrebščin sme zmanjšati število vžigalic v ploskih lesenih škatljicah velikosti štev. 103 od 28 na 24 kosov v vsaki škatljici.« Sledijo podpisi. — Kateri humorist bi lahko izmislil sličen ukaz? — vprašuje »Intransigeant«.

Večni potniki

V marsejsko pristanišče je te dni prispela ladja »Charco« iz Argentine. Na ladji se nahaja nad sto potnikov, ki so bili radi raznih političnih pogreškov izgnani iz Argentine. Ladja »Charco« je te nesrečneže poskušala izkreati že v mnogih pristaniščih, vendar zaman, kajti državne oblasti v vseh lukah v raznih državah in v raznih delih sveta so odklonile sprejem teh političnih izgnancev. Tako vozi ladja že več mesecev in obiskuje razne luke, da bi se znebila teh neljubih gostov. Tudi v Marseille-u jo je doletela ista usoda. Čim so zvedele za prihod ladje, so pristaniške oblasti poslale dve torpedovki, ki budno pazita, da se ne bi kdo izkrcal. Med temi političnimi izgnanci, ki sedaj neprostoovoljno potujejo po širnem oceanu, so predvsem Litovci, Čehi in Jugoslavo.

Panarabski kongres

Iz Jeruzalema poročajo, da se bo kmalu v Mekki sestal panarabski kongres, ki bo razpravljaval o skupnem boju zoper imperialistične težnje evropskih držav. Vodilni arabski krogi so že davno uvideli potrebo sodelovanja, a niso mogli poravnati nasprotstva med kraljema Ibn-Saydom in Fejsalom. Zdaj se je to posrečilo. Oba kralja se bosta udeležila kongresa. Slednji bo nalašč prirejen v Jeruzalemu, za vse muslimane svetem kraju, da bi izostale sovražnosti med navzočimi.

Železniška nesreča v Neaplju. Na cestni železnici v Neaplju sta v malem predoru trčila dva voza vsled nepazljivosti pijanega vlakovodje. 27 oseb je bilo težko ranjenih.

Strašen ciklon je pred par dnevi divjal nad amer. pokrajinami Missisipi, Alabama, Tennessee, in Kentucky. Mnoga mesta in vasi so porušena, več tisoč ljudi mrtvih. (V razvalinah mesta Alabama.)

Poštna statistika

Pravkar je prometno ministrstvo objavilo statistiko o pošlah, brzojavu in telefonu za leto 1980. V primeri z l. 1979 je naraslo število pošl od 4004 na 4012. Tako prihaja sedaj na eno pošto 3472 prebivalcev in 62 kvadratnih kilometrov. Pošto so prepelele 330.000 (300.000) potnikov. Število poštnih avtomobilov se je povečalo od 213 na 228, dočim je število vagonov padlo od 301 na 252. Promet je bil v letu 1980 naslednji (v milijonih kom.): v oklepajih podatki za leto 1979): priporočena pisma 8,7 (8,1), priporočena pisma s povratnico 0,36 (0,41), uradna priporočena pisma 8,2 (7,2), priporočena pisma za odkup 1,8 (0,1), ekspresna priporočena pisma 0,5 (0,3), navadna pisma 115,3 (110,0), pisma brez znamk 2,5 (3,2), dopisnice 54,1 (58,65), tiskovine 139,8 (140,4), poslovni papirji 3,4 (2,0), blagovni vzorci 3,9 (2,4), uradne pošiljke 43,05 (35,0); nadalje je bilo sprejetih: 4,8 (4,7) paketov, 0,7 (0,8) vrednostnih pošiljk, 6,4 (6,0) vplačanih nakazil, 6,3 (5,8) iz-

vplačanih nakazil, 0,2 (0,06) hranilnih vplačil, 0,13 (0,04) hranilnih izplačil, 8,5 (2,9) čekovnih vplačil in 2,0 (0,8) čekovnih izplačil; v mednarodnem prometu pa je bilo v inozemstvo odpravljenih: 22,6 (22,4) pošiljk, iz inozemstva je bilo sprejeto 36,1 (40,7) pošiljk, tranzitnih pošiljk je pa bilo 0,8.

Število brzojavnih postaj je naraslo od 1575 na 1667. V notranjem prometu je bilo odpravljenih 4,7 (4,6) brzojav, tranzitnih brzojav je bilo 0,0 milj. Dolžina brzojavnih linij znaša 20.631 km. V telefonskem prometu je bilo 1110 (1087) central, 4 (4) avtomatske, 1218 (1149) javnih govornic, 81.354 (80.804) abonentskih glavnih aparatov in 6920 (2473) stranskih postaj. Tri radio postaje so štele konec l. 1980 že 44.082 naročnikov (1929 samo 29.952).

Vsi dohodki so se povečali od 524,1 na 543,2 milj. Din. Cisti prebitek pa znaša 171,2 milj. Din.

Izpremembe taksnega zakona. Beograd, 24. marca. AA. Z zakonom o izpremembah in dopolnitvah zakona o taksnah stopijo l. aprila t. l. v veljavo novi predpisi tarifne št. 99a taksnih tarif, po katerih se morajo rabiti za vse prireditelje z vstopnicami, ki so povzročene taksi po te, tarifni številki, samo vstopnice državnih izdaj. Zato je davčni oddelek finančnega ministrstva opozoril finančne direktorje, da obveste podrejene davčne uprave, da si takoj priprave zadostne količine vstopnic vseh vrst in cen. Posebno se opozarjajo, da se po novih predpisih točke 1 tarif. št. 99a taksnih tarif plača 10% doklado na vse vstopnice za gledališke predstave, umetniške koncerte in gledališke predstave prosvetnih društev, za dirke kola jahačev in za javne vaje in tekme sportnih društev, izvzemši javno telovadbo škol. društev.

Tudi trgovci postajajo zadržani. Prevalje, 22. marca. V strokovnih listih trgovcev dan na dan beremo napade na konsumno združništvo. V Mežiški dolini so pa širje tamkajšnji trgovci: Janko Khun, Peter Kohlenbrand, Niko Pužen- gruber in Alojz Peče ubrali povsem novo pot in osnovali: »Nabavljajno združeno trgovcev Mežiške doline«. Namen zadruga je tudi: »Nalagati v svojem hranilnem oddelku prihranke svojih članov. Dospelje so delali trgovci za take namene, družbe z omejeno zavezo ali pa delniške družbe, — že so pa celo trgovci prišli do prepričanja, da je oblika zadruga bolj primerna, potem je to dokaz, da je združna misel zdrava in ima bodočnost ne pa kot se je nekoč izrazil nek mariborski prvak, da so se zadruga že preživele. — Pravi zadrugar.

Sumarična bilanca. V »Narodnih novinah«, službenem glasilu savske banovine je priobčena najkrajša bilanca: »Jugoslovanske tekstilne tvornice Brača Holzner, d. d.: aktiva 0.378.233,97, pasiva 9.362.966,08, dobiček 15.267,94 Din; vsakakor je to »vzor in vzhik publicitete!«

Koliko porabimo parfumerije? V Jugoslaviji se letno porabi približno 300 milij. parfumerije in ostalih kozmetičnih proizvodov. Od tega je 76% uvoženih proizvodov, 24% pa krije domača produkcija. Glavni domači proizvajalci so: »Milo«, ki uspešno konkurira. Povprečna letna domača produkcija znaša 100—120 vag. Deloma razveseljivo je dejstvo, da odstotek domače produkcije narašča in bo kmalu dosegel 30%.

Zimski kmetijski tečaj na Vrhniki. V nedeljo dne 6. marca t. l. se je v Rokodskem domu na Vrhniki na slovesen način zaključil šestdesetletni zimski kmetijski tečaj. Po zadnjem predavanju je gospod okr. načelnik Zidaršič še enkrat poudarjal in izbrno orisal velik pomen takih tečajev in se v toplih besedah zahvalil za izredno zanimanje in lep ter številčen obisk, tako udeležencem kakor vsem prirediteljem, zlasti organizatorju tečaja okr. kmet. referentu ing. Mucku, predvsem pa domačinom, ki imajo glavno zaslugo za nadvse lep uspeh tečaja. Na tečaju, ki se je vršil trikrat tedensko ob popoldnevih, je bila povprečna udeležba 170 oseb. Prihajali so iz vse okolice, celo po dve in tri ure daleč, ter so bili zastopani vsi, ki se bavijo s kmetijstvom od malega do veleposesništva, od kmetijskih fantov in deklet do starejših gospodarjev in gospodinj. Predavalo se je vsega skupaj 45 ur, od katerih je odpadlo na kmetijsko-strokovna predavanja 24 ur, velerinarstvo 4 in pol, gozdarstvo 4 in pol, higijena 3 in na ostale predmete, kakor zadrugaštvo, davki, pogodbe, dedno pravo itd. 9 ur.

Sestanek kmetovalcev v občini Guštanj. Dne 20. marca t. l. se je vršil v gostilniških prostorih g. Cvitaniča zelo dobro obiskan sestanek kmetovalcev. Udeležencev je bilo okrog 80. Sestanek je sklical agilni delavec na polju pospeševanja kmetijstva, načelnik kmetijske podružnice gosp. Beno Kotnik, posestnik iz Podkrajca. Na sestanku so predavali sledeči gg.: Ing. Rado Lah, ravn. Kmet. družbe v Ljubljani o živinoreji, travništvu in vnovčevanju živine, nadalje Vladimir Pušenjak, nadrevizor Zadruga zveze iz Maribora o denarju in denarni krizi. Sestanek se je udeležil tudi okrajni kmetijski referent g. Zdošek. Po triurnem sestanku so se udeleženci zadovoljno razšli.

Licenciranje bikov v dravogradskem okraju. Okr. načelnik na Prevaljah razglasa, da se vrši letošnje licenciranje plemenskih bikov v okraju dravogradskem v dneh 11., 12., 13. in 14. aprila t. l. po sledečem sporedu: Ponedeljek, 11. aprila v občini Crna na sejnišču in sicer za občine: Crna, Koprivna in del Mežice točno ob 9 dopoldno. Za občino Mežica in del občine Libuče na ob 12 opoldne na istem prostoru. Torek, dne 12. aprila v občini Prevalje na sejnišču za občine Prevalje, Sv. Dantjel in bližnji del Libuče točno ob 8 zjutraj. Ob 11 v občini Guštanj na sejnišču za občine: Guštanj, Kotle, Tolski vrh ter bližnji del Prevalj. Ob 3 popoldne v občini Dravograd (sejnišču) za občine Dravograd, Ojstrica in Libelče. Sredo, dne 13. aprila v občini Muta pri mostu za občino Muta, Gortina, Pernice, Sv. Primož nad Muto, Vuzenica, Trbojnje, Sv. Primož na Pohorju, in bližnji del občine Sv. Anton na Pohorju. Ob 2 popoldne za občino Ribnica na Pohorju, ostali del Sv. Antona na Pohorju in bližnji del Orlice-Jančevski vrh pri Kosovi koči. Četrtek, dne 14. aprila ob 8 v občini Marenberg za občine Marenberg, Zg. Višing, bližnji del Remšnika in Vuhred na sejnišču v Marenbergu. Isti dan ob 12 v občini Brezno, ostali del Remšnika, Jančevski vrh Orlica in Kapla pri gostilničarju v občini Brezno. Živinorejce opozarjamo, da prižene vse na 15 mesecev stare biko. Obenem opozarjamo vse bikoorejce, da bo okr. načelnstvo v tekočem letu strogo pazilo na to, da se skopijo v srezi vsi zakotni bikli. Nesnaženi bikovi komisija ne vzame v pregled.

Vinski sejem v Slov. Bistrici. Slovenska Bistrica, 22. marca. Tako živahno že dolgo ni bilo v našem mestu kot te dni, ko smo imeli vinskorozstavlo, katero je organizirala podružnica Vinarskega društva od 19. do 21. t. m. v veliki dvorani Ukrajne hranilnice z namenom, da svet za zainteresira tudi za našo odlična vina. Razstavna

dvorana je bila okusno prirejena. Iz južna pohorskega vinogorja in dravinjskega vinarskega okoliša je razstavilo 186 vinogradnikov, od najfinjših sortnih, do navadnih mešanij vin. Specialna komisija vinarskih strokovnjakov je že na predvečer ocenila vina in ugotovila, da lanske vinski pridelke kvaliteto res presega vse letnike. Oficielna otvoritev razstave je bila na praznik sv. Jožefa ob 10 dopoldne; predsednik vinarske podružnice g. Janžekovič je uvodoma posebej pozdravil navzoče, g. okr. načelnika dr. Makarta, kmetijskega referenta pri banški upravi g. ing. Zupančiča, zastopnika mestne občine g. dr. Pučnika, banskega svetnika g. Gorjana in domače kmetijske strokovnjake in zastopnike vinarskih zadrug in podružnic. Ing. Zupančič je v krajšem govoru podal zbranim vinogradnikom nekaj upoštevanja vrednih smernic. Obisk na razstavi je bil lep, domačih kupcev je bilo razmeroma precej, tudi avstrijski kupci so prišli. Toda večje kupčije niso bile sklenjene. Okoliški vinogradniki so hvalezni vinarski podružnici, da je vinske kupce zainteresirala za pohorske vina.

Borza

Dne 24. marca.

Denar

V današnjem deviznem prometu so ostali tečaji Curiha, Newyorka, Pariza, Praga in Trsta neizpremenjeni, dočim so se uvrstili tečaji Amsterdama, Berlina, Bruslja in Londona. Nove ureditve deviznega prometa je pričakovati šele prihodnji mesec.

Zadnje dni se je pojavilo znatno povpraševanje za efektivne lire, katerih tečaj je zelo čvrst. Opaža pa se tudi v splošnem večje povpraševanje za valute in so njih tečaji čvrsti, kar je v zvezi z razmerami na deviznem trgu.

Ljubljana. Amsterdam 2281,77—2293,13, Berlin 1347,32—1358,12, Bruselj 790,18—794,07, Newyork 5649,59—5677,85, Curih 1094,35—1099,85, London 206,33—207,98, Pariz 222,50—223,71, Praga 167,97 do 168,83, Trst 293,09—295,49. — Tečaj na zagrebški borzi, kakor tudi na bolgrajski borzi, so isti kot na ljubljanski. Zagreb beleži le še Newyork kabel 5671,59—5699,85. — Skupni promet brez kompenzacij je znašal na zagrebški borzi 126,298 Din.

Curih: Pariz 20,84, London 18,60, Newyork 518,25, Bruselj 72,25, Milan 26,8250, Madrid 39, Amsterdam 208,60, Berlin 129,30, Stockholm 102, Oslo 100,75, Kopenhagen 104, Sofija 3,75, Praga 15,35, Varšava 58, Atene 6,60, Carigrad 2,50, Bukarešta 3,09, Helsingfors 8,75.

Dunaj. Dinar notira (valuta) 12,30.

Vrednostni papirji

Na zagrebški borzi je bila danes tendenca za vojno škodo slabjša, dočim je bila v Beogradu izredno čvrsta in je njen tečaj narasel na 228. Dolarski papirji so nadalje čvrsti in so njih tečaji nekoliko višji kot večeraj. Promet je bil na zagrebški borzi naslednji: vojna škoda 60 kom., 8% Blerovo posojilo 6000 dol. in 7% Blerovo posojilo 15.000 dol. — Belgrajska borza izkazuje tale promet: vojna škoda promptna 614 kom. za marec 120 kom., begl. obv. 29.000, 7% Blerovo posojilo 5000 dol. Nadalje je bilo zaključenih 10 delnic Narodne banke in 10 delnic Priv. agrarne banke, katerih tečaja sta nižja kot večeraj.

Ljubljana. 8% Bler. pos. 60 bl., 7% Bler. pos. 55 bl., Stavbna 40 den., Ruše 125 den.

Zagreb. Drž. papirji: 7% inv. pos. 61,25—63, agrarji 29—32, vojna škoda kasa 222—224 (221, 223,50), 3. 222—224, 4. 221—224 (222), 5. in 6. 224 bl., 12. 225 den., 8% Bler. pos. 58,25—58,75 (57,50, 58,50), 7% Bler. pos. 54—55 (53,50, 54, 54,25), 7% pos. Drž. hip. banke 54 den., 6% begl. obv. 40,50—41,25.

Belgrad. Narodna banka zaklj. 4650, Priv. agr. banka zaklj. 245, 7% inv. pos. 62—64, agrarji 82 bl., vojna škoda 228—230 (224, 225, 225,50, 228), 3. zaklj. 230, 6% begl. obv. zaklj. 41, 40,75, 40,50, 40, 8% Bler. pos. 58 den., 7% Bler. pos. zaklj. 53,50, 53, 7% pos. DHB 54 den.

Dunaj. Dom. sav. jadr. 91,75, Wiener Bankverein 11, Escomptages, 109, Zivno 71, Aussiger Chemische 84, Mundus 29,25, Alpine 12,15, Trbovska 31,30.

Žitni trg

Novi Sad. Koruza: bč., srem., ban. gar. 95—90. Vse ostalo neizpremenjeno. — Promet: 42 vagonov. — Prihodnji tečaji bodo v torek, 29. marca.

Budimpešta. Tendence: prijazna. — Promet: srednji. — Pšenica: marec 12,65—12,88, zaklj. 12,76 do 12,78; maj 13,36—13,40, zaklj. 13,37—13,38; julij 13,66—13,70, zaklj. 13,69—13,70. — Rž: maj 16,36 do 16,38, zaklj. 16,36—16,37. — Koruza: maj 15,25 do 15,30, zaklj. 15,30—15,32.

Chicago (začet. tečaj). Pšenica: marec 51,625, maj 54,625, julij 56,50, september 58,25. — Koruza: maj 36,625, julij 39,625. — Oves: maj 23,625, julij 24. — Rž: julij 46,25.

Winnipeg (začetni tečaj). Pšenica: maj 61,50, julij 63,25, oktober 64,50.

Les

Na lesnem trgu v zadnjem času ni nobenih bistvenih izprememb. Prodalo se je par vagonov tramov po not. Monte trami se ne morejo spraviti v promet; v tem času običajna povpraševanja po tramih filerjih so letos tudi izostala. Odjemalci tramov pa zahtevajo kljub neugodnim cenam le dobro obtesano blago nove produkcije. V bukovini se iščejo testoni vendar le uzeleto blago in sicer 3/4 ozkega, 3/8 širolega blaga; cene pa so zankačrat nepopolne. Nekaj več zanimanja je za suhe bukovne plohe, zamane in nezamane v I. in II. kakovosti. V drugem lesu je pa tendenca mlačna. Kupčija v drvah in oglju skoro popolnoma počiva. (Trg. list.)

Sport

VASAS V LJUBLJANI

V zadnjih letih se nastopi inozemskih nogometašev v Ljubljani redki. Precej časa je minulo, odkar smo gledali na zelenem polju inozemske nogometne. To nam je gotovo več škodovalo kot koristilo. Ne smemo namreč prezreti dejstva, da je bil naš nogomet takrat na višini, ko so naši fantje nedeljo za nedeljo igrali mednarodne tekme. Kvaliteta nogometa je rapidno nazadovala, ko ni bilo več boljših tekem. Šele lani je nogometna Zveza pomagala našim klubom na noge s tem, da je državno prvenstvo tako organizirala, da so slovenski klubi tekmovali z boljšimi domačimi moštvii.

Letos se naši klubi ne bodo tolikrat srečali z vodilnimi klubi drugih mest naše države. Vpeljan je drug sistem. Zato bo pa več terminov na razpolago. Prepričani smo, da bomo radi tega med letom videli še kako renomirano inozemsko moštvo, Res, kriza, bo kdo rekel, toda ako naši fantje zaigrajo in dosežejo uspeh, bo vsakdo rad žrtvoval mal znesek za vstopnino.

Ze za veliko noč so nam naši vodilni pripravili malo presenečenje. Povabili so Vasas, ki uživa na Madjarskem glas enega najboljših moštev province. Vasas je železničarski klub, kakršnih je na Madjarskem zelo veliko. Vasas, ki za praznike gostuje pri nas, je prvak železničarskih klubov Madjarske. Celo profesionalni Vasas iz Budimpešte jim je podlegel, kar je gotovo znak, da to izborno amatersko moštvo precej zna. Radi tega bo za naše prijatelje nogometa poseben užitek po več letih videti prvorazredno madjarsko moštvo. Madjarski nogomet si je osvojil Evropo. Povsod, kjer so Madjari nastopili, so navdušili gledalce. To bodo gotovo napravili tudi železničarji v Ljubljani.

Naša kluba, Ilirija in Primorje, nujno rabita pred prvenstvenimi tekmami dobre tekme. Letos prvič imajo naši klubi upanje, da pridejo v ožje tekmovanje za državno prvenstvo. Tekma z Vasas bo gotovo precej doprinesla k dobri kondiciji naših igralcev. Ilirija in Primorje pošljeta v boj svoje najboljšie igralce. Ako bodo hoteli naši klubi doseči uspeh proti Madjarom, bodo morali napeti vse sile. Zato se za praznike obetajo zanimive nogometne tekme.

Akademsko smučarsko prvenstvo

Kombinirano smučarsko tekmovanje za prvenstvo univerze, ki se je vršilo pod pokroviteljstvom rektorja g. prof. dr. A. Serka, je končano. Vsa tri tekmovalca, ki stejejo za kombinacijo, to so tek na daljavo 16 km, skoki in smuk z Zelenice, so se izvršila v najlepšem redu, tudi nebeški vremenar jim je bil vedno jako naklonjen. Poudariti je treba, da se je trodelno kombinirano smučarsko tekmovanje pri nas letos prvič vršilo in da je bila ravno mlada akademsko smučarska organizacija, ki ga je v Jugoslaviji uvedla (in do sedaj tudi edina izvedla) po vzoru švicarskih univerz. K temu ji je samo čestitati in želeči še mnogo uspehov v nadaljnjem delovanju. Prvi trije plasirani v kombiniranem tekmovalcu so: 1. Baebler Leo 631,05 točk (234,75, 156,3, 240); 2. Dečman Tone 625,3 (240, 192,6, 192,7); 3. Šoštarčič Ivo 553,9 točk (214,5, 186,8, 152,6). Vsi trije prejmejo praktična darila in častne diplome. Letošnji program ASO je s tem zaključen.

Na Medvednici Sv. Planina bo smuka za velikonočne praznike zelo ugodna. Na starem snegu prši.

Občni zbor mariborske zimsko-sportne podzveze se bo vršil 23. aprila ob 20 v lovelki sobi hotela »Orel« v Mariboru z običajnim dnevnim redom. V slučaju, da ob določenih uri ne bo zbor sklepen, se bo vršil po pravilih pol ure kasneje ob vsakem številu navzočih drug občni zbor. Glasovalno pravico imajo samo oni klubi, ki bodo poravnali vse obveznosti.

„DUPPING“

Ruski Eau de Cologne, liter po 30 Din. toči Parfumerija URAN, Mestni trg 11.

Radio

Programi Radio-Ljubljana:

Petek, 25. marca: 15.40 Uvod v prenos. — 16 Wagner-Parsifal (prenos iz nar. gledališča v Zagrebu). — 22 Casovna napoved, poročila. — Sobota, 26. marca: 12.15 Plošče. — 12.45 Dnevne vesti. — 13 Cas, plošče, borza. — 17.45 Reportaža velike procesije in prenos zvonjenja iz cerkve sv. Petra v Ljubljani. — 19 Salonski kvintet. — 20 Godba »Zarja«: Velikonočne pesmi. — 20.45 Trnovski cerkveni zbor. — 21.30 Salonski kvintet.

Drugi programi:

Sobota, 26. marca. — Budimpešta: 12.05 Radio-kvintet. — 18.45 Vokalni koncert. — 20 Koncert opernega orkestra. Ciganska glasba. — Dunaj: 11.30 Opoldanski koncert. — 21.30 Večerni koncert. — 23 Berlin. — Praga: 18.25 Poljudne češke pesmi. — 19 Legendarna drama. — 22.25 Moravska Ostrava. — Langenberg: 13 Opoldanski koncert. — 20 Glasba velike sobote. — Rim: 12.45 Instrumentalni in vokalni koncert. — 20.45 Operni prenos. — Belgrad: 12.05 Radio-orkester. — 20.15 Pester program. — 20.45 Operni dvoespeli. — 21.15 Sonata v a-duru (Beethoven). — Berlin: 20 Večerni koncert. — 22.35 Velikonočni program. — 20 Simfonična glasba. — Stuttgart: 10 Orglarski koncert. — 14.30 Zborovo petje. — 19.45 Flagelanti v Strassburgu. — 20.45 Misterij v sonatah. — 23 Il. simfonija Gustava Mahlerja v c-molu. — Milan: 20.20 Izbrana glasba. — 21 Simfonični koncert. — 23 Plesna glasba. — Zagreb: 12.30 Plošče. — 19 »Vstajenje«, prenos iz cerkve sv. Marka. — Moravska Ostrava: 19 Praga. — 22.25 Pester program. — Trst: 16.50 Pester koncert. — 19.05 Radio-kvintet. — 20.20 Milano.

Ribnica

Procesija z butaricami. Kljub trdovratni zimi in velikemu snegu bi človek skoro ne mogel verjeti, kako je bila naša cerkev v nedeljo zagrnjena v zeleno odejo. Zadnja leta, odkar so upejali, da gre mladež z butaricami tudi k procesiji okrog cerkve, mladina od leta do leta kar tekmuje, da se udeleži v čim večjem številu tega obhoda. Prejšnje čase je bil pri hiši kmalu kdo prevelik, da bi nesel butaro k blagoslovu. Po navadi so to čast ostopili kakš stari teti, ali pa stari meteri. Danes pa je vse drugače. Otroci se kar puljo, kdo bo nesel »žegene«, tako da hoče imeti vsak svojega. Letos je bilo opaziti kar po štiri butarice od one hiše. Grajski so nam zopet razorali okrog cerkve sneg. Okrog desetih dopoldne pa se je razvil dolga procesija, ki ji po svoji slikovitosti in pobožnem razpoloženju v teh hudih časih marsikomu privabljala solze v oči. Podobna procesija okoli cerkve se pri nas vrši zadnje čase tudi na Svečnico z prižganimi svečami. Ribničani, ki je vnet za lepoto, se kaj rad udeležuje takih prireditvev.

Vesele velikonočne praznike želi

Ivan Rebek

prva jugoslovanska tovarna tehnič in ključavničarska delavnica, koncesionirana instalacija vodovodov

Celje

Srečne in vesele velikonočne praznike želita

Ivan in Bogomir Naraks

sodavičar

Celje, Ložnica pri Zalcu

Vesele in srečne velikonočne praznike želi vsem svojim cenjenim gostom

Slavko Furman

hotelir in restavrater

hotel »Union«, Celjski dom v Celju

Vsem svojim cenjenim odjemalcem želi vesele velikonočne praznike

Josip Jagodič

specerijska trgovina

Glavni trg in Matija Gubčeva ulica, Celje

Vesele velikonočne praznike želi vsem svojim cenjenim odjemalcem

Vekoslav Bornšek

specerijska trgovina

Celje, Prešernova ulica

Vesele in srečne velikonočne praznike želi vsem svojim cenj. odjemalcem

Celjska mlarna, d. z o. z.

Celje

Vesele velikonočne praznike želi

Franjo Dolžan

galanterijsko in stavbeno kleparstvo,

koncesionirani vodovodni instalater

Celje, Za kresjoo

Vesele velikonočne praznike želi

Kourad Gologranc

mestni stavbenik

Celje

Vesele velikonočne praznike želi vsem svojim cenjenim odjemalcem

MAKS ZABUKOVSEK

modna krojačnica. Velika zaloga pravega angleškega in češkega blaga. Celje

Srečne in vesele velikonočne praznike želi vsem svojim cenjenim gostom

Matija Ubojčić

frizerski salon

Celje, Kralja Petra cesta 22.

Vesele velikonočne praznike želi vsem svojim cenjenim gostom

Roza Zamparutti

zajutrkovalnica in delikatesna trgovina

Celje, Aleksandrova ulica

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE.

Drama.

Začetek ob 20.

Nedelja, 27. marca, ob 15: VEST. Izven. Znižane cene.

Ob 20: KAR HOCETE. Premijera. Izven.

Ponedeljek, 29. marca, ob 15: TRIJE VASKI SVETNIKI. Izven. Znižane cene.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 150 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglaševanje strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din. Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za št. 2 Din. Vsakoq. treba plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovarjamo le, če je priložena znamka. Ček račun ljubljana 10 349.

Službodobne

Beseda samo 50 par

Kuharico
samostojno in zdravo, sprejemam za več oseb. Vodovod v kuhinji. Ponudbe z navedbo služb in zahtevkov pod »Trgovska hiša« št. 4037. (b)

Prodajalko
za galanterijo in trafiko, dobro izvežbano moč, iz poštene krščanske hiše, nujno rabim. Tozadnevne ponudbe na upravo »Sl.« pod »Poštena moč 150«, št. 4035. (b)

Vzgojiteljico
iščem k 2 deklicama. Pogoji: popolno zdravje in popolno znanje francoskega in nemškega jezika v govoru in pisavi. Ponudbe z životinomis in zahtevki ter sliko na upravo »Slovenca« pod »Energija« št. 4036. (b)

Služkinja
za kmečka dela se takoj sprejme. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 4028. (b)

Pouk

Beseda samo 50 par

Čamernikova šoferska šola
Ljubljana, Dunajska c. 36. Prva oblast, koncesionarna. Prospekt št. 16 zastojni. Pišite ponj! Sprejem učencev vsaki čas.

Objave

Beseda samo 50 par

Klobuke
kakor vsako sezijo, izbere lahko po svojem okusu vsaka dama v modnem salonu Stuchly - Maške, Ljubljana, Židovska ul. 3. (a)

Stanovanja

Beseda samo 50 par

ODDAJO:
Soba
opremljena, se odda mirnemu gospodu. Krakovska ulica 37. (s)

Sobo
lepo, opremljeno, v bližini cerkve sv. Jožefa, se odda takoj solidnemu gospodu. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 4024. (s)

Vnajem

Beseda samo 50 par

ODDAJO:
Lep lokal
2 izložbi, sredina mesta, odstopim proti odkupni. Naslov v upravi pod št. 3984. (n)

Glasba

Beseda samo 50 par

Kovčeg gramofon
prima, se prodaja poceni: Miklošičeva c. 7-III, vhod poleg slaščičarne. (g)

Kupino

Beseda samo 50 par

Srečke, delnice, obligacije
kupište Uprava »Merkur«, Ljubljana - Setenburgova ulica 6 II nadstr.

Beseda samo 50 par

500 m čevlji
za motorno brizgalno 25 do 30 atm. tlaka, kupi: Prostov. gasilno društvo, Oplotnica. Ponudbe z vzorci sprejema naslov do 10. aprila. (k)

Posrestva

Beseda samo 50 par

Pozor Amerikanci
odn. penzionisti. Več manjših posestev ugodno naprodaj. Poizve se brezplačno pri: Dr. Mazek, odvetnik, Litija. Informacije le osebno interesantom. (p)

Zidana hiša
z opeko krita, prtilično 3 sobe, kuhinja in klet; elektrika in vodnjak. Poleg vrt in njiva, oddaljena 20 minut od postaje Otoče, pet minut od okrajne ceste. Zelo lepa solnčna lega. Pripravna za vpokojenca ali letovišarja, je radi selivite takoj naprodaj. Valentin Pogačnik, Zgornja Dobra 31, pošta Podnat. (p)

Parcelo
v severnem delu Ljubljane, ca 500 m², kupim. Ponudbe na upravo »Sl.« pod »Denar takoj« št. 4030. (p)

Kupim hišo
v kateri je trgovina z mešanim blagom. Plačam do 80.000.— Din takoj. Ponudbe pod št. »Kupim hišo« št. 4092 na upravo »Slovenca«. (p)

Razno

Beseda samo 50 par

Velika razstava slik
slovenskih umetnikov. — Otvorjena od 19 do 26. marca. A. Kos, Ljubljana, Mestni trg 25 Nasproti magistrata. (r)

Vino čez ulico

Haložan, beli	liter	Din	7.—
Cvček	"	"	9.—
Črno dalmatinsko	"	"	9.—
Rizling	"	"	9.—
Burgundec, rdeč	"	"	13.—
Muškat silvanec	"	"	13.—
Sadjevec, la	"	"	4.—

praško šunko, razno salamo, sir, konzerve, sardine, slive, rozine, razno žganje, likerje in desertna vina dobite najceneje pri

S. J. Jeraj, Sv. Petra cesta 38

Grintovec
- obiteljski pensionat - Predvor nad Kranjem - Najboljša oskrba, v predsezoni znižane cene. (r)

Pohištvo
Beseda samo 50 par

Svetla spalnica
dobro ohranjena, naprodaj. Naslov v upravi »Sl.« pod št. 3982. (l)

Trgovska oprava
kompletna ali posamezno za modno trgovino, naprodaj. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 3983. (l)

Prodamo

Beseda samo 50 par

Polenovka
najboljša v delikatesi Kovčič, Miklošičeva cesta št. 32. (l)

Šivalni stroj
popolnoma nov, se prodaja za 1300 Din. Miklošičeva cesta št. 7-III., vhod poleg slaščičarne. (l)

Za Beograd zastopništva (samoprodajo) branš:

Alkohol in brezalkoholnih pijač, življenjskih in drogerijskih potrebščin

prevzema za daljšo dobo odlično vpehana solventna firma / odgovarjajoči skladiščeni prostori kakor tudi z organ zaelo za prosto in avtomobilsko dostavo. — Prvorazredne reference.

Ponudbe prosimo na Jugoslovensko **RUDOLF MOSSE A. D. BEOGRAD**, poštni predal 409 pod »Sistematski rad 138«

Obrt

Beseda samo 50 par

Kdor hoče za praznike piti dobro vino, dobi najboljšega Smicbergerja po Din 14.— liter pri

M. Ravtar
Stari trg št. 19.

Frizerski salon
za gospode in dame Vendelin Sebal, Kolodvorska ulica 35, se priporoča občinstvu za hitro in natančno postrežbo. Cene zmerno. (t)

Konfekcija — moda!

Najcenejši nakup Anton Presker — Ljubljana — Sv. Petra cesta 14.

Jougurt
bolgarsko kislom mleko — vedno sveže, kakor tudi vse mlečne izdelke prodaja Mlekarna, Dunajska cesta 17 (poleg kavarne »Evrope«). Po želji dostavlja tudi na dom. (t)

Pozor!

Tukaj se toči pravo domače vino, slivovka, tropinjevec in sadni mošt po 5 Din. Poskušnja brezplačna.

Cojzova cesta št. 1 filijala »Jelačin«.

Krušno moko in rženo moko
vedno sveže, kupite zelo ugodno pri **A. VOLK LJUBLJANA** Resljeva cesta 14

Sadno drevje
naročite takoj, da pravočasno dobite. Pomlad bo kratka. Povpraševanje veliko. — Drevsavnica Josip Rosenberg, Maribor, Tržaška cesta 64. (t)

Kompletne

damske obleke, volnene od 160 Din dalje

kostume . . . od 400 Din
plašče . . . od 350 Din
bluze . . . od 75 Din

izdeluje po meri hitro in solidno ter moderno

Elysee
LJUBLJANA, Novi trg 5 (prej Turjaški trg)
Tudi na obroke!

FOTOAPARATE

svetovnih vrst Zeiss-Ikon, Rodenstock, Voigtlander, Welta, Certo itd. ima vedno v zalogi

lofoodd. Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani Zahtevajte cenik!

ZAHVALA.

Za mnoge dokaze iskrenega sočutja, se ob nenadni in težki izgubi prelube mamike

Miroslave Tomažič

vsem najtopleje zahvaljujeva: gg. zdravnikoma za njiju skrb, čč. duhovščini, domačim pevcem, šolski mladini za ganljive žalostinke, g. konz. svet. Sketi in učitelju g. Debenaku za v srce segajoče besede, vsem darovalcem vencev in cvetja ter vsem drugim, ki so pokojnico v izrednem številu obiskali in jo spremljali na njen novi dom. Zahvaljujeva se tudi vsem ožjim prijateljem, ki so nama ob tej priliki nudili prvo pomoč in tolažbo.

Sv. Marjeta n. Ptuja, dne 23. III. 1932.
Zalujoča Ivan in Miči Geč, roj. Tomažič

Javna dražba

Dne 29. marca 1932 ob 9 dopoldne se bo v Celju, Prešernova ulica 17, na javni dražbi prodajalo razno pohištvo, oprava mehanične delavnice in prodajalnice ter razni v mehanično stroko spadajoči izdelki kot šivalni stroji, kolesa in posamezni deli ter delci šivalnih strojev in koles. Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na sodni deski okrajnega sodišča v Celju.

Okrajno sodišče v Celju, oddelek III., dne 18. marca 1932.

Naš denar naj ostane doma!

Nosite tudi Vi le **čevlje** znamke **JARA**

Zaradi trpežnosti, elegancije in nizke cene je naš čevljev nenadkriljiv domač izdelek.

Odklanjajte tuje ceneno blago, ki žuli Vaše noge, še bolj pa Vaše žepce.

Obisk v naši prodajalni popolnoma neobvezen.

Prodajalna **Ljubljana, Sv. Petra cesta 20.**

Humboldt:

Na Orinoku in v pragozdovih Južne Amerike

(Dalje.)

21. aprila. Po dvodnevem bivanju v vasi Maypures, ležeči ob velikem gornjem Orinokovem kataraktu, so se popotniki zopet ukrcali. Kakor hitro pa so prišli za zadnjo ogromno brzico, odprl se je pred njimi nov svet. Cutili so, da so prekoračili mejo, ki jo je postavila priroda sama med kraji, ležečimi bližje civiliziranemu svetu ob obali oceana, in deželami v notranjosti, še povsem divjimi in nepoznanimi. Daleč na vzhodu so v modrini privklat ogledali visoki gorski lanec Kuna-vami; dolg, vodoravni greben jih je s svojo obliko spominjal na Meso v Bergantinu pri Kumani, le da se je končeval v prisekani gorski stožec. Vsek dan jim je ta vrh, ki se imenuje Pik Kalitanimi, ob solnčnem zapadu žarel kakor ogenj na horizontu. Noben človek se do tega časa še ni približal tej gori, dasi je le okoli 1200 m visoka. Rdečkasti sijaj, prelivajoč se včasih v srebrnobeli blesket, je prihajal od velikih lojevčevih listov, ali pa od gnajsa, ki prehaja v sljudast škrljavce. Vsa dežela je bila to iz granita, pokrita tu in tam z glinastim počencem, razvalinami kremenjska in rjavim železovcem. Še na poti k pristanišču so vjeli na deblo nekega drevesa, iz katerega se dobiva kavčukov sok, neko novo vrsto šabe, okrašeno s posebno lepimi barvami. Trebuh je bil bel, hrbet in glava kakor iz škrlatnega baržuna in le ena sama očka, bela črta je vezala konico gobčka z zadnjimi kraki. Domačini so pripovedovali Humboldt, da nanašajo papige ono

mesto, iz katerega hočejo populiti perje, s krvjo teh žab, da postanejo nova peresa lisasta. Iz sokov, cedehih se iz kože teh živalic pa pripravljajo smrtonosni strup za puščice. V bližini pristanišča so Indijanci pokazali možem za te kraje res nekaj nenavadnega: sledove koles v kamenju. Pripovedovali so o nekem neznanem bitju — živali z dolgimi rogmi — ki je za časa obmejne ekspedicije vlekla čolne po dolini Keri od Rio Tapari do Rio Kameji, da so tedanji popotniki obšli katarakte ter si pribirali trud prekladanja. Ubogi Indijanci v Maypures so se tedaj gotovo tako čudili prikazni kastrilskega goveda kakor nekoč Rimljani »lukanski volove« — slonom Pirove armade.

Šest milj od otoka Raton so prišli na vzhodni strani najprej do izliva Rio Sipapo, na zapadu pa so našli sotočje Orinoka z Rio Vichada. V bližini zadnjega leži pod gladino veletoka toliko skalovja, da nastane majhen slap. Rio Sipapo ima svoje vire v nekem zelo visokem gorovju, katero se v svojem južnem delu imenuje ravno tako kakor reka, za Pikom Duida, ki se dviga za misijonom Esmeralda, so se zdeli Keros de Sipapo najvišji v vseh Kordiljerih Parime. Njihova gmota se strmo dviguje iz nižine in tvori silovit skalni zid, končujoč se v nazobčan greben, kateri se razteza od jugo-jugovzhoda proti severoseverozapadu. Zobje na grebenu so najbrže nagrmadeni granitni bolvani. Cerros de Sipapo so kazali v vsaki dnevi uri popotnikom drugačno sliko. Ob solnčnem vzhodu so bile gore zaradi bujnega rastlinstva temnozeleno. Široke, ostre sence padajo tedaj preko sosedne ravnine in se jasno odražajo od blesteče luči, razlivajoč se po zemlji, zraku in vodni površini. Okoli poldneva pa, ko solnce doseže zenit, te močne sence polagoma izginejo in vse gorovje se odene v plašč redke sopena, ki pa je mnogo

bolj nasičeno modra kakor nižji pasovi nebesnega oblaka. Oblike tedaj malone izginejo v sopari, plavajoči okoli skalnega grebena, svetlobni učinki oslabe in pokrajina zadobi izraz tihote in miru.

Pri izlivu reke Zama se je pričelo črno vodje. V strugah nekaterih rek v južni Ameriki teče namreč črna voda, ali bolje rečeno, množina te vode se zdi črna, temno rjava ali pa zeleno črna. Kljub tej navidezno temni barvi pa so te vode, h katerim spada tudi mogočni Rio Negro z nekaterimi dotoki, najbolj čiste in okusne. Zanimivo je, da se krokodili ogibajo črnih voda. V senci so reke Rio Negro, Zama in Atabapo črne kakor kavina gošča, v vetru pa postanejo lepo zelene.

23. aprila so se popotniki odpeljali dalje po veletoku navzgor. Občudovali so gozdne goščave, ki omejujejo oba bregova.

24. aprila jih je hud dež pgnal iz taborišča in že ob dveh jutruj so se odpeljali dalje. Bila je še trda noč, ko so zapustili Orinoko in zapeljali v reko Guavijare, po kateri so dospeli do samotnega misijona. Misijonar je trudnim popotnikom odkazal stanovanje v svojem bornem poslopju. Nenadni poset je samotno živečega moža sicer zelo presenetil, vendar je tuje najljubeznivejše sprejel.

Tod se je razprostirala pred Humboldtom povsem nova dežela, preko katere ga je sedaj vodila pot in sicer nekoliko časa tudi po suhem do reke Pitimkin, ki se izliva že v Rio Negro. Le težko je bilo tod določiti zemljepisno lego redkih indijanskih in misijonskih naselbin. Tod sredi orjaškega pragozda ni bilo drugega pota kakor neštevilne reke in rečice in iz popolnoma ravne dežele se ni dvigal noben grič, s katerega bi mogel popotnik pregledati divjo pokrajino. Humboldt je mogel do- ločevati lego krajev le astronomičnim potom in

tako popravljeni in izpopolnjevati zemljevid.

26. aprila so prepluli le tri milje in se utaborili na neki skali. Pravega brega pa niti ugledati niso mogli, ker segajo bregovi tem dalje v temni pragozd, čim bolj dežuje. Popotniki so mogli le tam pristati, kjer molji iz vode kaka skala ali mala, zvišena planota.

Že od naselbine San Fernando niso videli krokodilov; tem več pa je bilo v teh vodah sladkovodnih delfinov in velikih, strupenih kač; bile so podobne mogočnim boam. Te strupene kače so bile posebno nevarne kopajočim Indijancem. Včasih je kar po več do pet metrov dolgih kač plavalo ob pirogi. V gozdnem mraku so bili gospodarji mnogoštevilni jaguarja, ki so bili nekoliko manj predrzni kakor ob Orinoku.

27. aprila. Popotniki so tega dne doživeli lepo noč Črnikaški oblaki so od časa do časa nenavadno hitro plavali preko neba, dasi so doli v spodnjih zračnih plasteh ni zganil noben vetrič. Šele v višini nekoliko tisoč metrov je divjal hud veter, ki je tako naglo gonil oblake. Tod ni silno kričanje motilo trudnih popotnikov pri nočnem počitku. Vajenim večnega nemira ob Orinoku se jim je zdelo v teh novih, tihih gozdovih kar čudno, da niso slišali nadelnih vriskačev. Le okoli čolna je pljuskala voda; tam so se igrali delfini.

30. aprila. Le še pet milj so pluli po reki Atapapo, nato pa so zapeljali v Rio Temi. Toda še predno se je to zgodilo, so ugledali na zapadnem bregu granitno pečino, ki so jo Indijanci imenovali »Materina skala«. Nekj menih je šele nekoliko tednov pozneje pojasnil Humboldt pomem tega imena. Ta skala sredi velikanskega pragozda, kamor redko stopi človeška noga, je nemiljiv sramotni spomenik moragne propada belca in kreposti divjaka iz gozdov.

Umivanje nog v ljubljanski stolnici

Ljubljana, 24. marca.

Kakor vsako leto, tako se je tudi letos na veliki četrtki izvršil v stolnici lep liturgični obred umivanja nog. Kakor je Jezus pred zadnjo večerjo umil svojim apostolom noge, tako se ponavlja ta obred na veliki četrtki v vseh škofijskih stolnicah, kjer škof 12 starčkom po Jezusovem zgledu umiva noge. Davi so po slovesni službi božji zapeli evangelij o umivanju nog, naker je bil obred. Prevzval g. knezoškofu dr. Gregoriju Rožmanu sta asistrala pri obredu stolni župnik in kanonik dr. Klinar in kanonik dr. Opeka. 12 starčkov je sede pričakovalo slovesnega trenutka, ko jim bo knezoškof umil noge. Dr. Klinar je vlival vodo, naker je knezoškof vsakemu posebej umival noge in jih poljubil. Ka-

nonik dr. Opeka pa je pripravljaval brisače. Po zaključnih molitvah je povabil prevz. knezoškof vse starčke k sebi na okrepčilo.

Letošnjega obreda umivanja nog so se udeležili sledeči starčki: Valentin Sever z Brezovice pri Ljubljani, star 92 let; Janez Maroll iz Kostanjevice, star 92 let; Janez Goltes iz Kamnika, star 89 let; Mihael Mihelič iz Kamne gorice, star 87 let; Valentin Piber iz Ribnega pri Bledu, star 87 let; Jakob Jager iz Ljubljane, star 87 let; Jožef Muren iz Stopič pri Novem mestu, star 85 let; Jožef Jelnicar iz Kresnic, star 84 let; Ivan Cerar iz Ljubljane, star 80 let; Albin Jelačin iz Ljubljane, star 79 let; Lovrenc Mikoč iz Ljubljane, star 75 let in Jakob Grčman iz Ljubljane, star 70 let. Skupna starost vseh 12 starčkov znaša 1007 let.

Veliki petek na Jesenicah

Jesenice, 24. marca.

Položaj na Jesenicah je vedno bolj resen. Pomanjkanje in lakota naraščata. Skrb je na obrazih samskih delavcev, resigniran obup sije iz oči očetom in materam številnih otrok. Nedolžna mladina, ki je nekdanj v teh dneh uživala toliko lepega in velikonočnega življenja, okuša že v mladih dneh vprav veliki petek trpljenja nedolžnih. — Delo podpornih akcij ne more biti kos svojim namlogam in še obljubljenih podpor od nikoder ni.

kakor da revščina in pomanjkanje lahko čakata tako kakor čaka kdor je sit. Vsem, ki hočejo pomagati, kličevo: Pomagajte hitro!

Prehranjevalna akcija kovinarjev skupine JSZ se zahvaljuje vsem, ki so doslej poslali kak dar. Če bi kdo, ki prošnje ni prejel, naši revščini hotel pomoči, naj pošlje denar na: Hranilnico in posojilnico Jesenice. Hvaležni bomo zelo tudi za podporo v naturalijah.

Vrnila se je delavska delegacija iz Belgrada. Položaj je ostal žal neizpremenjen.

250 letnica Marijinega spomenika

Pred 250 leti na veliki petek so vzdignili v Ljubljani pred cerkvijo sv. Jakoba, tedanjo jezuitsko cerkvijo, kip Brezmadežne na steber. Bilo je to 27. marca 1682. Delo je izvršil stavbar Marcello Genovese.

Marijin spomenik je tedaj stal pred velikimi vrati šentjakobske cerkve. Razen bronaste Marijinega kipa je bil ves lesen. V dobi poldrugega stoletja je pa tako opešal, da so ga odpravili, kip pa shranili v cerkvi sv. Jakoba.

Novi kameniti spomenik je postavil šentjakobski župnik Gustav Kösl 1. 1870.; na njem je bilo takrat vse novo, samo Marijin bronasti kip je bil še od starega spomenika.

Razveljavljena sodba

Banska uprava razveljavila sodbo kočevskega okr. glavarstva.

Kočevo, 22. marca.

Dne 4. julija 1931 je posestnik Kaplan Franc iz Rakitnice št. 32 peljal v kočiji župnika in duhovnega svetnika Skulja Karola iz Dolenje vasi v Ribnico. Šla sta naproti istega dne za mašnika posvečenemu Pahulju Francetu.

Kdor pozna Dolenjo vas, bo vedel, da cerkev z župniščem stoji na hribočku, in pot od cerkve precej močno pada proti glavni cesti Ribnica — Kočevo. Ravnokar sta se pripeljala na glavno cesto, ko jima je prišel nasproti sokolski spreved. In je gočba začela igrati koračnico. Pri zavoju na cesto sta morala v osirem kotu zaobrniti in zato tega spreveda nista mogla videti. Konji, ki niso navajeni godbe, so začeli poskakovati. Voznik se na očno stran ceste ni mogel umakniti, ker je stal tam velik avtomobil, na levi strani ceste so bili radovedneži in po sredi ceste sokolski spreved. Med radovedneži in sprevedom je bilo še nekaj prostora in zato je svetnik Skulj rekel vozniku, naj počne, kajti sicer bi konji zavozili ali v spreved ali v gledalce.

Radil tega sta se morala svetnik Skulj in posestnik Kaplan zagovarjati pri okrajnem glavarstvu v Kočevju in sta bila dne 10. 8. 1931 kaznovana. In sicer: župnik Skulj radi prestopka čl. 71 zakona o notranji upravi, storjenega s tem, da je z besedami in kretnjami ukazal kočijažu, da z brzino vozi proti udeležencem sokolskega spreveda ter radi prestopka čl. 36 uredbe o zaščiti javnih mest in varnosti prometa na njih, storjenega s tem, da je kočijaž po njegovem ukazu vozil po levi strani ceste, na 500 Din denarne globe, v slučaju nezavestnosti na 10 dni zapore. Voznik Kaplan pa je bil za krivice spoznan prestopka čl. 36 gori omenjene uredbe, češ, da je vozil po levi in ne po desni strani ceste ter kaznovan na en dan zapore.

Zoper to razzodbo sta se oba pravočasno pritožila; med tem časom sta imela tudi kazensko razzpravo pri sodišču v Ribnici, ki ju je oprostilo.

Te dni je prejel njun zastopnik dr. Lavrič Janko, odvetnik v Kočevju, dostavljeno razzodbo banske uprave v Ljubljani, ki je pritožbi ugodila in oba oprostila vsake krivde in kazni, češ, da ne eden ne drugi nista ničesar takega zakrivila, na podlagi česar bi mogla biti kaznovana.

Svojevrsna 40 letnica

Višnja gora, 25. marca.

Vseposvod se obhajajo razzne 10-, 20-, 30 letnice in o njih večinoma poroča tudi javnost. Izvanredno 40 letnico pa obaja danes Janez Petrič ali po domače »Matičkov Janez«, kakor ga vsi poznamo: Kljub svojim 76 letom danes že štirideseto leto prinaša sv. olja od dekanijskega urada v Šmarju v Višnjo goro. Njegovih 76 let se mu kar nič ne pozna; le poglejte ga, kakšen korenjak je šel! Zato se pa še prav nič ne ustraši za njegova leta res že dolge poti iz Šmarja v Višnjo goro in jo prehodi še vedno peš. Prehodil jo je ničkolikokrat — kakor prav sam, in v takih vremenskih razmerah, da je bilo »strah in groza«!

Spominja se, da je bila svoj čas podobno tako huda zima kakor je letošnja. Burja je tulila in

zanašala eneg, ko je naš Janez šel po sv. olja v Šmarje; pa je v tem snežnem meteu že takoj v Šmarju zgrešil pot, namesto proti Gracupiju in domu jo je Janez sekal v največjem viharju ravno v nasprotno smer, proti Škofljici; pot je bila res strašna, snega vedno več — že ga je bilo strah in groza, kaj bo! Vedel več ni, kje da je in le dobrim ljudem se ima Janez zahvaliti, da se ni izgubil.

»Pa saj se izgubiti nisem mogel,« ee je tolažil Janez, »moja pot je bila sveta, saj sem bil svetl popolnik,« pa jo je v največjem snežnem meteu na veliki petek proti večeri srečno prikraval domov. Kdaj je bila tako dolga zima, Janez natančno ne ve; spominja se pa, da je bilo tistega leta, ko je bila tudi dolga zima ko letošnja in so prišle o ev. Jožetu že postolge nazaj, pa je bilo povsod še vse polno snega. Zalostne so posedale okrog zvonika in prezebale sestradane, pa so pokojni g. župnik Razpotnik kupili mesa in ga sesekane dali zanesli v »slepe line« v zvoniku in so se tako prezebale in sestradane postavke začle pogina.

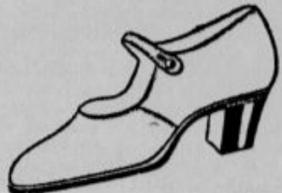
Tista zima in pa letošnja, pravi, da sta si zelo podobni; pa se tudi letošnje poti v Šmarje nič ne boji, čeprav ve, da ne bo nič kaj prijetna, ko ima doma za hišo snega še do strehe. Pa saj je kljub svojim 76 letom korenjak, da malo takih! Le poglejte ga, da je grča — čeprav drži grčavko v roki! Petričev Janez, le korajžno na to sveto pot, da jo boste tako čili in zdravi prehodili na veliki petek najmanj še vsaj desetkrat!

NAŠE NOVE ZMERNE CENE!

MODERNI LAKASTI ČEVLJI D.145⁻

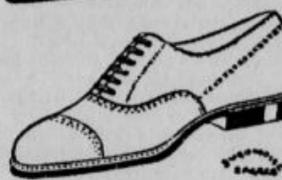
ISTI IZ BARŽUNA ČRNI ALI RJAVI, SAMO D.75⁻

ČRNI, RJAVI ALI V MODNIH BARVAH, TUDI S ŠIROKO PETO D.125⁻

ČRNI, RJAVI ALI V MODNIH BARVAH, RAZNE VRSTE D.145⁻

MOŠKI POLČEVLJI ČRNI ALI RJAVI D.165⁻ i D.128⁻

Humarink

LJUBLJANA, Dunajska cesta 1 a
CELJE Aleksandrova cesta 1
MARIBOR, Gosposka ulica 17

Nočni požar pod Homcem

Gorelo je v Nožicah pri Holmcu.

Holmec, 24. marca.

V sredo okrog 10 zvečer je nenažno pričelo goreti v skednju posestnika Ulčarja v Nožicah pod holmsko cerkvijo. Ognjeni plamen je naenkrat objel slamnato streho lesenega poslopja, v katerem je poleg skednja tudi hlev. V hlevu sta bili 2 kravi in 3 prašiči.

Ko so se zbudili domači, je bilo že vse poslopje v plamenu, streha pa se je že podirala. Z veliko težavo so rešili iz hleva obe kravi, prašiče pa so morali prepustiti svoji usodi, da so zgoreli. Holmski gasilci, ki so takoj prihiteli na kraj požara, dolgo niso mogli iz precej oddaljenega stu-

denca spraviti vode do gorečega poslopja. Šele ko so prišli gasilci iz Duplice, se jim je to posrečilo, vendar rešiti niso mogli ničesar več. Preprečili so samo, da se požar ni razširil na kakih 15 korakov oddaljeno hišo posestnika Ulčarja, na kateri so od velike vročine porokale vse sipe v oknih. Ako ne bi zvečer ponehal veter, ki je pihal ves dan od kamniških planin, bi se bila gotovo užgala tudi ta hiša.

Požar je do tal uničil gospodarsko poslopje s hlevom in skednjem. Kako je ožen nastal, si nihče ne zna razložiti, sumijo pa, da je bil podtaknjen. Posestnik Ulčar ima precejšnjo škodo.

Preprečena smrtna nesreča

Trbovlje, 23. marca.

Kljub zadnji nesreči na kolodvoru se dovažanje vina pod roko nadaljuje in bi skoraj postala smrtna žrtev tega uvažanja zopet mlada ženska iz

Kupujte kolke Protituberkulozne lige

Studenca na Dolenjskem. Malo višje od kolodvora je iz strahu pred prihajajočo finančno stražo hotela pobegniti čez potok Trboveljščico, ki je radi dežja in tajačega se snega narasel, da je bila ženska voda do vratu in jo je seveda spodnesla.

Vodja finančne straže g. Oblak je organiziral hitro pomoč, da so žensko rešili in potegnili iz vode na breg, kjer si je kmalu opomogla.

Stiska priganja ljudi do takih obupnih činov, da vse poskusijo, da bi vsaj za praznike prišli do denarja.

„Eno marjetico moram utrgati“

Stanku Vurniku v spomin

Pravkar sem po Ivanu Pengovu, vestnem varihu naše daleč se oglašujoče kukavice v radiu zaslišal žalostno vest: »Umril je dr. Stanko Vurnik.«

Prevzelo me je presenetljivo občutje kakor pred leti ob prvem srečanju z njim. Bilo je 11. avgusta, na god sv. Filomene 1923. Našla sva se v Kranju, v vročem opoldanskem času. Oba sva bila namenjena v Velesovo, da si ogledava cerkev nekdanjih dominikank in sloveče Kremersschmidtove podobe. Iskala sva voz na kolodvoru in drugod, nisva ga našla nikjer. Morala sva oditi peš v prašno pot in vroč dan.

Ob tem potovanju sem zaslužil v mladem ljubitelju umetnosti vse, kar se je kmalu začelo razvijati in ee je tako lepo razvilo v Stanku Vurniku. Ze takrat je bilo njegovo znanje o glasbeni in upodabljaljoči umetnosti veliko. Tako jedrovito so se glasile sodbe in tako živahno so se menjavala imena domačih in drugih glasbenikov: Foerster, Parma, Lajovic, Adamič, Premrl in Wagner, Strauss, Bruckner, Reger in drugi.

»Eno marjetico pa moram utrgati!« je nagloma Stanko zaklical in se sklonil v ozaro po droben cvet.

Mimogrede sva se ustavila v Senčurju, v župni cerkvi, ki ji glavni oltar krasi znamenita Šubičeva slika svetega Jurija. Kako vesel je bil Stanko, ko je videl, kako so naši domači umetniki umeli dušo ljudstva in svetnikov, ki jih ljudstvo časti in ljubi. Jurij Šubič se je po tej sliki svojemu zavetniku imenitno poklonil.

Pohitela sva naprej po lepem ženčurškem polju. Ajda je cvetela v prvem nežnem cvetu in čebule so že polne pričakovanja poletavale preko nje. Stanko je postal in se zamislil: »Posavsko polje je tudi tako lepo. Le zdi se mi, da so posavske čebule glasnije.« Stanko je povsod slišal godbo in posem. Z dolgim pogledom je še večkrat pogledal preko cvetočih ajdovih razorov

»Hitiva! Z večernim vlakom se že vrneva, sva rekla.«

Ni se več mudil in kmalu sva bila v Velesovem. Ali komaj sto korakov prej sva še le zagledala cerkev.

»Triumf naše cerkvene arhitektonike!«

To je bil Stankov prvi pozdrav in poklon. Po vrsti je pričel ogledovati in občudovati: oltarje, podobe, lero. Najprej plastiko, potem sliko. Ze je segel po fotografskem aparatu. Ne, ne, bilo bi prerano!

Pogled ee je dalje divil, misel se je poglabljala, Stankova duša je molila.

»V tej cerkvi se more zbrano moliti. Marija v oltarju molj s teboj. Še angel, se vidi, jo skorej nerad moti v molitvi. Kakor bi ji hotel reči: Devica, oprost! Samo za nekaj trenutkov. Moram. Imam važno naročilo in sporočilo!«

Zares! Sveta slika, ki ne vzdudi trenutne verne misli in molitve, ni sveta; ni cerkvena umetnost. Poslušal sem Stanka in uvidel, kako jšen v pogled ima v raznovrstna vprašanja moderne, prolae in cerkvene umetnosti.

»Velesovske slike imajo po pravici velik sloves v Sloveniji kakor izven nje. Le, žal, da kazita in motita glavni oltar dve novi stranski sliki. Vse častiljivejši bi bil oltar brez njih! In častiljivejši bi bili obe sliki na drugem kraju. Ne vsebinsko, ne slikovno, ne smetritčno ne spadata v okvir glavnega oltarja in njegove globoke skrivnosti.«

Stanko Vurnik je bil izvrsten kritik. Njegove sodbe so nes prepričevalno uvajale v spoznavanje umetnostnih del in v značaj umetnikov. Dragocene so te sodbe, ker so po načinu tako nove, po vsebini tako bogate, po besedi tako sveže, po misli tako iskrene in odkritosrečne: stvarne.

Komaj je umetnostna kritika izrekla njegovo ime, že ga je smrti utisnila v spominski kamen. Morebiti jo je premotilo Stanislavovo ime in geslo: »Ad maiora natus: za nekaj višjega si rojen!«

Vse ptice bodo skorej spet zaptele, vse rože bodo skorej spet zacvetele. Vendar, Stanko, to bo le bežen odmev in odsev nemilnljive Lepote, ki jo Tvoj duh še poslušal in gleda. In v upanju na prihodnje svidenje bomo tudi mi že jutri spremenihi apokorne žalostne pesmi v zmagoslavne veliko-nočna.

Ljubljana

Prvi slovenski glasbeni festival

O binkošnih v Ljubljani

Ljubljana, 24. marca.

Slovenci spadamo v listo skupino evropskih narodov, ki sta jim petje in ljubezen do glasbe najbolj lastna in morda je le malo narodov, ki bi nas mogli v tem prekositi. Če pa upoštevamo, s kakšno ljubeznijo se pri nas odlepajo najbolj široko amovske petje, še več, da pri nas sploh korenini vse petje v narodu samem, torej ne samo v glasbeno izobraženih slojih, moramo reči, da z lepota ne najdemo sebi primerja. V smislu to naše narodne umetnosti in v smislu sodobnih uspehov naše glasbe in pesmi, je povsem upravičeno, da se vrši letos v Ljubljani velik glasbeni festival. Je to prvi slovenski glasbeni festival, sploh prvi festival v Jugoslaviji.

Ta glasbeni festival bo prirejen po vzorcu festivalov v drugih krajih, v Pragi in v New Yorku. Festival v Ljubljani bo letos o Binkošnih. Priredi ga Glasbena Matica in se bo na njem izvajala izključno le naša slovenska in v veliki večini sodobna glasba. S tem nastopi do združena tudi proslava 60-letnice Glasbene Matice in 50-letnice obstoja glasbene šole Glasbene Matice.

Prva prireditelja festivala bo 10. maja s produkcijo Sol Glasbene Matice. Nastopijo najprej gojenici klavirskega oddelka pri več klavirskih likarjih. Za tem nastopi mladinski pevski zbor pod vodstvom g. Sonca in mladinski godalni orkester pod vodstvom prof. Jeraja.

Festival sam pa se začne 18. maja s komornim koncertom v Filharmonični dvorani. Izvajali ga bodo konservatoristi, ki so združeni v slovenski godalni kvartet in ki jih sedaj vežba prof. Štajs. Izvajali bodo skladbe Skrijanca, Lipovška, Osterca. V soboto 14. bo ob 11 odprta v veliki dvorani Narodne galerije velika razstava, ki bo podala razvoj slovenske glasbe od prvotnih zabelek do danes. Samo v sliki bo razstava obsegala 120 portretov slovenskih glasbenikov. Seveda bodo na razstavi tudi rokopiši sodobnih skladateljev in njihovi portreti, dalje statistika glasbenega šolstva, ki bo navajala tudi vse šole, kjer so je že pred stoletji poučevalo petje, najprej v Mariboru in v šoli pri Senkavcu v Ljubljani. Razstavljene bodo stare slovenske glasbene knjige, pesmarice in drugo v originalu in v fotografiji. Razstava bo imela tudi popolno zbirko vseh slovenskih gramofonskih plošč. Od otvoritve dalje bo razstava odprta ves mesec maj, kar bo ugodno zlasti za šole. Na razstavi bodo seveda tudi razne umetnine, slike in kipi slovenskih slikarjev in kiparjev, ki so iskali motive v glasbi. Načelnik oddelka za razstavo je dr. Mantuan.

V soboto 14. maja se vrši seja odbora vseslovenske pevске zveze. Udeležo se je zastopniki Bolgarov, Čehoslovakov, Jugoslovancev in Poljakov.

Istega dne b 20 bo simfonični zborovski in instrumentalni koncert. Izvajale se bodo skladbe Bravničarja, Kogojca, Adamiča, Lajovicca in Skrijanca. Program pa se še izpopolni.

V nedeljo 15. maja se ob pol 10 zjutraj vrši v frančiškanski cerkvi med slovesno službo božjo cerkveni instrumentalni koncert pod vodstvom p. Hugolina Sattnerja. Izvajali se bosta pred povzdignovanjem Sattnerjeva maša, po povzdignovanju pa Premrlova maša. Vmes se bodo izvajale skladbe Försterja in Kimoveca, profesor Tomc pa bo igral svojo lugo. Ob sklepu slovesne službe božje bo pet slovenska velikonočna pesem.

Ob pol 12 se vrši v Filharmonični dvorani Galusov koncert. Na njem bo izvajanih deset madrigalov, ki jih bo pel osemglasi mešani zbor. Ob 15 popoldne se vrši zborovski vokalni koncert na Kongresnem trgu. Na njem nastopijo zbori »Hilafote iz Praga«, »Lianstrik iz Zagreba«, »Stankovič iz Belgrade« in slovenski učiteljski pevski zbor iz Ljubljane. Ob sklepu bo vzprijeto drugo dejanje opere Rista Savina »Gospo vsaka sena«.

Zvečer ob 20 se vrši operna predstava Bravničarjeva »Pohujšanja v dolini Senborjanske«. Na binkošni ponedeljek ob 9 zjutraj se vrši občini zbor Glasbene matice v Filharmoniji in razvite zastave Glasbene matice, ki jo daruje Matici kraj. Ob pol 11 pa bo odkritje spomenikov slovenskih skladateljev. Spomenike dobe: Franc Ger-

bič, dr. Benjamin Ivavec, Davorin Jenko, Jakob Petelin-Gallus, Lisinski Vatroslav, Stjepan Mokranjac, p. Hugolin Sattner in Matej Hubad. Spomenike dela sejal akademski kipar Dolinar in je šest kipov že gotovih, dva pa sta še v izdelavi. Opraša bodo izdelana v nadnaravnih velikosti in bo vsako 65 cm visoko. Prvo misel za to spomenike je sprožil minister n. r. Ivan Hribar, ki je želel, da dobi Davorin Jenko v Ljubljani spomenik. Odsel, ki mu naceluje g. Hribar sam, je lani odkril Jenku spominsko ploščo v Cerkljah, fotos pa dobi Davorin Jenko poleg sedem drugih skladateljev še spomenik v Ljubljani.

Popoldne ob 2 bo na veleslovesnem prostoru tekna slovenskih pritrkovalcev zvonov. Pritrkovanje na zvonove je poseben slovenski običaj in umetnost, ki jo je razvil samo naš narod. Za pritrkovanje je treba od roda do roda podvedovanega in razvitega posebnega ritmičnega čuta. Da se ta naša tipična narodna umetnost dvigne, bo prirejena letos tekna v pritrkovanju. Prireditveni odbor izda v kratkem poseben odklj, naj se pritrkovalci prično vežbati in naj se nauče svojih melodij ter naj pridejo teknoval v Ljubljano. Tekme se bodo vršile na štiri nove zvonove, ki so jih vliše Strjonec tovarne in Ivarne za romarsko cerkev na Brezjah, intonirajo pa jim je dal p. Hugolin Sattner, in sicer: »b. d. s. g. Zvonovi bodo težki 5200 kg. Za teknovalce bo razpisanih pet nagrad.

Po tekmi slovenskih pritrkovalcev se bo vršila tekna slovenskih pevskih zborov. Tekma se vrši v treh skupinah, najtežji, srednji in lažji. Zbori bodo v skupine uvrščeni po prijavljenih skladbah, ki morajo biti slovenske. Skladbe si izberejo zbori sami. Žirija pa določi njihovo razvrstitev. Do sedaj je prijavljenih 25 pevskih zborov za tekme. S to tekmo se zaključijo glasbeni festival.

V nedeljo in ponedeljek se vrši kongres Južnoslovenske pevске zveze, v kateri je organiziranih 250 pevskih zborov iz vse države. Kongresa se bodo udeležili delegati vseh zborov.

Prvi slovenski glasbeni festival bo torej veličastna manifestacija slovenske pesmi, slovenske glasbe in tudi samosvojsosti slovenske narodne duše, ki se tako lepo in na tako vzvišen način izraža v glasbi.

bič, dr. Benjamin Ivavec, Davorin Jenko, Jakob Petelin-Gallus, Lisinski Vatroslav, Stjepan Mokranjac, p. Hugolin Sattner in Matej Hubad. Spomenike dela sejal akademski kipar Dolinar in je šest kipov že gotovih, dva pa sta še v izdelavi. Opraša bodo izdelana v nadnaravnih velikosti in bo vsako 65 cm visoko. Prvo misel za to spomenike je sprožil minister n. r. Ivan Hribar, ki je želel, da dobi Davorin Jenko v Ljubljani spomenik. Odsel, ki mu naceluje g. Hribar sam, je lani odkril Jenku spominsko ploščo v Cerkljah, fotos pa dobi Davorin Jenko poleg sedem drugih skladateljev še spomenik v Ljubljani.

bič, dr. Benjamin Ivavec, Davorin Jenko, Jakob Petelin-Gallus, Lisinski Vatroslav, Stjepan Mokranjac, p. Hugolin Sattner in Matej Hubad. Spomenike dela sejal akademski kipar Dolinar in je šest kipov že gotovih, dva pa sta še v izdelavi. Opraša bodo izdelana v nadnaravnih velikosti in bo vsako 65 cm visoko. Prvo misel za to spomenike je sprožil minister n. r. Ivan Hribar, ki je želel, da dobi Davorin Jenko v Ljubljani spomenik. Odsel, ki mu naceluje g. Hribar sam, je lani odkril Jenku spominsko ploščo v Cerkljah, fotos pa dobi Davorin Jenko poleg sedem drugih skladateljev še spomenik v Ljubljani.

Velikonočni pirhi!

Od danes dalje točimo or' glna na, pristna, izborna vina

GROFA HERBERSTEINA
KNEZOSKOFA KARLINA
GROFA MERANA
KNEZA WINDSCHGRAETZA

čez mlico po ritru Din 4- ceneje!

Automat-buffet »Dai-Dam«

na Aleksandrovi c. 4, palača 'Viktoria', tel. 2308

Kaj bo danes?

V stolnici ob pol 8 zvečer govor g. knezskofofa dr. Rožmana.

Drama: Zaprla.

Opera: Zaprla.

Nočno službo imata lekarni: dr. Piccoli, Dunajska cesta 6 in mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9.

Postni govor v stolnici. Drevi ob pol 8 je v stolnici sklepni postni govor prevz. gosp. škofa dr. Rožmana, po govoru pa petje Zaloskih.

Vseslovenski kongres narodnih noš. Se letos doživi Ljubljana lepo in slikovito slovesnost, na kateri bomo spoznali, kakšne lepote imamo Slovenci v svojih narodnih nošah, obenem pa jih bomo mogli primerjati z nošami drugih narodov, zlasti slovenskih. V jeseni, v začetku septembra se vrši namreč v Ljubljani (istočasno z jesensko veleslovesno razstavo) vseslovenski kongres narodnih noš. Kongres pripravlja tukajšnje Društvo za propagando narodnih noš, v katerem je veljanih že okoli 1800 prijateljev narodnih noš. H kongresu so obljubili svoje sodelovanje Čehi in Slovaki, Poljaki, Bolgari, od neslovenskih narodov pa že sedaj Francozi in Romuni. Na vsak način doživi Ljubljana v jeseni krasno manifestacijo narodnih noš in folklorne. Udeleženci kongresa se v narodnih nošah poklonijo tudi kraljevski dvojici, v narčtu pa so še izleti po vsej Jugoslaviji.

Viktorija in Dunav priključena na mestno elektrarno. Dodatno k večeršnjemu poro-

čilu o prežaganem vodu »Elektrac« poročamo še, da sta bili takoj priključeni na tok mestne elektrarne plošči »Viktorija« in »Dunav«, ki sta dozdaj prejemale tok od »Elektrac«.

V Zvezdi obrezujejo dreve. Marčni sneg je sicer nekoliko zadržal pomladansko prebujenje, vendar so že nastopili tedni, ko je treba misliti na obrezovanje dreva. Tako so se spravili nad korenjake kostanje v Zvezdi kar z lestvo na kolesih in v dolgih žagah. Pod kostanji pa se že grmadijo kupi našaganih vej, katerih je toliko, da bi kak revož, če bi jih smel odpeljati domov, lahko kuril z njimi najmanj do jeseni.

Priklopitev Most k Ljubljani ali Ljubljane k Mostam? Ako greš po Zaloski cesti v smeri proti Mostam ob Leonistu ali pa po Vodmatskem trgu, veš takoj, da je združenje obeh občin, kakor smo naznačili v prvem stavku, resnično že izvršeno dejstvo. Naravna vez med obema je namreč enako blatna cesta tu in tam, zlasti Zaloska cesta v Ljubljani in enako blatna cesta v Mostah. Ob slabem vremenu je ondi blata na nekaterih krajih toliko, da je prav čudno, ako še ni kak otrok izmed stoterih, ki ga morajo bresti na poti v šole, obtičati v njem. — O tem tožijo zlasti meščani, ki se hodijo krepčati v Moste. — Plaćujemo davke, direktne in indirektno, plačujemo kuluk, zato imamo menda tudi pravico zahtevati, da nam bo omogočeno hoditi po cestah vsaj ob straneh, kajti vsakdo si ne more privoščiti avtomobila, ki te — uboga pešca — drveč obriža od pete do glave, ko se mu nimaš drugam umakniti nego v — blato. Dolžnost občine je, skrbeti za vse občano enako in skrbeti za to, da bo mogoče tudi pešcu varno hoditi po posutih obstranskih delih ceste povsod, ne samo ob hišah nekaterih boljših ljudi. Sedaj je pa zaenkrat res, da je blato trdna vez, ki je združila via facti obe občini. — Blatni pešec.

Stanje Josipa Rebolja, o katerem smo poročali, da je v Trzinu med pretepom bil v silobranu od nekega obsejtelca, se je večerj v bolnišnici znatno zboljšalo in je celo upanje, da Rebolj okreva. Takoj prvi dan pa je kazalo, da Rebolj ne bo preživel noči, vendar je k zboljšanju pripomogla njegova močna narava.

Dve ponesrečeni ženski. V tovarni »Saturnus« se je večerj pri delu ponesrečila 36-letna delavka Tereza Dergane. Ta je s svojimi tovarnicami prenašala tovore pločevine in se pri tem močno vrezala ob pločevino v desno roko. Druga ponesrečenka je 56-letna kuharica Antonija Teneje, stanujoča na Viču, čuvajnica 444. Večerj je rezala slanino na stroju, pri tem preveč vlaknila desno roko v stroj, ki ji je odtrgal sredine. Obe ženski sta iskali pomoči v bolnišnici.

Obstrelil se je. Večerj je na Kodeljevem, v Lovšetovi ulici 49, preizkušal revolver 29-letni Sofer Anton Ravnik. Revolver pa se je pri tem sprožil in strel je zadel Ravnika v desno roko. Poškodba k sreči ni nevarna, vendar je moral Ravnik v bolnišnico.

Nadaljnje aretacije postopačev. V večerjnih številkah smo poročali, da je ljubljanska policija izvršila predvečerjnim veliko racijo na množico izredno številnih brezposelnih postopačev, ki bežajo po mestu. Število je do večerj popoldne naraslo na 160. Danes nas je policija tudi uradno obvestila o vzkrokih te racije s prošnjo, naj pojasnimo obširnatu, zakaj se te dni dogajajo na cestah prizori, da stražnik ustavlja mlade fantje in jih odpravljajo na policijo. Vzroki so prav za prav isti, kakor smo jih navedli v našem večerjnjem poročilu: brezposelnost je prisilila veliko število ljudi k pohajkovanju in bežanju, tako, da so postali že prav nadležni. Ako je kdo kdaj odklonil podporo in mlodar mlademu moškemu, je to storil z motivacijo: »Delat pojdit! Ste še mladi in močni! Danes ima vsak teh postopačev pripravljen gladek in največkrat tudi resničen odgovor: »Prav rad, samo dela mi dajte! S tem velikim številom brezposelnih so obremenjene razne pomožne akcije, karitativna društva in tudi zasebna dobrotelnost, ker postaja obširno utrjeno dovedelost ter zaradi teh brezposelnih trpe še bolj potrebni, to so družine domačih brezposelnih. Pri nas na deželi se nismo tako daleč, da ne bi manjkalo dela za pridne in mlade ljudi, nasprotno: v mnogih krajih jih celo manjka, zlasti jih bo manjkalo sedaj na pomlad, na drugi strani pa brezposelnost v mestu in vsa bedo še povečava dotok mladih ljudi z dežele, ki tukaj tenejo v pohajkovanju, prostituciji in kriminaliteti. Predvsem proti takim ljudem in proti ljudem z juga, ki tukaj pohajkujejo brez pravega dela in namena, so namenjene sedanje racije. Predvečerjnim je bilo aretiranih 120 ljudi, od katerih je policija takoj pridržala 80, večerj pa jih je bilo aretiranih še 40. Dobra tretjina teh je ali pa še bo izgnana v domovinske občine, zaradi manjših prestopkov, kakor beračenja in podobnega jih bo izročila sodišču 25, ostali pa bodo izpuščeni. Število 160 aretirancev v dveh dnevih pa pomenja za Ljubljano žalosten rekord, ki je možen le v težkih časih.

Bluzo, damsko perilo, rokavice, nogavice in torbice, ima največje krasno izbiro: Sterk nasl. Karličnik, Starč trg 18.

Naznanila

Ljubljana

VII. Materinsko proslavo priredi krščansko žensko društvo dne 4. aprila ob pol 20 v opernem gledališču. Spored: Otrokova prošnja, Deklamacija, Mamica išče svoje dete, Deklamacija, Nastop Ljubljanskega orkestra orgle, Dva računsa, Otroška enodejanka: P. Zakrajšek, Čudodelna piščal, Otroška igrice v 4 prizorih: P. Križostom Sekovanič.

Zborovanje Slovenske družbe, ki bo dne 20. marca t. l. v beli unlonski dvorani bo zanimivo zlasti radi refrata: »Razvoj učiteljske duhovne orientacije«. Predavatelj tovariš Venčeslav Winkler.

Prosvetno društvo »Trnovo« v Ljubljani naznanja vsem članom, da se tudi letos udeleži velikonočne procesije na veliko soboto in farni cerkvi. Zbirališče v društvenem domu ob 4 popoldne. Prosim vse člane, da se te cerkvene pobožnosti udeleže polnoštevilno s znaki. — Predsednik.

Učiteljski pevski zbor JUU v Ljubljani. Radi skrajšanih počitnic odpade pevski tečaj napovedan za 1. in 2. april. Prihodnji tečaj bo šele v maju in sicer 5., 6., 7. in 8. — Odbor.

Društvo »Treznost« opozarja vse svoje člane, da se znesljivo udeleže občnega zbora, ki se bo vršil v četrtek dne 31. marca v Delavski zbornici. Vpis novih članov(ice) po občnem zboru. — Odbor.

Maribor

Prosvetna knjižnica na Aleksandrovi cesti 6 bo poslovala je na Veliko soboto dopoldne in popoldne od 14—17.

Jesenice, igra »Pasijon«, ki jo je Krekovo prosv. društvo uprizorilo na sv. Jožefa in v nedeljo s tolikim uspehom, se v koristi brezposelnih ponovi na velikonočni ponedeljek ob treh in osmih. Opozarjamo na popoldansko prireditve okolice.

St. Vid pri Pirnu. Na Jožefovo lepo izpadla predstava igre »A njega ni«, ki jo je pripravil po Kolenčevi knjigi naš domačin Avgust Napr. Čisti dobiček se bo porabil za ploščo padlim vojakom, ki jih je v naši lani čez 100... Igra se ponavlja na Belo nedeljo popoldne po večernih.

Kačjice. Katoliško izobraževalno društvo vzprijeto na velikonočni ponedeljek, 28. marca t. l. po večernih v Katoliškem društvenem domu dramo v petih dejanjih »Črnoslovec«. Med odmorji bo igral društveni orkester in prvič godba na pišala. Vstopnice si lahko vsakdo prisrbi v prodajni v Valenčukovi trgovini. Na svidenje vsi, od blizu in daleč!

Dol. Logatec. Naše prosvetno društvo priredi na velikonočni ponedeljek popoldne ob 3 in zvečer ob 8 v proslavo 25 letnice oderskega delovanja tukajšnjega rojaka gosp. Franca Poženca njegovo jubilejno predstavo »Zlatopoljan«, igrokaz v 4 dejanjih. Naslovno vlogo igra jubilat sam, ki je ustanovitelj dramatik v Dol. Logatcu, kjer je pred 25 leti kot dijak skupno z ostalimi člani prosv. društva prirejal dramatične predstave. Dolžnost nas vseh je, da rojaka ko njegovemu jubileju počastimo s čim večjo udeležbo pri obeh predstavah. Kat. prosv. društvo.

Novo mesto. Vsi delci hudega navala občinstva se bo Pasijon ponavljal še na velikonočni ponedeljek popoldne ob 2 in zvečer ob 8.

Cerkveni vestnik

Cerkev sv. Jožefa. Velikonočna nedelja: Ob 8 slov. sv. maša; izvaja se: Missa solennis in C. zl. Ig. Mittlerer z orkestrom; Gradual in sekvenca zl. Jos. Gruber ofert. Terra tremuit zl. A. Foerster, tantum ergo zl. dr. Fr. Kimovec. Po maši: Kristus je vstal, zl. St. Premrl.

Cerkev v Križankah. Velika sobota: Ob pol 8 zvečer slovesno vstajenje Gospodovo. Po trikatnem aleluja: Zveličar naš je vsial iz groba zl. Gr. Rihar nato procesija z Najsvetejšim (ob ugodnem vremenu). Po procesiji: Te Deum zl. Jos. Gruber, Regina coeli in Tantum ergo zl. A. Foerster. Po blagoslovu: Skaloje groba zl. L. Cvek. — Velikonočna nedelja: Ob pol 11 sv. maša z blagoslovom (pridiga odpade). Pojo se razne slovenske velikonočne pesmi. — Velikonočni ponedeljek: Ob 10 nova sv. maša, katero daruje ž. g. p. Jožef Savara iz križanskega viteškega reda. Izvaja se: Novi mašnik zl. Gr. Rihar, Veni Sancte Spiritus zl. A. Foerster. Po slavnostnem govoru slov. sv. maša. Izvaja se: Missa quinta v f zl. A. Faist z orkestrom. Gradual in sekvenca zl. P. Griesbacher. Po ofertoriji: Terra tremuit zl. A. Foerster, tantum ergo, zl. dr. Fr. Kimovec.

Trbovlje

Ponovna volitev v bratovsko skladnico. Vsi delci nepravilnosti pri oddaji glasovnic je rudarski glavar na pritožbo razveljavil zadnje volitve in oddal nove, ki bodo menda 10. aprila.

KLOBUKE

raznih kakovosti, v največjih barvah in oblikah, zadnje modne novosti, ter športne klobuke in čepice, dobite v lepi izbiri po nizkih cenah pri

MIRKO BOGATAJ

SPECIJALNA TRGOVINA KLOBUKOV

LJUBLJANA // STARI TRG 14

Sprejemajo se popravila! Solidna postrežba!

Kulturni obzornik

Ciciban - ilustriran

Zupančičev »Ciciban« je prvič izšel leta 1915, torej v času, za tedanje otroke najbolj žalostnem. Prišel je bil pa zelo prav: prinesel je otrokom mnogo veselja. Mahoma je postal znan in — priljubljen. Po pravici je rečeno:

»Saj koder govor naš je znan, povsod doma je Ciciban...«

Nežote bi skoro dostavili: znan kakor Ribničan Vrban, in zdaj, ta teden, je izšel **ilustriran** vs »Ciciban iz leta 1915. Ilustrirane so prav vse pesmi (iskano je pa tudi: popolno besedilo), dedanji pa je še pet novih: Lisica, Pismo, Stari Medo, Veverica, Slovo. Slike je izvršil Nik. Pirnat (znan tudi že iz »Ilustriranega Slovenca«). Večina ilustracij je zelo posrečeni. Otrok bo imel dosti dosti gledati. Izdajateljica (»Umetniška propaganda«) je bila zelo radodarna: nekatere ilustracije gredo kar preko dveh ali še več strani (Ples kralja Matjaža, Dedek Samonog, Zabe, Zlato v Blatni vasi itd.), vsaka pa zavzema vsaj eno celo stran (format četrterke). Risano je vse s peresom in črtnikom. Iz vsake risbe pa gleda v nas — priljano, ljubka fantazija. Tu zdaj vidimo, kakšen je — Ciciban. Kakšen je, kadar se čmeri, kakšen, kadar je priden, kakšen, kadar spi itd. Izvstno je pogoden tudi Cicibanov — oče (str. 78)! Ob teh risbah bo otrok že enkrat bolj pazil na tekst in pa marsikaj novega odkril v njem.

Ciciban je bil tudi Hrvatom prav tako znan kakor nam; zdaj dobe, kakor čujemo, to ilustriirano izdajo v prevodu St. Tomašiča. Dobe jo tudi Čehi in Nemci.

Ali jo dobe tudi slovenski otroci onstran državnih me? Na zadnji strani se pesnik žalosten

vprašuje: »Ne sme beseda kar naprej — svobodna preko vseh teh me? In zadaja dva stihla nam vse povesta: »Po naši zemlji se ozrem, — zgrozim se in oči zaprem...«

Knjiga stane vezana (kartonirana) 45 Din. Dobi se v vseh knjigarnah. Gotovo zelo lepo velikonočno darilo.

KRSTNA PREDSTAVA V MARIBORSKEM GLEDALIŠČU

V Mariboru je veliko ambicije in veliko ljubezni do umetnosti in umetniškega ustvarjanja; tudi dobre volje je veliko in če se iz leta v leto v tukajšnjem gledališču množe krstne predstave, potem je treba to pravilno razumeti. Kritiki mariborskega gledališča vznikajo drug za drugim na oder s svojimi stvarmi. Za Snuderlovo »Rajsko ptico«, Reharjevo »Učlovečenje«, za »Učlovečenje Golouhova Grotoska sedanosti« in sedaj Silhova »Kaverna«. Je v vsem tem izraz neke bolesne težnje do ustvarjanja kakor je v ožjem krogu kulturnih delavcev nedavno povsem pravilno izjavil eden izmed vodilnih mariborskih duševnih delavcev. Če pa ima to težnjo in vzporedno ustvarjanje svoj primeren korelat na tehnični literarnozgodovinskega ocenjevanja, je stvar za sebe, ter ne kaže tukaj o tem razpravljati. Dejstvo je pač, da je razen ene izmed navedenih oderskih stvari zaenkrat ostalo vse pridržano samo mariborskemu odru. Prav gotovo je tukaj treba neke načelne razjasnitve glede tega, če naj se to in kar bo še sledilo, ustvarja že s preudicem, da je na mariborskem odru vžalo in obenem zatnilo. Te in še precej drugih misli so se porajale ob največji krstni predstavi; pozitivno osnove so namreč brez dvoma podane samo tedaj, če ni prvenec obenem tudi edinec. Kakršni so pa že ti poizkusi, je treba vendarle gledati na nje z velikim zadoščenjem in priznanjem. In to tudi ob Silhovi »Kaverni«. Gustav Silih je obrise tega svojega oderskega prvenca zajel zunaj v kavernah svetovne vihte ter ga je pozneje izdeloval in pilil

do sedanje oblike. Potem je zgrabil še režiser za svinčnik in priznati moram, da ga je uporabljal na nekaterih mestih, kjer »bi nekrajsanje moglo oderski učinek povsem zrušiti.

Snovno nudi Silhova zamisel možnost izredno učinkovite obdelave. Zdi se, da je pri celi stvari ravno v vprašanju obdelava in dramsko arhitektonska zgradnja. Drugačna razdelitev tega snovnega bogastva v posameznih dejanjih in scenah bi dajale prav gotovo obilo oderskega učinka in dinamike. Tako bi morda bila na mestu rekonstrukcija kavernskega zločeda v obliki predigre; sedanje prvo in deloma drugo dejanje bi se moglo zgaesti v prvo dejanje, sedanje tretje dejanje pa in del sedanjega drugega dejanja v drugo dejanje. Seveda bi se s tem stavilo na režiserja precej drugačne naloge, ki bi jim pa bil naš Joško Kovič z lahkoto kos. Mimo tega sicer čisto subjektivnega in teoretičnega vidika pa so se občutile pri uprizoritvi nekatere rahlosti in prikazu in psihološki zagrabitvi. Tako se dinamično najvšeletnejše dogodki vsrjajo za odrom ter predstavljajo neobestovno oderski kapital, ki bi ga trebalo bolje izkoristiti. Psihološka struktura izkazuje nekatere spranje v vidu nekaterih nepričakovanih doživljanj. Tako je pač psihološko neorganiziran preobrat Marijo od drugega do tretjega dejanja, dasi je na drugi strani vendarle razumljiv. Tudi odločilni moment potrebe po sočistjenju (Boris!) ne more gledalca osvojit. Celoten vtis trpi končno na presnematskih menjavah dialogov ter nekaterih brezveznih nastopih. Ob drugaci razdelitvi sila dragocene snovi ter psihološke in arhitektonske strnjnosti in kondenzirani zlosti bi dogajanja prišla vse močnejše do izraza ter bi z navezavo še morebitnih vzporednih momentov mogla biti to eno naših dramskih najefektnjših oderskih del.

Avtor sam prikazuje v razgovoru s kritiki celo zgodbo sledečo: »Mladenič, ki je doma pustil dekle, čaka v kaverni na fronti ofenzive in nevestinega pisma. V fronti atmosferi se sromeni,

njegovi instinkti postanejo primitivnejši. Zadaji udarec pa mu da spoznanje, da je dekle manj pozabilo, in nanese, da pride zapeljavec v njegov zakop, v kaverno. Tu mu izvabi tajne in ga pri napadu sovražnika pusti v podminirani kaverni, katero razstrelji. Toda tekmoce pride sicer izsko ranjen toda živ v ujetništvo. Po končani vojni se prvi vrne k dekletu. Tedaj pa se pojavi tudi drugi iz ujetništva in razvoj se bliža drugemu zvočnu, katerega žrtev postane invalid, povzročitelj konflikta pa ujetnik. In tedaj se kakor po občutjuem sproščanju znova vzbudi človek v prvem Naenkrat občuti potrebo popolnega očiščenja; z roto se, dokler ni dozoreno, ne zveže z dekletom, katerega zopet ljubi. Drama izveneva v upajoč — morda.

Glavna nosilca zapletljiva sta dekletova mati, ki iz neutemeljenih razlogov protežira Arnolda (drugega) proti Borisu (prvega), in pa invalid, tip v vojni demoraliziranega človeka, ki v diabolniški spekulaciji povzroča konflikte. Silih je tukaj ustvaril uprav diabolčen tip, ki v svoji preračunljivosti ne pozna nobenih ozirov. Vse druge osebe so več ali manj pasivne in se motajo v situacijah, ki jih ti dve osebi ustvarjata. Zakrajškova je kot mati odlično podčrtavala mimično in glasovno neprikrite simpatije, ki jih čuti ta Marijina mati do Arnolda; brutalna brezobzirnost je bruhala iz Furjanovega invalida. Marijo in Mileno sta z uspeho interpretacija podnjali Starčeva in Kraljeva. Tomašič je bil vživran in temperamenten snubeč, Grom dobrodušen stricek. Skrbnišek je tudi pri tej krstni predstavi pokazal, da pomjume svoje liko v smislu nekakega soustvarjanja z avtorjem. Uprizoritev je z večšo roko organiziral režiser Joško Kovič. Morda ni zamisel scenarije v drugem dejanju, kakor je sicer bila čedna, povsem odgovarjala mlileju, v katerem se dejanje vrši. Avtorja je občinstvo, ki je parterne sedeže in lože zelo dobro zasedlo, priklicalo pred zastor ter ga živhalno aplavdiralo. Prejel je tudi vence in več žopkov. Značilno pa je: galerija je malodane zevala.

Dnevna kronika

Božji mir bodi v nas

Ni prazna beseda trditve, da kulturno stopnjo vsakega naroda označuje kultura srca. Z drugimi besedami: narod stoji na potrebnih kulturnih stopnjah le takrat, ako je v njem razvit čul socialne pomoči in pravičnosti, ako ima vsak posameznik smisel za potrebe splošnosti in glasi za potrebe socialno najbolj prizadetih slojev naroda. Tam, kjer krize mečejo ljudi brez zaščite na cesto, ni kulture in splošnega pojmovanja dolžnosti do naroda. Mesto kulturne blagodejnosti divja grad materializem, dokler se sam onemogel ne zruši na tla.

Plemeniti vzgled globoke in resne kulture nam nudi bratski čehoslovski narod. Zato je njegova država v notranjosti močna in na zunanji avtoritativna. Kljub izredno visokim socialnim bremenom je njena finančna in gospodarska moč jaka in zavidanja vredna. To pomeni, da socialno-kulturna zaščita naroda ni mogla poslabševati gospodarskega razmaha in finančne sile te mlade države, kar se rado trdi pri nas. Skrivnost velikega napredka leži v dušah in v srcih naroda!

Velika noč! Praznik Vstajenja in oživiljenja prirode, katera naj nam rodi zopet naš vsakdanji kruh.

Mi smo skromni in mali, vendar pa po svoji kulturi vredni, da tudi naša srca in duše sredi grozot materializma proglašajo Božji mir sebi in vsem, kateri so ustvarjeni po Božji podobi.

Božji mir bodi v nas, ko bodo lepo zapeli velikonočni zvonovi in oznanjali Vstajenje Kristusa, kateri je trpel in umiral, da živimo mi. Ko bo Božji mir v nas, naj se duše in srca zganajo v ljubezni do onih, na katere misli Osrednja protituberkulozna liga, ko vam priporoča, da z nakupom lignih kolek okrasite Božji mir v svojih domovih.

Koledar

Petek, 25. marca: Veliki petek. Dizna, dešni razbojnik.

Osebnosti

Diplomiral je na ekonomsko-komercialni visoki šoli v Zagrebu gosp. Stane Koštomaj iz Maribora. Iskreno čestitamo!

Diplomirali so na juridični fakulteti gg. Gabrijel Čop ter Leo in Stojan Pretnar.

Diplomiral je na juridični fakulteti v Ljubljani gosp. K. e. c. Milko. Čestitamo!

Imenovanje pri železnici. Z ukazom sta postavljena pri direkciji drž. železnice v Ljubljani za višjega tajnika pete skupine gosp. Ivan Meršlavič, poverjenik šeste skupine, in za kontrolorja sedme skupine splošnega oddelka gosp. Hijeronom Hvala, doseđanji kontrolor iste skupine pri prometno-komercialnem oddelku iste direkcije.

Iz vojaške službe. Odrejeni so po službeni potrebi na službo v IV. odsek poročevalskega oddelka glavnega generalnega štaba peh. popotkovnik Vladimir Martinkovič; za blaginjska 32. pešpolka intendantski podporočnik Božidar Ridl; za upravitelja materialja šabskega intendantkega skladišča intendantski podporočnik Josip Vajbi; za vodnika 54. pešpolka peh. podporočnik Krešimir Polič; za pobočnika 12. pododseka obnove trupe peh. podporočnik Ribard Darer; za vršilca dolžnosti glavnega knjigovodje računskega oddelka kontrolno-budžetnega oddelka ministrstva vojske in mornarice mljži vojni uradnik I. r. r. ekonomske stroke Rudolf Salaba; za vršilca dolžnosti poveljnika 1. četo zrakoplovne pododstabe šole zrakoplovni poročnik Alojzij Radin; za vodnika 11. čete 54. pešpolka peh. podporočnik Oskar Baranovič; za vršilca dolžnosti knjigovodje povljava bregalnške divizijske oblasti mljži vojni uradnik I. r. r. ekonomske stroke Ivan Majžič in za pobočnika 2. pontonskega polka inženjerski poročnik Blagoje Vukšan.

Gospodje,

ako hočete imeti srajce in ostalo perilo lepo in trpežno, kupujte istega samo pri tvrdki F. I. GO-RIČAR, Ljubljana, Sv. Petra cesta 29. Mi jamčimo za popolno velikost, prvovrstne kvalitete in blagu kot izdelavi, ter smo kljub temu v cenah najnižji, ker nam to omogoča večletna lastna izdelava.

Ostale vesti

Zborovanje Slovenske družbe. Kakor že objavljeno, bo zborovanje Slovenske družbe dne 29. 1. m. ob 9 v Unioni po nastopnem dnevnem redu: 1. Občni zbor »Slovskega doma«, registrirane zadruge z o. z. 2. Zborovanje »Slovske družbe« s predavanjem tov. Venceslava Winklerja o razvoju učiteljske duhovne orientacije. 3. Diskusija o predavanju. 4. Raznolost. Pripomnja: Tovarš Winkler nam bo pokazal rane, ki moré učiteljski stan v sedanosti, odkrival bo one iz preteklosti in pokazal nam bo smeri za bodočnost. Pridite na zborovanje vsi, ki vam peza življenja že ni zamorila idealov.

Razpis književnih nagrad za redne publikacije Mladinske Maticе za leto 1932-33. Mladinska Matica razpisuje za svoje redne publikacije sledeče nagrade: 1. 3.000 Din za izvirno umetniško in vzgojno povest, primerno mladini po desetletno letu. Povest je lahko zajeta iz sodobnega življenja ali iz naše zgodovine, mora pa imeti zdravo jedro. Obseg: 6 tiskovnih pol male osmerke formata Mladinske Maticе. 2. 2.000 Din za belestrilno ali slikarsko delo za otroke od šestega do devetega leta. Snov poljubna; realistična ali pravljena, resna ali šaljiva, oblikovana v prozi, v verzih ali v risbi. Obseg: 3 do 4 tiskovne pole istega formata. 3. Po 2.000 Din nagrade za najboljša spise o razvoju a) tehniške, b) kulturne, c) vsevirski in splošno zemlje (ter ž) o gospodarskem razvoju človeštva. Nagrada dela, ki bodo tiskana, dobe tudi običajni honorar. Rokopise naj pisatelji predložijo pod geslom, s katerim naj bo opremljena tudi zaprta kuverta z avtorjevim naslovom. Cas za vlaganje rokopiesov je do 1. decembra 1932. Rokopise sprejema tajništvo Mladinske Maticе, Ljubljana, Franciškan-ska ulica 6, I. nadstropje. Tu dobijo lahko konkuren-ti tudi vsa podrobnejša navodila. Mladinska Matica.

Promet vlakov Ljubljana-Kranj-Ljubljana na velikonočni ponedeljek. V slučaju ugodnega vremena in zadostne frekvence bo vozil na velikonočni ponedeljek dne 28. marca t. l. na proti Ljubljana gl. kol.—Kranj potniški vlak št. 925, odhod iz Ljubljane gl. kol. ob 17.27 prihod v Kranj ob 18.18 in v obratni smeri potniški vlak št. 927, odhod iz Kranja ob 18.33, prihod v Ljubljano gl. kol. ob 19.22.

Novomeška maturante iz leta 1922 prosim, da mi javijo svoje naslove, da jim moram poslati predlog za proslavo desetletnice mature. — Bajuk Hugo, profesor na gimnaziji v Pljuju.

Zahvala Zveze slušateljev Aleksandrove univerze. Ob zaključku nabiralne akcije, ki jo je izvedla letos Zveza slušateljev Aleksandrove univerze nameto vsakoletnega reprezentančnega plesa, je odboru nabiralne akcije dolžnost, da se zahvali vsem, ki so se odzvali in pomagali akademski mladini Aleksandrove univerze. Dohodek nabiralne akcije znaša 32.140 Din 28 par in se bo razdelil Akademski bolniški blažajni in kajničnim strokovnim društvem, ki so najpotrebnejše akadem-ske ustanove. Vsem, ki so pripomogli k uspehu naše nabiralne akcije, bodi izrečena globoka zahvala. Za Zvezo slušateljev Aleksandrove univerze odbor nabiralne akcije: Matija Roth s. r., pred-sednik, Albert Kos s. r., tajnik.

Na Veliki petek popoldne in na Veliko soboto celi dan bančni zavodi v dravski banovini ne bodo poslovali. — Društvo bančnih zavodov v dravski banovini.

Večno šteti, greje! Original Lutz peč! — Drazba lava. Lov agrarne skupnosti Stara Fužina-Studor, in sleer Lovišči »Peršivec« in »Ukanca« se bo oddajal na javni dražbi dne 30. marca 1932 ob 13. v hotelu »St. Janez« ob Bohinj-skem jezeru v zakup za dobo od 1. aprila 1932 do 31. marca 1937.

Ljudje, ki trpe na hudem zaprtju in jih vrhu tega muči preobilica krvi v spodnjem delu telesa, valovanje krvi proti mozganom, glavobel in utripanje srca ter trpe na obolelih sluznicah debelega črevesa, ranitvi istega, hemeroidih in tvorih, jemljejo zjutraj in zvečer četrtinico naravne »Franz-Josef« grenčice. Vodilni zdravilski kirurški zavodovi izjavljajo, da so z najboljšim uspehom uporabljali »Franz-Josef« vodo pred in po operacijah. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specializiranih trgovinah.

Požar. Iz St. Jerneja: Na Hrvaškem Brodu je posestniku Luzurju pogorelo gospodarsko poslopje, v katerem sta se nahajala pod za mlačo žita in kaša. — Omenjeni posestnik je v toku zadnjih let sedaj že tretjič pogorel in trpi precejšnjo škodo. — Kdo je požigalec, se ne ve in se tudi pri prejšnjih požarih ni moglo ugotoviti.

Številne tativine. Iz St. Jerneja: Posestnik M. Črtalič iz Stare vase je preleto kožo spol pri sosedu. Ponoči pa so v njegovo hišo vlomili tatovi in odnesli več merikov pšenice in ajde. — Srebrnjakova mati na Rojah je imela naprodaj krasnega purana. Ponujali so ji za 6 kovančev. Sredi noči pa je prišel tat, odnesel rejeno žival in sedaj nimu rečna mati ne purana, ne kovančev. — Tudi v Vrhopolju in po drugih vaseh tožijo, da je zadnje dni izginilo mnogo kuretnine v tatinske malhe.

Pravi pot za dosego

Iepih belih zob

kakor tudi istočasna odstranitev neokusno barvanega zobnega obločka je sledeč:

Izlistite malo količino Chlorodont zobne paste na suho Chlorodontno zobno ščetko - t. j. specialna ščetka z zobčastim rezom - drgnite svoje zobe od vseh strani, kakor tudi od zgoraj navzdol. Pomagajte si neta temelito s vodo, ter izplaknite si usta temelito, grgnite s Chlorodontno tistno vodo. Uspeh je presnadljiv! Neokusna barva zobnega obločka je izginila in ostane vam v ustih prijeten svež občutek.

Varujte se manjvrednih cenejših posnemanj, ter zahtevajte izrecno le Chlorodontno zobno pasto. Tuba Din 8.—

Vremensko poročilo SPD. Velika Flanina, dne 23. marca 1932. Snega 1 m pršic. Smuka prav dobra. Izgledi za praznike prav dobri. — Krvavec, dne 23. marca 1932. Snega 1 m pršic. Smuka prav dobra. Izgledi za praznike prav dobri. — Mrzli studeneč (Gorje pri Bledu), dne 23. marca 1932. Temperatura —10° C, veter: sever, sneg; pršic ponekod srež. Smuka prav dobra. Izgledi za praznike prav dobri. — Rudno polje—Praprotnica—Bohinja, Mrzli studeneč—Bled. Mrzli studeneč—Koprivnik—Nomenj, prav dobri.

Vremensko poročilo iz Kranjske gore po stanju dne 24. marca 1932 ob 7 zjutraj: Barometer 758 mm; temperatura —8° C; vreme jasno in mirno; veter vzhodni; sneg, višina 30 cm; sneg, vrsta srež; smuka prav dobra; skakalnice uporabna; sankaljšice uporabno; izgledi za nedeljo odn. praznik prav dobri.

Zahtevajte Gaglova erlurtška semena. — Zlata zobna protetika v zobnem ambulato-riju Okrožnega urada. Radi številih vprašanj, ki prihajajo na urad glede zobnih del v zlatu, ponovno sporoča urad članstvu, da se izvršuje dela v zlatu vsak popoldan od 14 do 16. Cene posamez-nih del so sledeče: 1. zlata krona 200 Din, 2. ploмба iz zlata 120 Din, 3. pri zlatom mostu vsak polni člen 240 Din. Izvršuje se tudi vsa druga dela v zlatu. Podrobne informacije se dobe v zobnem ambulato-riju Okrožnega urada na Miklošičevi cesti, pritrliče levo. Vsa dela v zlatu izvršuje zobo-zdravnik.

Zalostna smrt starke. V Subotici so pre-tekli ponedeljek zvečer okrog devetih zapazili, da se iz neke male kočje kadí. Hitro so obvestili po-lieho in gasilce. V kočji so našli staro ženico Ka-tio Hafenbauer vso v plamenih. Grela se je pri ognju, pa se ji je vžgala obleka. Ker je bila stara in slabotna, si sama ni mogla pomagati, v kočji pa ni nihče drugi stanoval. Staro so vso opečeno prepeljali v bolnišnico, kjer je ponoči umrla.

Delavski dom v Subotici. Te dni se je v Subotici vršila konferenca, na kateri so razpravljali o gradnji Delavskega doma, ki je za Subo-tico nujno potreben. Sklenili so, da bo zgradila delavski dom Delavska zbornica. Ministrstvo za socialno politiko bo dalo v ta namen 2 milijona brezobrestnega posojila za dobo 12 let. Delavski dom bo zgrajen po vzorcu doma na Sušaku.

Zaprjeje. V zdravniški praksi se uporablja naravna »Franz-Josef« grenčica največ radi tega, ker na mil načina odstranja vzroke mnogih bolez-nskih pojavov.

Vinotov. — Cankarjevo nabrežje 5 (poleg franč. mostu), nudi pristna štajerska in dalmatin-ska vina od Din 10.— naprej. Čez ulico Din 1.— ceneje.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani pri-poroča: Dossler A. P.: »Schlagworte junger Mäd-chen. Zwölf Vorträge. 50 strani, nevezano Din 20.50. Dossler A. P.: »Schlagworte junger Männer. Zwölf Vorträge. 58 strani, nevezano Din 19.—. Fahrnen-bruch K.: »Die ewigen Tafeln. Religiöse Vorträge für Jungfrauen. 122 strani, nevezano Din 28.—. Fiedler E.: »Hausenossen Gottes. Jünglings-sprachen bei den monatlichen Kommunionen. 70 str., nevezano Din 27.—. Fromm H.: »Priester im Laien-gewande. Schulungsvorträge für Laienapostel.

Band I: Apostolat für jedermann. 86 strani, ne-vezano Din 18.—; Band II: Apostolat für bestim-mte Personen und Berufe. 104 strani, nevezano Din 23.—; Hoornaert-Stiermaux: »Kampf um Rein-heit. Ein Buch für die junge Männerwelt. 263 str., vezano Din 123.—; Sellmaier: »Internat-erziehung. Probleme und Aufgaben katholischer Gemein-schaftserziehung. 391 strani, vezano Din 150.—; Weher A. P.: »Dein Meisterstück. Ein Bächlein über Charakterbildung für junge Leute. 222 str., vezano Din 52.50; Wibbelt A.: »Die goldene Schau-kei. 311 strani, vezano Din 67.50; Worlitscheek A.: »Persönlichkeitspflege. 144 strani, vezano Din 57.—.

Ivana Cankarja zbranih spisov XIII. zvezek z uvodom in opombami Iv. Cankarja je izšel in se dobe po vseh knjigarnah, predvsem pa pri založ-nici spisov Novi založbi v Ljubljani.

Maribor

Tlakovanje in kanalizacija marib. cest

Licitacija za oddajo del končana - denarja pa še ni

Maribor, 23. marca.

Včeraj in v ponedeljek so se vršile na mestnem gradbenem uradu licitacije za nabavo granitnega materialja za tlakovanje mariborskih cest, za napravo novega kanala na Aleksandrovi cesti in za oddajo tlakovatih del. Zanimanje za licitacije je bilo znatno, ker bodo lo najbrže edina javna dela večjega obsega, ki se bodo letos vršila v Mariboru. Poleg domačih tvrdk so se licitacije udeležile tudi tvrdke iz Ljubljane in Beograda.

V ponedeljek se je vršila licitacija za nabavo granitnega tlakovatnega materialja. Dobavo sta prevzeli tvrdki inž. Lenarčič in Ehrlich iz Pohorja. Z tlakovatnimi deli v Mariboru se je letos značilni obrat poborske granitne industrije, kar je za tamosnje kraje velikega pomena, ker živi skoro vse prebivalstvo od dela v kamnoolnih. Včeraj so se licitacije nadaljevale. Za kanalizacijska dela sta se potegovali tvrdki Nassimbini in Slajmer & Jelenec. Delo je dobila tvrdka Nassimbini, ki je nudila 27% popusta. Večje je bilo zanimanje za prevzem tlakovatnih del. Konkurrirale so tvrdke Slajmer & Jelenec iz Maribora, »Obnova« d. d. iz Ljubljane, Ljubljanska gradbena družba, tvrdka Mihajlovič iz Beograda in inž. Lenarčič iz Ribnice na Pohorju. Dela so bila oddana najnižjemu ponudniku tvrdke Slajmer & Jelenec, ki je nudila 26% popusta na proračunsko svoto.

Zadnja pol blagopokoš. Otmarija Hummla je pokazala izredno pribojnost, katere je bil pokojni deležen v vseh krogih prebivalstva. Po-sledno v častnem število so bili zastopani mari-borski lovcí, dalje pokojnikovi slavnostni tovariši, ki so prihitele na pogreb iz cele širne okolice ter številni njegovi prijatelji in dobri znanci. Z njim je legel v grob eden onih redkih mož, katerih izgubo občuti vsakdo, kdor je prišel z njimi v do-liko. Blag mu spomin!

Baneni in denarni zavodi zaprejo svoje blagajne danes na veliki petek ob 12 popoldne zaradi praznikov.

Prepeljava in pogreb. Včeraj je mestni po-grební zavod prepeljal iz Selnice ob Dravi truplo 21 letne Frančiške Medved, ki si je očitvidno v duševni zmedenosti končala sama življenje. Po-greb pokojnice se bo vršil danes ob pol 4 na mestno pokopališče.

La-tiniki motornih vozil in avtomobilov v Mariboru se opozarjajo, da doplačajo radi podra-ženja evidenčnih tablic znesek 5 Din do 1. aprila v sobi št. 18 na mestnem policijskem komisarjatu.

Izvedba novega obrtnega zakona. Mestno načelstvo nas naproša za objavo: Dne 9. marca t. l. je zadobil zakon o obrtih z dne 5. novembra 1931 obvezno moč. Vsakdo, ki opravlja obrt ali poklic, ki spada pod zakon, mora v treh mesecih potem, ko stopi ta zakon v veljavo, prijaviti svojo obrt ali poklic. Imetniki obrtov v Mariboru se pozivajo, da do 9. junija 1932 prijavijo svojo obrt — bodisi pisмено ali ustmeno na zapisnik mest-nemu načelstvu v Mariboru. Prijavi je priložiti obrtni list ali koncesijsko listino. Pri gostilnah je priložiti krajevno in osebno pravico. Takse se ne bodo nobene pobirale.

Velikonočni trg ni letos nudil istega običajnega vrvenja, kakor smo ga bili vajeni doslej pred temi največjimi pomladanskimi prazniki. Zelenjave, ki je je bilo druga leta v obilici, smo zelo pogrešali. Bila je po večini le iz južnih krajev. Malo je bilo tudi krompirja in sploh poljskih pridevkov. Tudi špeharji so to pot, ko pridejo bolj v veljavo prekajene krabe, precej izostali. Preč pa so bile mesarske stojnice zelo dobro založene s prekajeno robo. Na ribjem trgu smo pa zelo po-grešali ribe iz Jadranskega morja. Smežni zameli na listki progí so vzrok, da bodo Mariborčani na veliki petek brez svežih morskih dobrot iz Adrije. Cene so bile v glavnem stalne, opazila se je samo neznatna običajna nategnitev pred večjimi praz-niki. Krompir 1.50—1.75, čebula 6, šesen 12—14, zelje, glava 3—5, karfižolca komad 6—12, hren kilogram 12—14, ohrovt glava 3—5, zelena komad 1—2.50, kisló zelje kilogram 3—4, kisló repa 2, šopek peteršilja 0.50, glavna solata komad 2—3.50, kup radiča 1, špinac 1, jabolka 4—6, jaje 0.90, kokoši 25—35, par piščancev 25—45, rance 20—30, purani 50—80 Din. Ribe: kabljo 22, fileti 26, fogaš 36, karpi 20 in morska jegulja 22 dinarjev.

Namesto venca na grob preminulega g. Otmarija Hummla je darovala gospa Ida Sticker, lastnica kavarnice »Central« mariborskemu prostovoljnemu gasilnemu in reševalnemu društvu 200 Din. Vodstvo ji izreka za velikodušen dar naj-prisrčnejšo zahvalo.

Iz mariborske zelene bratovščine. Maribor-ska podružnica SLD obvešča svoje člane, da je dospela kamena sol ter jo dobe člani pri trgovcu Berdajsu na Grajskem trgu. Ker je dospela manj-sa količina, se priporoča članom, da se čimprej oskrbijo. — Prihodnje sobno strejanje se bo vršilo nočjo ob 20 v gostilni pri »Belem zajcu« na Meljski cesti.

Zolta nevarnost pred Mariborom. Rumena nevarnost se je Mariboru znatno približala, pa je bila včeraj po odločnem nastopu obmejne policije značajno odstranjena. Sedem Kitajcev, samih kro-jnarjev, je poskušalo prekorčiti mejo s svojimi krošnjami. Pa so jih obmejni organi naložili kar na prihodnji vlak, ki je vozil v Avstrijo ter jih napotili tja, od koder so prišli.

So bile že prave one piške, ki so priletele od Sv. Trojice iz Slove, gorje na mariborski trg. Same čistokrvne sorpingtonke so bile, katere je zaplnila policija, kakor smo že včeraj poročali, neki ženi, ki se je izdajala za Marijo Ravšl. Pa se je kasneje izkazalo, da si je to ime samo na-dela, v resnici se pa piše Stefanija R. Včeraj je pa prejela policija od trojskih orožnikov še po-ročilo, da so se tam kurje tatvine zelo razpasle. Verjetno je, da so piške, ki so bile ukradene sredi Slovenskih gorí, romale v mariborske že-lode.

Pred nevarnostjo
gripe, influence in na-lezljivih boleznih
vratu varu-jejo

Dobivajo se v vsah le-karnah. Cena ma-lega zavitka Din 8.—, velikega zavitka Din 15.—.

Kanalizacijska dela se bodo vršila na Alek-sandrovi cesti od križišča v Minski ulici do mestne meje v Krčevini. Del ceste je bil že doslej kanali-ziran, vendar so bila naprave pomanjkljive ter niso segale do Krčevine. Povečanje doseđanjega kanala in podaljšek do mestne meje bo stal okrog 300.000 Din. Ko bodo kanalizacijska dela gotova, se prične s tlakovanjem. Tlak bo iz drobnih granitnih koč; tak tlak se je doslej izkazal kot najodpornější ter tudi najprimernejši za slučaj morebitnega prekopava-nja cestišča v svrhu poprave raznih podzemnih napeljav. Vsporedno s tlakovanjem Aleksandrove ceste se bo tlakovala tudi dovorna cesta na tovarni-kehodov ter Sodna ulica. Obenem se bo gradilo tudi podzemno stranišče pred kolodvorom, katerega bo zidati mesina občina v lastni režiji po starih gradbenih uradu.

Za pričetek del bi bilo polnaktkem vse pri-pravljeno, le denarja še ni od nikoder. Tudi mora poprej še ministrstvo potrditi licitacije in tako se je bati, da se bo vse skupaj zavleklo še za nekaj mesecev, predno se bo pričelo za res graditi. Najbolj se zanimajo za pričetek del množice brezposel-nih, ki upajo dobiti vsaj preko peletja zaslužek. Ze sedaj navajajo na občino in na posamezne tvrdke, da bi se zagovarjalo delo. Popolnara akcija ob-čine se bo s pričetkom pomladanskega vremen končala in potem bi bilo nujno potrebno pričeti s občinskiimi gradbenimi deli, da se zaposli vsaj naj-potrebnejši del brezposelnih.

Na tej račun si je stavil hiso. Pred sed-niki okrožnega sodišča se je zagovarjal včeraj M. Ivan »Pobročja, ki si je hotel postaviti svojo hiso, pa je dobil za to 5 mesecev ječe. Obtožnica opisuje, da je Ivan za stavbo svoje bodoče hiše nakupil pod Pohorjem večje količine lesa, kate-rega je potem enostavno prodal naprej. Les je kupil na up, ker je pripravoval kmetom, da si namerava postaviti hiso. Ker je danes težko spravi-ti les po primerani ceni v denar, so mu 36 na liti ter mu zaupali blaga za več jurjev vrednosti. Patem se je spomnil Ivan, da bi rabil v svoji bodoči hiši še divan. Kupil ga je pri neki mari-borski tvrdki ter ga takoj mimogrede prodal drugam za mnogo nižjo vsoto. Kupil ga je seveda na upanje, prodal pa za gotovino. Povsod se je predstavil kot lastnik stavbišča in bodel hišni posestnik, v resnici pa nima nikakega premože-nja. Kočeno so ga njegove kupčije spravile pred sodišče, kjer ga je zadela že omenjena kazen pet mesecev ječe. Za nekaj časa bo na ta način pre-skrbljen s streho, da mu ne bo treba skrbeti za lastno hiso.

Radio v vsako hišo! Vse vrste modernih radio-aparatur, sestavne dele, radio-potrebščine, po nizkih cenah in na obroke nudi Radio Maribor, Glavni trg 1 (Državni most).

Celje

Nočno lekarniško službo ima v prihodnjem letnu od sobote 26. 1. m. do vstetega petka 1. aprila lekarna Pri Mariji pomagaj na Glavnem trgu.

Smrtina kosa. V javni bolnišnici je umrla v sredo 23. 1. m. proti večeru v visoki starosti 64 let vdova po mizarju iz Celja, Ipravčeva ulica 6, Aloj-zija Prokert. — Na Ostržanem je umrl v starosti 2 mesecev posestnikov sin Anton Fazarlac v sredo 23. t. m. — Isti dan je umrla na Dobrovi v sta-rosti 19 let Marija Kolarjeva, hčerka tovarniškega delavca. — Včeraj, v četrtek 24. t. m. je umrl v javni bolnišnici v starosti 21 let posestnikov sin Zmajer Franjo iz Pristave. — Dusan pokojnikovi vojni mir in pokoj, žalujícím preostalom pa naše iskreno sožalje.

Uradni dan okrajnega granitja trgovcev v Celju. Ki bi se imel vršiti v petek 25. 1. m. v Gor-njem gradu za člane trgovce iz sorajevskega okraja, odpade radi praznikov. Vršil se bo prede dni prihodnjega meseca, o čemur bomo člane pravočasno obvestili.

Za brezposelne. Okoliški mesarji gg. Drote-nik Anton, Permozec Anton, Leskoček Ivan in Hebrnje Viktor, uravnavajo sedanji težki položaj brezposelnih, so darovali na prošnjo odbora Pa-mučne akcije za Celje okolično 65 kg mesa za pirhe v prid brezposelnim v rodbinam, pristojnim v oko-liško občino. Plemeniti darovalcem izrekamo v imenu brezposelnih najtoplejšo zahvalo.

Od steklega psa nanašena. V celjsko bol-nišnico so te dni pripeljali delavko Kunigundo Krotmajer iz Brezna, občina Rdeči breg pri Mari-boru. Vrgnil jo je dne 28. februarja domači pes na dvorišče. Od kraja se za to ni dosti zmenila, ker ni vedela, da je bil pes stekel. Šele ko je brez dalje časa poginil na steklini sosedov konj, ki ga je vrgnil isti pes, so ugotovili pri psu steklino. Nesrečni čeni želimo okrovanja.

Obrtno zibanje v zadnjem četrtletju. Iz po-ročila obrtne oblasti bankni upravi o gibanju obrt-nišiva v zadnjem četrtletju je razvidno, da je bilo v tem času prijavljenih prostih obrti v mestu Celju 21, odjavljenih pa 8, rpkodelskih obrti 25, odjav-ljena 3, koncesionirani sta bili odjavljeni dve, pri-javljena pa nobena. Prav tako ni bilo prijavljene niti odjavljene nobene industrijske obrti.

Konice

Godba katoliškega izobraževalnega društva bo letos prvič javno nastopila na veliko soboto pri Vstajenju. Godba Meje 23 korajžnih kmetskih fantov, ki so se v razmeroma zelo kratkem času pod izvirnim vodstvom mariborje in nadebnega mladega kapelnika g. Ludvika Sosiča izborno iz-veščala. Zato vse z zanimanjem pričakuje letošnja godba vstajenja, ko se bo prvič pojavila v svojih kras-nih uniformah naša nova godba pri velikonočni procesiji.

Vstajenje bo v konjški nadžupnijski cerkvi v soboto ob 17. Velikonočno številko »Slovenec« lahko dobite že na veliko soboto zjutraj pri cerkvi. Kupite si ga za pisanko!

Karl Frank S. J.:

Kaj čuti človek, ko umira

Kalvarija. (Olje Ede Piščanec, akad. slikarice.)

Večina ljudi ima pred smrtjo bolj ali manj izrazito čustvo strahu. Smrt je zanje zlo, torej nevarnost. Vzroki in povodi takega pojmovanja so si temeljno različni. Predvsem imamo vsakemu živemu bitju prirodni čuti samozhvarne, ko se čuti ogroženo vsled neizogibnega konca življenja. Vendar se ta strah redko pojavlja v dobi zdravja in moči. Samo bolešni ljudje in oni, ki se bojijo smrti (nozo- in tánatofobi) živijo stvarno v stalnem strahu pred smrtjo.

Profesor Müller, predstojnik medicinske klinike v Erlangenu, piše v svoji, nedavno izšli knjigi: »Die Seelenverfassung der Sterbenden« (Dušno razpoloženje umirajočih): »Čudno je obnašanja ljudi, ki so se vse svoje življenje tresli od strahu pred smrtjo, kadar resno obolijo in morajo računati z najhujšim. Poskušajo varati samega sebe in svojo okolico glede resnosti bolezni. Tudi zdravniki, ki na podlagi skušnja pač lahko točno presodijo stanje svoje bolezni, se v takih slučajih niti malo ne razlikujejo od laičnih ljudi.«

K temu, s čutom samozhvarne združenemu strahu pred koncem življenja pride še nesigurnost glede časovne dobe tega konca, kar nas ovira, da bi mogli delati življenjske in delovne načrte za daljšo dobo, dalje misel, da bo umiranje združeno z bolečinami, potem pa še skrbi polno vprašanje, ali s smrtjo preneha sploh vsako življenje ali samo doba naše preizkušnje, o kateri bomo morali dati točne račune. Jasno je, da je odgovor na to vprašanje v zvezi s filozofičnim in še bolj z religioznim pojmovanjem v smislu našega zemeljskega bivanja. Za kristjana vsaj smrt, gledana s tega vidika, nima na sebi ničesar, pred čemer bi se moral plašiti, če je svoje življenje uravnaval v duhu resnice po načelih svoje veroizpovedi. V nasprotnem slučaju pa postane ravno verovanje, da odloča smrt o načinu posmrtnega življenja, največji povod morečemu strahu.

Kako se očitujejo vsi ti nagibi k strahu, če se človek v resnici nahaja v smrtni nevarnosti? To raziskuje profesor Müller prav posebno. Kar pripoveduje, velja samo za ono skupino, pri kateri odloča samo prirodno, naravno gledanje; v posameznih slučajih so odločilni starostna doba, vzgoja, temperament in posebno vrsta bolezni ali življenjske nevarnosti. V splošnem daje prof. Müller sledečo razlago: »Kdor je kot zdravnik stal pogosto ob smrtni postelji in kdor je tam mogel zbirati skušnje o poteku telesnih in duševnih doživljanj umirajočega, mora biti proti mnenju, češ, da je pri bolnikih prehod iz življenja v smrt združen s telesnimi bolečinami in duševnimi borbami bojazni. Vsem dobra, tudi za umirajoča bitja še vedno skrbeča narava, ali bolje Oni, ki je pisal naravne zakone, skrbi za to, da težave popuste, da ponehajo zavedanje o vseh telesnih smrtnih mukah in povzročijo s tem evtanazijo (mirno umiranje). Najlažje umira pač starček v fiziološki starosti. Popustitev življenjskih nagibov in s tem pomanjkanje apetita, zmanjšanje veselja do življenja, vedno več starostnih težkoč, osamljenost, vse to ga stori sita življenja... On opaža, da je svojem nadlež in tako mu nekam lahko postane slovo od tega sveta, v katerega razvoj in napredek se nikakor ne more prav živjeti. Umrje mirno in udano. Podobno tej starostni smrti je umiranje ljudi, ki so trpeli na dolgotrajnih zavratnih boleznih, vsled raka, težkih krvnih obolenj in počasne jetike. Od

dolgotrajnega bolehanja izčrpano telo postane vedno manj odporno in s to izčrpanostjo pada tudi delovanje možganov, zmanjša se moč presojevanja in pojmovanja. Bolniki so preveč oslabele, da bi mogli tok misli in duševnih občutij pravilno uravnati ali doumeti. Telesnih bolečin ne čutijo več zavestno in bežne sanje bdečega preidejo počasi v nekako podzavestno sanjarenje in sčasoma v globoko nezavest. Tudi čir v možganih, krvavitve in in zastupljanje krvi povzročijo kmalu motnje v zavedanju in nezavest. V teh slučajih prehod v nezavest ni združen z nobenim strahom ali s slutnjami smrti. Tudi pri vročinskih boleznih nastopijo kmalu motnje zavesti. Bolniki niso v stanju pravilno presoditi, v kakem položaju se nahajajo. Večinoma niti ne občutijo težke poslednje borbe med telesom in zavratno boleznijo.«

Priznati moramo, da v navedenih slučajih prehod iz življenja v smrt ni združen s telesnimi bolečinami ali duševnimi potresi, če proučujemo samo poslednji stadij umiranja. Kajti velika slabost in seveda še v večji meri motnje v zavedanju ne povzročijo samo brezčutnosti napram telesnim mukam, ampak tudi nebržnost ali brežčestnost za verska razmotrivanja. Takim bolnikom je vse eno, tudi to, kar »pride po smrti«. Kakor, da bi se dogovorili, pripovedujejo duhovniku, da so preveč utrujeni, četudi sicer napram verskim obveznostim niso ravnodušni. Pri drugih bolnikih, ki ostanejo do poslednjega trenutka pri polni zavesti, kakor n. pr. pri vodeničarjih, astmatikih, diabetikih, obolenih na srčnih hribah in posebej še pri onih nesrečnežih, ki pri polni zavesti končajo nasilne smrti, pa samo takrat ne moremo govoriti o strahu pred smrtjo, če je pozornost tako skoncentrirana na občutke strahu, da je povod tem občutkom — smrt — že povsem pozabljena. V tem smislu je razumeti razlago, da je izrek smrtnice kazni »pravzaprav samo izrek smrtnega strahu.« Pri vseh zakladih mamona! Ne bi hotel doživeti tega še enkrat, strah pred smrtjo je hujši od smrti same,« vzklika v Schillerjevi drami razbojnik, ki se je rešil vislice.

Slučaj samomorilcev nam kaže, da je možno premagati strah pred smrtjo, če se kako obstoječe zlo zdi človeku težje in huje od smrti. Kdaj nastopi tak slučaj, je večinoma odvisno o verskem pojmovanju, kaj bo prišlo po smrti. Lahko pač sprejememo tolmačenje, da večina samomorilcev dela v stanju duševne zmedenosti, v stanju »težke duševne potrese«, ki ga seveda lahko sami povzročijo. Kdor že neprestano računa s tem, da se bo v nujnem slučaju lahko s samomorom rešil kazni ali sramote, tega pač zanese neodoljive sile predpostavke preko vse odpornosti k temu nenačrnemu koraku.

O tem, koliko povzroča strah pred smrtjo strah pred posmrtno usodo, o tem prepušča prof. Müller besedo merodajnim, to je duhovnikom in usmiljenkam. Kaj je povedal v tem, bo pač podpisal vsa duhovnik. Če je umirajoči brez vsakega interesa, se ne zanima tudi ne za svojo usodo po smrti. Gotovo pa je, da je ravno strah pred tem, kaj pride po smrti, pogosto glavni vzrok, zakaj se smrti sploh bojimo. Po spravi z Bogom umrjejo bolniki popolnoma mirno in udano, brezbržni za vse drugo, kar bi še sicer jim moglo povzročiti skrbi. To prepustijo Bogu, saj sami itak ne morejo več pomagati.

(Stimmen der Zeit, 12, 1931.)

Strasen ciklon je pred par dnevi divjal nad amer. pokrajinami Missisipi, Alabama, Tennessee, in Kentucky. Mnoga mesta in vasi so porušena, več tisoč ljudi mrtvih. (V razvalinah mesta Alabama.)

Sovjetski piruhi

»Sovjet voinstvujuših bezbožnikov v SSSR« je počastil Veliko noč s posebno izdajo. Imenuje se »Pohod v novo življenje — Protivelikonočni šolski zbornik«, in avtorji upajo, da »bo postal kaži-pot za smotreno širjenje brezverstva na sovjetskem ozemlju«. Med »znanstvenimi članki«, ki v ulogi težkih topov odkrivajo knjigo, beležimo »komunistično tolmačenje 10 zapovedi«. Pod četrto zapovedjo se dokazuje, da je treba spoštovati očeta in mater samo, če sta zavedna proletarca in delavca svetovne revolucije. Peta zapoved »Ne ubijaj« je označena kot »tipičen poziv buržujskega hinavstva.« Proletariat je v svetovni zgodovini prvi razred, ki izhaja z iskreno politiko. Če je katerikoli posameznik izredno nevaren in škodljiv za revolucijsko borbo, imaš seveda popolno pravico ga umoriti. Stori to s pristankom merodajnega razrednega organa, ki si mu podrejen. A v sili, če moraš hitro odstraniti škodljivca, seveda bi bi bilo neumno čakati na slšno avtoritetno dovoljenje.«

Nepopisno sovraštvo do Zveličarja narekuje odgovor na »temeljno vprašanje: ali je res kdaj živel Kristus? Zavedni brezbožnik redno mora trditi, da ni bilo Zveličarja nikoli na svetu. Pripomniti je treba, da je v teku zadnjih let sovjetsko »javno mnenje« v tem oziru izredno napredovalo in res popolnoma »pojasnilo razredno stališče«. Še pred tremi leti je vodil sam Preobraženski, star priznan teoretikar, eden izmed avtorjev edino zveličavne »Komunistične abecede« tizedeven spor z generalom brezbožnikov Jaroslavskim. Dokazoval mu je, da »ni treba vnetosti na ljubo pretirati resnice« in priporočal previdnost, češ, da znanost nima nobenega dokaza za to, da bi bil Kristus zgolj pravljica o osebnosti. Ta spor se nikakor ni zdel umesten komunističnim veljakom, a je bil vendarle mogoč. Zdaj ni nobenega govora o sličnem sporu vpricho široke javnosti. Noben komunist ne sme dvomiti o tem, da Kristusa sploh ni bilo. Če pa trdi katerikoli znanstvenik v Evropi, da to ni res, dokazuje s tem, da je podrepnik in plačanec kapitalizma. Ali ni tako »vse najbolj jasno in enostavno! Sovjetske pametne glave so prišle tako daleč, da pišejo zdaj besedo »kristus« redno z malo

Salve sancta facies nostri Redemptoris (Potni pri Veronike). Lesores Burgkmaira (1473—1531).

začetno črko. Ta pravopis razodeva seveda stoočstno brezverstvo, a z njim vred tudi stoočstno nepismenost in neumnost.

Splošnemu teoretičnemu delu sledi v zborniku drugi velikonočni. Namenjen je pred vsem... »šartlju z rozinami« in »pashic« iz sladke skute. Vsi avtorji enoglasno priznavajo, da »so ritualne jedi žalibog prav okusne.« A ta okusnost, — piše N. Rumjancev, — »je zvijača sovražnikov: pomaga jim zastupiti z verskimi bacili mladino in odrasle. Velikonočne jedi obujajo spomine na nekdanje življenje«, zlato dobo naših sovražnikov. Mladina se vnaprej veseli šartlja in pashe in v zvezi s tem z veseljem pričakuje praznike. Pobjati moramo te jedi, ker so nad vse nevarne...«

V poglavju »Deset velikonočnih vprašanj« bo našel mladi brezbožnik zadosti gradiva za pobijanje sovražnikov. A sovražniki morajo biti nepismeni, ker stavijo mlademu prosvitljencu jako nedolžna vprašanja. »Ali je kaj resnice na ljudski veri, da poskakuje tudi solnce od veselja, ko sliši velikonočne zvonove?« — »Ali ima ljudstvo pravico trditi, da je noč t. zv. Vstajenja vedno tiha in temna?« Odgovarjati je treba: »Veter žvižga včasih to noč prav tako hudo kakor pozimic« itd. Tretji in zadnji del zbornika vsebuje leposlovne prispevke, ki se odlikujejo po isti duovitosti. Pesnik K. Schürman popisuje »Toljko, vestnega pionirja« (komunist. skavta). Čeprav mal in šibek, s 14 leti, je dokazoval zaostali materi, da ni treba hoditi v cerkev. Mati ga ni poslušala. A na srečo je prišlo pismo s kmetov. Ded je pisal: »Sovjeti imajo prav. Kaj ima kmet od vere?« — To je tako presentilo mamo, da je nemudoma snela sveto podobo z zida, jo sežgala v štedilniku in Toljki sledila v pionirski klub. Kakor vidite, je zgodba jako verjetna in torej prepričevalna... Na koncu srečamo še »protiverske družabne igre in humoristične točke, ki so jako zabavne. Nekoliko brezbožnikov se je n. pr. zbralo pri prijatelju. Od kraja posnemajo molitve, a potem se pačijo, držijo za trebuh in kažejo, da se zvijajo od bolečin. Kaj se je zgodilo? »Zdravnik« pojasni, da so to posledice zastupljanja. Saj je molitev in verstvo sploh — strup. Kako duhovito!

Ragije. Od velikega četrtega do sobote, ko »se vrnejo zvonovi iz Rima«, nadomešča zvonjenje ragljanje.

Veliki teden in vroče

Tudi v naših krajih so po deželi ohranjeni razni običaji, ki so v zvezi s posameznimi dnevi velikega tedna in ki so jih svojčas še bolj gojili. Na veliki četrtek n. pr. gnojijo sadno drevje in ga na veliko soboto, ko zvonovi veselo oznanjajo svojo vrnitev, med zvonjenjem tresejo. Obenem molijo v čast Sv. Trojice in so prepričani, da bo drevje rodilo obilen sad. — Jajca, znesena na veliki četrtek, so najboljša za valenje. — Na veliki petek se mora konje voditi na napajališče pred solnčnim vzhodom, kar jih obvaruje pred različnimi boleznimi. — Glavobola ne bodo imela dekleta, ki se na veliki petek pred solnčnim vzhodom počesejo in operejo v dežnici svoje lase. — Kdor se na veliki petek vzdri vsake pijače, mu nobena pijača v letu ne more škodovati.

Zaradi 4 ožigalic

Francoški vladni list »Journal Officiel« prinaša sledečo odredbo: »Na temelju zakonov z dne 2. marca 1872, 15. marca 1873, čl. VI zakona z dne 29. sept. 1917, ukazov od 30. dec. 1889, 10. maja 1894, 30. dec. 1911, 27. jan. 1912, 1. okt. 1917, 26. maja 1919, 14. febr. 1921, 24. avg. 1921, 7. maja 1923, 15. jun. 1925, 31. jul. 1925, 3. aprila, 9. maja, 1. junija, 10. avg. 1. 1926, 4. jan. 1928, 29. junija 1930 in 23. maja 1831 po zaslisanem poročilu ministra za proračun, določa vlada sledeče: Čl. 1. Uprava državne samoprodaje tobaka in kadilskih potrebščin sme zmanjšati število vžigalic v ploskih lesenih škatljicah velikosti štev. 103 od 28 na 24 kosov v vsaki škatljici.« Sledijo podpisi. — Kateri humorist bi lahko izmislil sličen ukaz? — vprašuje »Intransigeant«.

Večni potniki

V marsejsko pristanišče je te dni prispela ladja »Charco« iz Argentine. Na ladji se nahaja nad sto potnikov, ki so bili radi različnih političnih pogreškov izgnani iz Argentine. Ladja »Charco« je te nesrečneže poskušala izkrcati že v mnogih pristaniših, vendar zaman, kajti državne oblasti v vseh lukah v različnih državah in v različnih delih sveta so odklonile sprejem teh političnih izgnancev. Tako vozi ladja že več mesecev in obiskuje razne luke, da bi se znebila teh neljubih gostov. Tudi v Marseille-u jo je doletela ista usoda. Čim so zvedele za prihod ladje, so pristaniške oblasti poslale dve torpedovki, ki budno pazita, da se ne bi kdo izkrcal. Med temi političnimi izgnanci, ki sedaj neprostočno potujejo po širnem oceanu, so predvsem Litovci, Čehi in Jugoslovani.

Panarabski kongres

Iz Jeruzalema poročajo, da se bo kmalu v Meki sestal panarabski kongres, ki bo razpravjal o skupnem boju zoper imperialistične težaje evropskih držav. Vodilni arabski krogi so že davno uvideli potrebo sodelovanja, a niso mogli poravnati nasprotstva med kraljema Ibn-Saydom in Fejsalom. Zdaj se je to posrečilo. Oba kralja se bosta udeležila kongresa. Slednji bo nalašč prirejen v Jeruzalemu, za vse muslimane svetem kraju, da bi izostale sovražnosti med navzočimi.

Železniska nesreča v Neaplju. Na cestni železnici v Neaplju sta v malem predoru trčila dva voza vsled nepazljivosti pijanega vlakovodje. 27 oseb je bilo težko ranjenih.